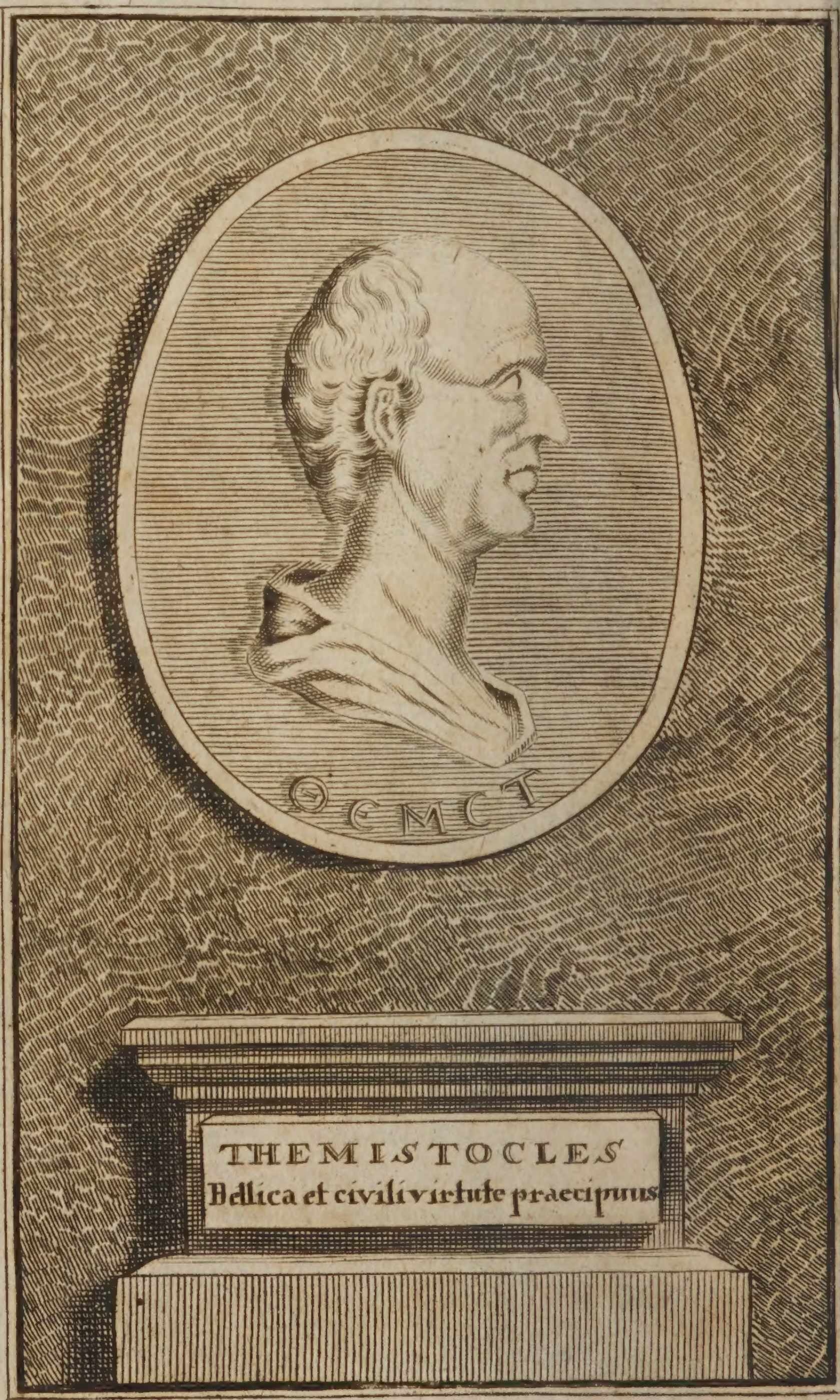
Themi
stoclis
Epistolæ

ΘEMCT
THEMISTOCLES
Bellica et civili virtute praecipuus

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

THEMISTOCLIS EPISTOLÆ,

Græce & Latine

interprete

JO. MATTHÆO CARYOPHILO,

Archi-Epiſcopo Iconienſi.

Recenſuit, notis & indicibus inluſtravit, & in præfatione vindicavit

CHRISTIANUS SCHOETTGENIUS.

LIPSIÆ.

IMPENSIS VIDUÆ FROMMANNI,

cIɔ Iɔcc x.

VIRO

MAGNIFICO ATQUE AMPLISSIMO

DOMINO

JO. GEORGIO BOERNERO,

Serenissimi ac Potentissimi Poloniæ Regis & Electoris Saxoniæ Consiliario, & Supremi Consistorii Adsessori gravissimo:

MAGNOQUE MAGNI PARENTIS FILIO,

VIRO

PLURIMUM REVERENDO ATQUE EXCELLENTISSIMO

DOMINO

CHRISTIANO FRIDERICO BOERNERO,

S. T. D. & utriusque Linguæ in Academia Lipsiensi Professori celeberrimo

Patronis ac studiorum suorum Promotoribus summopere colendis

S. P. D.

CHRISTIANUS SCHOETTGENIUS.

SIſtunt ſe Veſtro Conſpectui, VIRI GRAVISSIMI, Themiſtoclis clariſſimi Athenienſium Imperatoris epiſtolæ, Veſtrisque nominibus præfixis publico ſe tradere audent Exiguus eſt labor, quem in iis recenſendis inſumſi, quem & ipſum Vobis exhibere & adprobare volui. Poſtquam enim hactenus Vos meorum ſtudiorum fautores non ſine ſingulari animi mei lætitia eſſe cognovi, has quoque illorum primitias non ingratas Vobis futuras eſſe ſpero. Ego pro eo, quo me hacte-

nus complexi eſtis, favore atque beneficentia, aliud quid Vobis offerre non potui. Suſcipite ergo interea chartas iſtas, quæ aliquod ſaltem devoti pectoris posſunt eſſe indicium, nam majora pro iis, quæ in me hactenus exhibita ſunt, dare mea non permittit exiguitas. Veſtra interim nomina Excellentiſſima ad ulterius ſtudiis meis adſiſtendum humillime imploro, quod ut a Vobis fieri poſſit, DEUS Vos, PATRONI SUMMOPERE COLENDI, ſalvos atque ſoſpites conſervet. Dabam Lipſiæ d. 24. Apr. cIↃ IↃCCX.

LECTO-

LECTORI BENEVOLO
S. P. D.
CHRISTIANUS SCHOETTGENIUS.

Themistoclis epistolas Tibi nunc damus, L. B. opusculum, quod diu hactenus latuit, tandem vero e suis tenebris erupit, & se eruditorum oculis subjecit. Edidit eas primus ex vetusto Bibliothecæ Vaticanæ codice Johannes Matthæus Caryophilus Archiepiscopus Iconiensis Romæ M DC XXVI. in quarta, quemadmodum vocamus, forma. Dedicavit autem Urbano VIII. Pontifici Romano, easque latina versione donavit, varimantes quoque lectiones margini adjecit, quas ex ipsius ingenio omnes esse suspicor, quia de iis aliud nihil scire nos voluit, quum præfatione, in qua talia monenda veniunt, opus destituatur. Triennio post, anno scilicet MDCXXIX. prodiit editio Francofurtana in octavo ex bibliotheca Ehingeriana, ut præ se fert titulus. Nulla in ea præter dedicationem

nem ad Fridericum Hortlederum, Consiliarium Saxo-Vinariensem, paucis lineis constantem, est præfatio, in qua aliquid de sua editione memoraret, an ipse ex aliquo codice eam ederet, an vero Romanam editionem esset secutus. Certe Romana editio illum minime latuit, quia integram Caryophili versionem retinuit, & vitiosas etiam lectiones quamplurimas in illa occurrentes, expressit. In hoc saltem differt, quod marginales lectiones Caryophili plane neglexit, & ordinem epistolarum immutavit, de quo infra dicendi tempus redibit. Notandus circa hanc editionem venit error viri Celeberrimi Thomæ Reinesii Var. Lect.3.6. p.467. qui has Themistoclis epistolas *ab Ehingero primum publicatas* scribit. Venit tamen, postquam hæc scripsisset, in ejus notitiam Romana editio, cujus meminit epist.76. ad Bosium p.286. cujus tamen verba a typographis, qui scriptionem ipsius non adeo elegantem minus bene adsequi potuerunt, male admodum sunt habita, quæ ita restituo: *Ad illustrandas res Themistoclis fecerit legisse hujus epistolas, quas olim Joh. Matth. Caryophilus Cretensis anno 26. Ehingerus anno XXIX. edidit.* Eundem errorem errasse videtur

C. S. Schurzfleischius Dissert. XXCV. §. 6. qui ait *epistolas Themistoclis e bibliotheca Ehingeriana erutas esse.* Sed hæc facile tantis Viris condonari possunt, quia non omnes editiones ad cujusque notitiam perveniunt, & alia eorum in rem litterariam merita facile lapsus istos obtegunt.

§. II.

Varia sorte, postquam in publicum prodierunt, usæ sunt hæ Themistoclis epistolæ, namque, ut in talibus fieri solet, ab aliis culpatæ, ab his contra pro genuinis habitæ & laudatæ sunt. Fuere certe inter eruditos quamplurimi, qui has epistolas laudarunt, earumque testimonio in suis scriptis usi sunt, ut Erythræus Pinacotheca I. n. 124. Meursius, Vir, si quisquam alius, græca sciens, Misc. Lacon. 3. 1. Lydiat in adnotationibus ad Chronicon Marmoreum Arundelianum p. 77. Reinesius locis citatis, Bosius ad Nepotis Themistoclem. Hos viros omni exceptione majores nemo est qui negare possit, quamvis errores aut alia eorum præjudicia sequi, si meliora edocti sumus, minime fas esse statuamus. Iniquiores porro multi fuere in has Themistoclis epistolas quamprimum fuerunt editæ, id quod & ipsum testatur Leo Allatius

tius in dialogo de scriptis Socratis p. 78. *Nuper etiã vulgatæ sunt Epistolæ Themistoclis, dicit Vallius* (unus ex conlocutoribus) *quarũ concinnitas non nisi acutioribus omnibꝰ fucum fecit. Eas tamen Themistoclis non esse uno vel altero loco, in quo se prodit Auctor, dum declamatorio modo rem effert, & sophistico penicillo depingit, manifesto evincitur.* Videtur tamen paulo æquior his nostris epistolis esse ipse Allatius, qui verbis paulo post sequentibus ex sua ipsius persona ita loquitur: *Quid de Themistocleis sentiendum sit, dicent alii. Non tamen illud negari potest, ab editione illarum fuisse nonnullos, quibus illæ confictæ judicatæ sunt; nullum tamen ad hunc diem aliquid scripto signasse, quod ego sciam, quo earum veritatem enervaret ac frangeret.* Et hæc quidem ita fuere Allatii ævo, nostris vero temporibus fuerunt Viri eruditionis magna gloria conspicui, qui ea, quæ hactenus alii tacite secum cogitarunt, judicium vero suppresserunt, publice orbi erudito patefecerunt, nostrasque epistolas pro spurio alicujus Sophistæ fœtu habuerunt. Quos inter eminent Dodwellus Annal. Thucyd. p. 73. 74. Küsterus ad Svidam in Θεμιςοκλῆς, Schurzfleischius in dissertatione citata, & Fabricius in Bibliothe-

ca Græca, qui tribus ſaltem verbis mentem ſuam patefecere, quod prolixius fecit clariſſimus transmarinarum regionum vir Richardus Bentleius in peculiari diſſertatione Anglico idiomate aliquoties Londini impreſſa. Cui viro Celeberrimo ea, quæ nobis de his epiſtolis videntur, bona cum ipſius venia ſumus repoſituri.

§. III.

Certum & indubitatum eſt Svidæ de Themiſtocleis epiſtolis teſtimonium, quod habet in voce Θεμιςοκλῆς: Ἔγραψεν ἐπιςολὰς φρονήματος γεμούσας: *Scripſit epiſtolas generoſum & excelſum animum ubique ſpirantes:* Hoc Svidæ teſtimonium optime in noſtras haſce epiſtolas quadrare, nemo facile, qui æquus rerum æſtimator haberi vult, negare poterit. Magnitudo enim animi, qua ipſe exilium & alia pericula fortiter tulit, patientia, qua tot adverſa in itinere ipſi ſubeunda & difficultates ſuſtinuit, amor, quo erga conjugem, liberos & amicos fuit adfectus, ita etiam & indignatio, quibus ne in exilio quidem adverſus amicos deſveſci poterat, ſatis indicant animum Themiſtoclis excelſum & vere Themiſtocleum. Quamvis negare minime poſſimus, ipſum etiam aliquan-

do

do præcipitato & ancipiti fuiſſe judicio, ſed tantum in iis rebus, in quibus ipſe certi quid ſtatuere non poterat, de quo poſtea dicendi redibit occaſio. Hoc ergo teſtimonium nemo profecto Sophiſtarum prævidere potuit, neque Svidas adeo rudi fuit judicio, ut ſibi a docto quodam impoſtore fucum facere passus ſit. Miratur autem Cl. Bentleius has epiſtolas ad Svidæ usque tempora latuiſſe, neque antea a quoquam vel Hiſtoricorum vel Grammaticorum teſtimonii loco eſſe adductas. Sed mirari deſinet, ſi Plutarchi verba perpenderit in vita Themiſtoclis p.123. edit. Wechel. ubi poſtquam retuliſſet, Pauſaniam conſilium prodendæ Græciæ cepiſſe, addit illud eum quoque cum Themiſtocle jam exule communicaſſe, Themiſtoclem vero hoc omnes, etiam amicos, celaſſe. Poſt exitium tamen Pauſaniæ repertas eſſe litteras Themiſtoclis ad eum, quæ hæ duæ fuere, in quarum prima Pauſaniam a propoſito dehortatur, in altera ei ab exercitu Lacedæmonem revocato inſultat, ex quibus, qualiacunque etiam illorum contenta fuere, ſaltem propter amicitiam arctam cum Pauſania Themiſtoclem proditionis reum facere poterant invidi Lacedæmonii. Porro demus Cl. Bentleio,

leio, & concedemus etiam, epiſtolas iſtas ad Svidæ usque tempora latuiſſe, non tamen hoc argumentum eſt, quod auctorem aliquem ſuſpectum facere poſſit. Exemplis res fiet clarior. Phædri Auguſti liberti fabulæ Æſopicæ primum in lucem editæ ſunt a Petro Pithœo, ante cujus tempora plane nulla fuit earum memoria, neque apud Grammaticum, neque alium ſcriptorem quendam, adeo ut de ejus etiam nomine dubitet Gudius, qui ex Inſcriptionibus primum caſum flectere mavult *Phæder* quam *Phædrus*. Hujus codicem MS. habuiſſe equidem videtur Nic. Perottus, quippe qui in Cornu Copiæ unam & alteram fabulam iisdem, quibus Phædrus, verbis, recenſet, quas tamen propriam verſionem eſſe vult, quapropter merito plagii ab eruditis viris incuſatus eſt. Non ergo argumentari licet: Phædri fabulæ a nemine unquam ad noſtra usque ſecula memorantur; Ergo pro genuinis non ſunt habendæ. Quum contrarium potius nos docuerint eruditi, qui magno cum adplauſu eas exceperunt, ſuisque obſervationibus inluſtrare certarunt, dignasque judicarunt, ut in Scholis publicis prælegerentur. De Curtio dicere jam nihil adtinet, qui & ipſe a nemine

mine memoratur, relinquimus rem penes Duumviros ſeculi noſtri eruditiſſimos Clericum & Perizonium, hi dijudicabunt, quid de eo ſtatuendum ſit. Certe, niſi alia quædam eruditos moveant, quæ ſeculum Curtio adſcriptum minime ſapiunt, profecto propter ſilentium auctorum nunquam rejiciendus erit Curtius. Ad Græcos ſi pergimus, notiſſimus & optimus auctor eſt Maximus Tyrius, cujus Diſſertationes prudentiam non vulgarem ſapiunt. Hujus nemo veterum ſcriptorum meminit, nec ob id tamen rejici & pro ſuppoſititio haberi meretur ſcriptor elegantiſſimus, quod & ipſum in præfatione monuit nuperrimus illius editor Doctiſs. Daviſius. Manethonem nuper admodum luce publica donavit Jacobus Gronovius, ante hunc a nemine memoratus eſt, quod aliquid litteris commendaverit, nemo tamen, quod ſciam, adhuc inventus eſt, qui ejus carmina ſuppoſita eſſe ſtatuat, nec apud quenquam eruditorum fidem merebitur, qui adverſus hæc Manethonis carmina inſurgere, earumque veritatem impugnare audebit. Nihil jam dicam de carminibus Argonauticis, Thebaicis, Troicis 1588. a Neandro editis, nec de Mauricii Arte Militari & aliis

pluribus, quæ jam adducere nihil adtinet. Hæc a nemine unquam vel coætaneorum vel ſequiorum ſcriptorum vel citantur vel memorantur, nec tamen exinde ſequetur, omnia illa eſſe ſpuria.

§. IV.

Pergit celeberrimus Bentleius & objicit, non tantum in rebus Themiſtoclis inter Hiſtoricos futurum fuiſſe diſſenſum, ſi hæ Themiſtoclis epiſtolæ ipſis fuiſſent notæ, ſed omnia potius ex ipſius ſcriptis tuto & recte judicari potuiſſe, quod & ipſum libenter admodum concedo. Ex quo tamen non ſequetur, ſi Theophraſtus, Thucydides, Plutarchus, Diodorus Siculus & alii, qui Themiſtoclis res geſtas deſcripſerunt & attigerunt, epiſtolarum ejus non meminerunt, easque ſecuti ſunt, illas plane in orbe tunc non fuiſſe. Mirabilia admodum ſunt librorum veterum fata, quod vel Ariſtotelis exemplum probatum dare poteſt, de quo vide, quæ narrant Politianus Miſc. c. 1. & Mercurialis Var. Lect. 5.4. Talis quoque ſors fuit epiſtolarum noſtrarum, quæ primis temporibus inter homines talia non magnopere curantes latuerunt, nec ad eorum virorum, quorum hodie ſcripta habemus, notitiam venerunt. Tales libri

libri quotidie adhuc prodeunt, à nemine unquam memorati, & cum hactenus receptis opinionibus pugnantes, qui tamen ab eruditis neutiquam rejiciuntur.

§. V.

Miratur porro doctiss. Bentleius, quam ob causam eas tantum epistolas Themistoclis habeamus, quæ post exilium scriptæ sunt, eas vero, quas ante exilium dedit, temporum injuria desideremus; Difficile esse, ait, dicere, illum ante exilium nullas scripsisse epistolas, nullasque post exilium datas esse deperditas. Tandem eo delabitur, ut statuat, eas à quodam Sophistarum esse elaboratas, qui id sibi proposuit, ut gesta Themistoclis post exilium ex historicis describeret. Sed respondemus, non bene concludi ab Auctoris ad epistolarum felicitatem & contra. Nam licet Athenienses Themistoclem ostracismo ejicere potuerint, scripta tamen illius post exilium, si aliqua ratione conservare eas licuit, eomodo delere potuerunt neutiquam. Cur nullas ante exilium scriptas habeamus, respondeo, quia interierunt: Quin neque omnes post exilium scriptas nos habere statuo, quia multa adhuc in historia exilii occurrunt, quorum in his epistolis tnulla plan fit

 men-

mentio. Quomodo autem hæ epiſtolæ ab uno tempore ad aliud traditæ & conſervatæ ſint, hoc equidem dicere noſtrum non eſt, ſicut nec alius quisquam Phædri & eorum, quorum ſupra meminimus, fortunam nobis depingere poterit.

§. VI.

Pergit Cl. Bentleius, & incuſat Sophiſtæ illius, quem ſibi fingit, floſculos, qui dum amice ſcribit, modum etiam decori tranſilit; quando vero aliquid ſtatuendum eſt, ſine multis deteſtationibus facere non poteſt. Exempli cauſa hæc adducit: Epiſtola I. ubi Themiſtocles a Nicia & Meleagro, ut ſecum Argos iret, adactus eſt, circa finem adducit nimiam Argivorum comitatem, quæ tanta fuit, ut Themiſtoclem etiam invitum coëgerint, ut ejus urbis regimen ſuſciperet, & pati ſe injuriam dixerint, ſi ipſe imperium recuſaret. Alterum eſt, quod epiſt. XIV. (quæ nobis in ordine XIX. eſt) Themiſtocles ſcribit ad Leagrum amicum ſuum, quod ſe ab itinere in Perſiam ſuſcipiendo neque Leager, neque Neocles pater, neque Themiſtocles patruus ab inferis excitati, neque augurium aut omen quoddam, neque ipſe etiam Apollo Delphicus amovere debeat. Ad primum

re-

respondemus, quum omnes historici testentur, ipsum Argis aliquamdiu præfuisse, Sophistici nihil in eo adparere, sed illud revera ab Argivis ita factum esse, quia Themistocles invitus ad id quasi cogendus fuit, quod sine multis persuasionum variarum formulis fieri certe non potuit. Fortasse quoque unus & alter adulatorie nimis talia Themistocli protulit, quæ cum ita Themistocles ad amicos scribat, Sophistici nihil ei adscribere possumus. Ad alterum ut eo melius procedamus, juvat adponere universum iter Themistoclis post ostracismum, quod tale fuit: Primo Themistocles sibi proposuerat statim postquam Athenas reliquisset, Delphos ire, sed quum ipsi occurrissent Nicias & Meleager Argivi, eum coëgerunt, ut secum Argos iret, ubi postea imperium, quamvis invitus, suscepit. Neque Themistocli diutius ibi degere animus erat, sed iter in Persiam meditabatur, quod ita certissime sibi proposuerat, ut nihil unquam certius esse crederet. Verum si Themistocles prævidere potuisset, fore ut Athenienses a Lacedæmoniis persuasi se persequi & comprehendere vellent, fortasse hæc verba non scripsisset. Id quod

quum minus factum ſit, Themiſtocles autem Epheſum primo, poſt ipſam Perſiam adire decreverit, facile adparet, eum hac neceſſitate compulſum conſilium ſuum mutare neceſſe habuiſſe, ut vitæ ſaltem periculum evitaret. Atque hinc factum eſt, ut primo Corcyram veniret, deinde Siciliam adire meditaretur, quod cum propter Gelonis mortem facere noluiſſet, tandem ad Admetum Moloſſorum Regem confugeret. Quod vero ad iſta verba attinet, ea Sophiſtica eſſe plane nego, ſed proveniſſe exiſtimo a fervente Themiſtoclis animo, qui hac in parte a periculis fractus aliquid ſtatuit, quod præcipitis & dubii animi indicium dare poteſt.

§. VII.

Argumentum porro epiſtolarum ſtatuit Celeb. Bentleius res relatu indignas, nullius pretii, & quas non neceſſe ſit aliquem ſcire. Epiſtolas præterea 15 (nobis 12) & 18 (nobis 9) ad inimicos eſſe ſcriptas, quia amici ſcribendarum epiſtolarum officium neglexerint, oportuiſſe aliquid habere Themiſtoclem quod ſcribet, ſi non ad amicos, certe ad inimicos. Sed ad amicos etiam omnes minutiæ, quæ nobis contingunt, relatu ſunt dignæ, amicos quippe omnia bona, quæ nobis ob-

obveniunt,ſcire volumus, ne noſtri cauſa dolere aut metuere neceſſe habeant, mala vero, ut conſilio & auxilio nobis in tempore, ſi ita fieri poſſit, ſubveniant. Neſcio ergo quas res relatu indignas vocet Bentleius, niſi forte ea, quæ epiſtola ultima de vaſis aureis & argenteis, & ad Philoſtephanum trapezitam de pecunia ſua, pro talibus ab ipſo habeantur. Verum de pecunia ſollicitus eſſe debebat Themiſtocles,in exilio conſtitutus,ut, ſi forte diutius, quam ipſe putaſſet, exul manere cogeretur,deficientibus rebus neceſſariis haberet unde viveret. Vaſa vero illa aurea & argentea, crateras nempe & thuribula jam in Perſia a Rege urbibus ditatus non pretioſitatis cauſa deſideravit, ſed quia rara erant illorum ornamenta,quæ in Perſide majori etiam pretio ſoluto tamen comparare non poterat. Ad inimicos vero epiſtolæ in Perſia non ſunt ſcriptæ, nec ejusmodi minas continent, ut ne pretio quidem quod nunciis porrigebatur, dignas eſſe cenſeat per tam longum iter Cl. Bentleius, ſed prior quidem a Themiſtocle,tunc in Græcia adhuc ſubſiſtente ſcripta eſt hac de cauſa, quia Themiſtocles animo tam remiſſo non perinde erat ac Ariſtides, ut contumelias omnes fortiter ferre,

& ſilentio transmittere potuiſſet, ſed paulo inçitatiori erat ingenio, adeo ut has injurias a Callia ſibi inlatas ægre tulerit, atque hoc ipſum licet in exilio conſtitutus, per litteras ipſi ſignificaverit, additis præterea minis, ſi paulo clementiore in poſterum fortuna uti liceret. Ad Ariſtiden autem, qui in ſe, ut ipſe confitetur, æquior fuit, quam ipſe in illum, hanc ob cauſam ſcripſit, quia norat, & facile conjectare poterat, Ariſtidem etiam ſe abſente non optima quæque decernere, ſed, poſtquam oſtraciſmi ſui auctor fuerat, & fortaſſe etiam Lacedæmoniis Themiſtoclem proditionis cum Pauſania adcuſantibus, adſentatus erat, iter etiam ſuum ad Perſarum Regem Athenienſibus omni occaſione exoſum facere velle. Jam ergo extra periculum poſitus Ariſtiden exagitat, eique oſtendit, nihil ipſum juviſſe ſuas machinationes, quas adverſus ſe paraverit, & ſe oſtraciſmo ſuo non ad priorem ſed meliorem fortunam perveniſſe. Atque hæc, ut jam dixi, proveniunt ex ferventiore Themiſtoclis ingenio, qui in pleriſque adfectibus aliquando nimius erat, id quod, ſi opus erit, ex hiſtoricis demonſtratum dare poſſumus, totumque ejus characterem, quemadmodum ex his epiſtolis elucet, adcurate deſcribere.

§. VIII.

§. VIII.

Jam doctiſſimus Bentleius intricato admodum argumento ex Chronologia petito adverſus noſtras epiſtolas inſurgit. Hic ipſe primo fatetur, non tam planam & apertam eſſe Chronologiæ iſtorum temporum rationem, ut certi quid ex ea demonſtrari poſſit. Et tale quid jam ſuo tempore obſervat Plutarchus, qui, poſtquam multa de hiſtoricorum circa Themiſtoclis in Perſidem adventum diſſeruiſſet, tandem addit: Τοῖς δὲ χρονικοῖς δοκεῖ μᾶλλον ὁ Θουκυδίδης συμφέρεσθαι, καίπερ οὐδ' αὐτοῖς ἀτρέμα συνταττομένοις h. e. *Verum Thucydidem magis cum annalibus, licet ne hi quidem conſarcinati ſint fideliter, apparet congruere.* Nihilominus tamen putat Bentleius, ea, quæ ex Chronologia peti poſſunt, magnam quoque probabilitatis ſpeciem habitura eſſe ad evertendam harum epiſtolarum auctoritatem, ſi cum ſuperioribus conjungantur. Adponemus argumenta ejus ex hiſtoricis petita, prout ab ipſo poſita ſunt. Theophraſtum adducit, Plutarcho p.124. teſte, ſcribentem, quod, quum Hiero equos ad ludos Olympiæ miſiſſet, ſplendidumque ibi tentorium eri-

gere jussisset, Themistocles Græcis auctor & fuerit, ut tentorium diriperent, equos a cursu prohiberent. Ex his patet, Hieronem eo tempore, quo Themistocles hæc locutus est, jam tyrannum Syracusis fuisse, si Theophrastus proprie locutus esset. Post exilium enim Themistocles Olympiæ non fuit. Videtur tamen ei aliquantum contrariari Ælianus V. H. 9. 5. qui narrat Themistoclem Ἱέρωνα ἥκοντα εἰς Ὀλύμπια ἵππους ἄγοντα certamine exclusisse, adjecta ratione τὸν μὴ μεταλαμβάνοντα τοῦ μεγίστου τῶν κινδύνων, τῶν πανηγύρεων μεταλαμβάνειν μὴ δεῖν, *Eum, qui maximi periculi se socium non præbuisset, non æquum esse, ut communis festivitatis particeps fieret*, ut vertit Vulteius. Quum autem probabile minus fuerit, ipsum Hieronem eo venisse, si jam tyrannidem in sua civitate obtinuerit, necesse est, ut, si Æliano fides adhibenda sit, factum esse illud statuamus, antequam ad tyrannidem pervenisset. Gelonis enim tempore Hiero equos ad cursum emit & in ludis Pythicis Pythiade XXVI. vicit, quæ respondet Olympiadi LXXIV. 3. teste Scholiaste Pindari Πυθων. 1. & 3. Sed ne dicam Theophrastum majore esse

esse auctoritate, ipse sibi contradicit Ælianus, dum communis periculi mentionem facit, quod dubio procul bellum Xerxis fuit, quo Gelonem Græci quidem auxilia poposcerunt, quæ tamen Gelo vel plane detrectavit, vel certe cunctando rem protraxit, de quo Herodotus 7.163. & Diodorus Sic. l. 11. p. 21. Hæc bello confecto Hieroni imputata sunt, id quod Olympiade sequente factum est, qua Hiero Syracusarum tyrannus erat, quare eo tempore, quo Themistocles ostracismo electus Corcyræ degebat, Hiero non potuit demum Geloni succedere, qui jam aliquot annos ante regnaverat. Diodor. Sic. l. 11. p. 29. Plurimi Chronologorum, & cum his Scholiastes Pindari Pyth. 1. Diodor. Sic. l. c. p. 29. 41. Eusebius in Chron. principium Hieronis Olympiad. LXXV. 3. ponunt, & Themistoclis exilium septem annis post Olymp. LXXVII. 2. a quibus recedit Marmor Arundelianum, quod hæc omnia evertit, dum dicit Gelonem regnare cœpisse biennio post expeditionem Xerxis. Legationem autem Lacedæmoniorum & Atheniensium ad Gelonem, qua contra Xerxem suppetias petierunt, describit Herodotus lib. 7. Victoriam vero quam Gelo contra Carthaginienses in

Sicilia retulit, eodem die contigisse, quo prælium Salaminium factum est, scribit Diodorus l. 11. Hæc omnia hactenus ex Bentleji mente adducta sunt. quæ jam examinabimus, & nostros quoque calculos ponemus.

§. IX.

Hic nescio cur Cl. Bentleius, quum Chronicon Marmoreum legerit & refutaverit, doctissimos ejus inlustratores & commentatores non consuluerit, Seldenum, Lydiatum & Humphridum Prideaux. Lydiatum si conferamus, is in peculiari disquisitione de dynastia & morte Gelonis mortem hujus ponit in Olymp. LXXVI. 3. idque ex luculentis variorum auctorum testimoniis probat, quæ huc transscribere non est necesse. (Hic nobis ignoscet Lector, si in jam laudatis Triumviris unum pro altero ponamus, adeo enim confusa est eorum notitia, ut nescias, quis unius aut alterius dissertationis auctor sit, dum auctoris nomen nusquam præpositum legitur, quod harum rerum non adeo gnarus odorari certe vix potest.) Prideaux vero (hic enim nobis auctor videtur) in Canone Chronico ad hoc Marmor ad mentem Seldeni maximam partem formato p. 247. operis dicti, principium tyrannidis Hieronis ponit

ponit in Olymp. LXXVII. 1. qui eſt a. u. 275. quo Coſſ. fuerunt Romæ L. Æmilius Mamercinus II. & C. Servilius Structus Ahala, & hoc in magiſtratu mortuo Q. Cornelius Lentulus Esquilinus, quæ cum Lydiato aliquantum conveniunt. Neque mirum eſt, Chronicon Marmoreum ita ſtatuere, cum, Diodoro Siculo teſte, Steſimbrotus Thaſius quoque tempora Gelonis & Hieronis recentiora faciat, quem fortaſſe ſecutus eſt Auctor illius Chronici. V. Dodwellum annal. Thucyd. p. 74. Jam exilium Themiſtoclis ab optimæ notæ ſcriptoribus ponitur in Olymp. LXXVII. 2. & quidem circa ejus anni finem, ut vult idem Dodwellus l. c. p. 62. 63. Videt ergo Cl. Bentleius, tempus mortis Gelonis cum primo anno exilii Themiſtoclis aliquantum coincidere, quamvis adcuratius id ipſum demonſtrare me non poſſe fatear, quia Chronologia horum temporum, ut ipſe ſupra cum Plutarcho faſſus eſt, valde intricata, pene dixerim, confuſa eſt. Nihil ergo jam attinet deſtruere ea, quæ ex Theophraſto & Æliano de Themiſtocle & Hierone ſunt adducta, ſive enim ipſe adfuit Hiero, ſive minus, tamen tunc temporis nondum fuit tyrannus. Commune autem periculum fuit bellum Xerxis,

&

& hoc largimur,& ea,quæ de legatione adducta ſunt,ſalvo tamen noſtro computo.

§. X.

Ultimum quod opponit doctiſſimus Bentleius eſt argumentum a rebus Pauſaniæ petitum, de quo tres in noſtro opuſculo exſtant epiſtolæ. Secunda (nobis XIII.) ad ipſum Pauſaniam ſcripta eſt antequam ejus detecta eſſet conſpiratio, in qua eum admonet,ut ſecundam fortunam moderato animo ferret,alias futurum eſſe,ut brevi magna mala ipſum manerent. Et hæc quidem bene Sophiſta ſcribere potuit, qui jam novit, quæ Pauſaniæ poſtea contigerunt. Epiſtola XIX. (nobis decima quarta) ad eundem ſcripta, poſtquam jam conſpirationis cauſa ſuſpectus eſt habitus. Hic Sophiſta omnes ejus circumſtantias adeo aperte depingit, quaſi unus fuiſſet ex Ephoris cauſæ hujus cognitoribus, imo prædicit Lacedæmonios Pauſaniam eſſe interfecturos. Hinc ergo concludens Cl. Bentleius ait, (1.) ſe non credere Themiſtoclem ejusmodi expreſſionibus eſſe uſum. (2) ipſum prudentiorem fuiſſe,quam ut ad mortuum ſcriberet, quippe auctoritate Diodori Siculi adducta putat eum ſexennio ante mortuum, nimirum Olymp. LXXV.4. Tandem

dem adfert epiſtolam modo dictam optimum eſſe ſpecimen diligentiæ Sophiſticæ, quippe in qua materiam ſatis luculentam ſibi ſophiſta deſcribendam ſumſerit. Sed reponimus primo, nos certo credere Themiſtoclem, imo & quemvis alium, qui videbat, quanta cum temeritate res ſuas gereret Pauſanias, hæc ipſi prædicere potuiſſe, futurum ſcilicet, ut magna admodum pœna a Lacedæmoniis eſſet mulctandus. Porro infirmis plane talis ſtat ea computatio, qua Pauſaniam ſexennio ante Themiſtoclis exilium interemtum ſcribit, primo quod ad auctorem attinet, nam Diodorus Siculus, uti alias in Romanorum præcipue rebus & fallitur & fallit ſæpiſſime, ita *in eo Pauſaniæ, Themiſtoclis & Cimonis Chronologia eſt vitioſiſſima*; verba ſunt Cl. Dodvvelli Annal. Thucyd. p.60. Deinde idem p.61. demonſtrat Pauſaniam fine ejus anni, quo ſupra Themiſtoclem ejectum eſſe diximus, h. e. Olymp. LXXVII.2. Byzantio ejectum eſſe, & primas ad Perſarum regem litteras dediſſe. Anno ſequente Lacedæmona ab Ephoris vocatus eſt, & judicium capitis ſubiit, quo abſolutus, ſed pecunia mulctatus eſt. Rurſus deinde ad exercitum ivit, Dodvvellus p 68 qui etiam

p.69.

p. 69. oſtendit ex Plutarcho Pauſaniam ſemel Themiſtoclem conveniſſe. Facile ergo fieri potuit, ut etiam litteras, & quidem plures quam unus ad eum ſcripſerit Themiſtocles. Nec juvat doctiſs. Bentleium, quod dicat, errorem hunc Sophiſtæ inde provenire, quia Thucydides duo hæc, exitium Pauſaniæ & oſtraciſmum Themiſtoclis immediate in narratione conjunxerit, nam Plutarchus aperte teſtatur, ut jam diximus, hæc duo uno eodemque tempore facta, quod & cum ſuperiore Chronologia convenit. Habuit autem etiam cauſam cur hæc ſcriberet Themiſtocles, qui nimirum Argis conſtitutus erat, quæ in media Peloponneſo ſita eſt, unde prius reſciſci poterat, quid Lacedæmone ageretur, quam Athenienſes. Quapropter omnia nova fuerunt, quæ de his rebus Athenas ſcripſit Themiſtocles, nec ad Sophiſticam hiſtoriæ delineationem confugere neceſſe habemus. Nec vero ad Artaxerxen, ſed ad Xerxen venit Themiſtocles, quod non ſolum ex epiſtolis hiſce, ſed & ex Plutarcho aliiſque hiſtoricis probari poteſt. Hoc tamen negare non poſſumus, ſub finem imperii Xerxis id factum eſſe, ſuccedente paulo poſt Artaxerxe, ut adeo melius ſit hiſtoricos veteres

pu-

pugnantes conciliare, quam tot ſcriptores alias fide dignos refutare.

§. XI.

Poterant & plura objici, quæ epiſtolarum noſtrarum auctoritatem dubiam facere poſſint, quod vero a doctiſs. Bentleio non eſt factum. e. g. verba iſta epiſtola 19. Γέλων γὰρ δὴ τοτε Συρακουσίων ἐμονάρχει. & ibidem: Ἀδμήτῳ δὲ τότε ὑπήκουε τὸ Μολοσσῶν ἔθνος, videri poterant a Sophiſta profecta, qui perſonæ, quam ſibi induerat, oblitus, hæc ad informandos lectores ſuos adpoſuit. Sed hæc ita deſcribenda fuerunt Polygnoto, qui fortaſſe hæc omnia non adeo adcurate noverat, neque de iis etiam hactenus magnopere fuit ſollicitus. Epiſtola vero hæc ex Perſide aliquot annis poſt oſtracismum eſt ſcripta. Præterea, quod obſervarunt Viri Germaniæ noſtræ doctiſſimi Schurzfleiſchius in diſſertatione ex argumentis hiſtoriam complectentibus conſtante, quæ inter Schurzfleiſchianas conjunctim editas eſt numero XXCV. & Fabricius in Bibliotheca Græca, epiſtola 10. (quæ in hac editione eſt 16.) mentio fit Boiorum, qui in rebus Græcorum non occurrunt, bene tamen

Ro-

Romanorum, cum quibus magna ipsis bella fuerunt. Hæc lacinia, quæ in notis ad dictam epistolam occurrit, tantum in Ehingeriana, non vero Caryophili editione legitur, quare in Vaticano codice non exstat, sed alicunde adjecta est, cujus tamen rei rationem nullam dare possumus, quia, ut jam dictum est, nihil nos Ehingerus scire voluit, an aliquo codice MS. usus fuerit, an vero minus. Rejicimus ergo ista verba, quia post epistolæ conclusionem adjecta, & nulli præterea usui sunt.

§. XII.

Nec silentio quoque prætereunda est illa Themistoclis epistola, cujus meminere Schurzfleischius & Fabricius. Non est illa a Themistocle ipso scripta, sed sub nomine Themistoclis a Theophylacto Simocatta, quippe qui epistolas suas quas in ἠθικὰς, ἀγροικικὰς, & ἑταιρικὰς divisit, a Viris celebribus, rusticis etiam & mulieribus ad alios similes scriptas esse fingit, non aliter atque Ovidius epistolas Heroidum. Scriptæ autem sunt illæ argute quidem, quod ad res & verba attinet, sed plane sine omni judicio, quando personis quibusdam tales res adfingit,

git, quæ ipſis competere nullatenus poſſunt. Ne ad alia exempla provocemus probabit id ſatis ſuperque illa, quæ Themiſtocli ibi adfingitur, quæ numero eſt XXXIV. a nobis ex editione Lugduno-Batava 1596. 12. & collectione græcarum epiſtolarum, quæ vulgo Cujaciana vocatur p. 406. huc reponenda.

Θεμιστοκλῆς Χρυσίππῳ.

Ἐπειδὴ σωφροσύνη καὶ παρὰ τῷ μύθῳ τετίμηται, ἄγε δῆτα, Χρύσιππε, διαμυθολογήσωμαί σοι μῦθον οὐκ ἄσεμνον. Ἀφίκοντο ποτὲ πρὸς τὸν Δία τὰ ὄρνεα, καὶ ὀλύμπιον ἐπρεσβεύοντο ἡγεμόνα. ἦν γὰρ ἀναρχία τοὺς ὄρνιθας τὸ λυποῦν, καὶ μεγίστου τινὸς ἀγαθοῦ, ἡγεμονίας ἐχήρευον, καὶ πολλὴν διὰ τοῦτο τὴν ἀκοσμίαν ἐκέκτηντο. Ἐπένευσε τοίνυν ὁ Ζεὺς, καὶ γέγονεν ἔργον τὸ βούλημα, καὶ δωρεῖται δῶρον τοῖς ἱκετεύουσι θαυμαστόν. Βασιλέως γὰρ ἦν ἀξίωμα τὸ διδόμενον. Προσέ-

τατте δῆτα τοῖς ὄρνεσιν ἐπὶ λίμνας καὶ πηγὰς ἀφίκεσθαι, καὶ τὸν ἑαυτῶν ἀποσμήξασθαι ῥύπον, καὶ τοῖς ὕδασι τὴν βάσανον τῆς ἡγεμονίας ἐπίςευσεν, ἦν γὰρ εὐπρέπεια παρὰ τῷ Διὶ τὸ τιμώμενον. ἐλούσαντο δῆτα οἱ ὄρνιθες, εἶτα πρὸς τὸν Δία παλινδρομοῦσιν εὐθὺς, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἕκαςος εὐπρέπειαν ἐνεδείκνυτο. ὁ δὲ κολοιὸς τὴν οἰκείαν δεδιὼς ἀμορφίαν, τὴν τῆς φύσεως δημιουργίαν ἐνόθευσεν, ἀλλοτρίῳ κόσμῳ τὴν ἑαυτοῦ καλλωπίζων εὐπρέπειαν. ἀλλ' ἤλεγξε τὴν ἀμορφίαν ἡ γλαῦξ, καὶ τὸν ἐπίπλαςον κόσμον ἐδείκνυε. τὸ γὰρ οἰκεῖον ἐπιγνοῦσα πτερὸν, ὡς ἴδιον ἀφείλετο, καὶ τοῖς ἄλλοις ὀρνέοις ἐδίδου παράδειγμα, ἕκαςον ἀφαιρεῖσθαι τὸ ἴδιον, καὶ γέγονεν αὖθις ὁ κολοιός. Ὁ μῦθος, ὦ Χρύσιππε τὴν ἀλήθειαν καθάπερ ὕπαρ φθέγγεται πολλὴν σωφροσύνην ἡμῖν διηγούμενος. Οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἄνθρωποι οὐδὲν τῶν τῇδε κε-

κεκτήμεθα ἴδιον· ἀλλὰ ζῶντες μὲν πρὸς ὀλίγον ἐπιπλάςῳ σεμνυνόμεθα κόσμῳ, τεθνηκότες δὲ ἀφῃρήμεθα ἅπερ οὐκ ἔςιν ἡμέτερα. Ὑπερόρα τοίνυν χρημάτων καὶ σώματος, ἀθανάτου δὲ πράγματος ἐπιμελοῦ τῆς ψυχῆς. Τὸ μὲν γὰρ αἴδιον καὶ ἀθάνατον· τὰ δὲ θνητὰ καὶ πρὸς ὀλίγον ἐςὶν ἡμέτερα.

Vertit Latine Jacobus Cujacius:

Themiſtocles Chryſippo.

Quoniam temperantia etiam in fabulis celebrata eſt, age, Chryſippe, fabulam tibi non expertem gravitatis explicem. Accidit aliquando, ut aves Jovem adirent, & Olympium ducem peterent. Hoc enim avibus moleſtum erat, quod ſine magiſtratibus confuſe viverent, & maximo bono, ductu, carerent. Annuit igitur Juppiter, & voluntas in opus producta eſt. Et ſupplicantibus donat egregium donum. Regiam enim dignitatem largiebatur. Mandavit itaque avibus, ut ad paludes ac fontes abirent, & ſordes ſuas abluerent, atque aquis explorationem ductus credidit. Erat enim elegantia apud Jovem in pretio. Ita lavabant

aves. Deinde confestim ad Jovem recurrunt, & suam pulchritudinem qualibet ostendebat. Graculus vero suam deformitatem metuens, naturæ fabricationem adulteravit, alieno ornatu suam elegantiam decorans. At redarguit deformitatem noctua, & affictitium ornatum ob oculos protulit. Cum enim suas pennas agnosceret, quasi ad se pertinentes auferebat, & reliquis avibus exemplum prodebat, ut qualibet suas auferret. Sic rursus factus est Graculus. Fabula, Chrysippe, veritatem, quasi sermone excedit, magnumque nobis temperantiam narrat observandum. Sic enim etiam homines nihil hic possident suum, sed viventes quidem paulisper affectitio gloriamur ornamento. Mortui vero amittimus ea quæ non sunt nostra. Sperne igitur pecunias & corpus. Animus autem tibi curæ sit, qui est immortalis. Quod enim sempiternum est, idem est & immortale. Mortalia vero exiguo tempore sunt nostra.

Erant nonnulla circa hanc versionem monenda, sed nos data opera eam prout ab auctore suo scripta est, reliquimus.

§. XIII.

Restat, ut quæ in hac nostra editione præstiterimus, breviter addamus. Textum Græcum,

cum, quia manu ſcripto Codice ſumus deſtituti, ex ingenio plerumque reſtituimus, ita tamen, ut nulla emendatio audacior paulo ſit, aliquando etiam lectiones Caryophili marginales retinuimus. Verſionem Latinam, quam Caryophilus totam ad ſuas emendationes compoſuerat, retinuimus, in paucis tamen locis emendavimus, præcipue ubi a vero Themiſtoclis ſenſu paulo longius recedere videbatur. Ordinem epiſtolarum retinuimus Ehingerianum, ut tamen, ſi quis Romanam editionem citatam legat, in noſtra quoque evolvere, quæ velit, poſſit, adjicicimus tabellam, ex qua id commode fieri poterit.

ORDO EPISTOLARUM
Editionis Romanæ, quæ ſunt in Ehingeriana & noſtra.

1	-	-	-	1
2	-	-	-	13
3	-	-	-	17
4	-	-	-	7
5	-	-	-	2
6	-	-	-	12
7	-	-	-	5
8	-	-	-	4
9	-	-	-	18

10 - 9

10	-	-	-	9
11	-	-	-	20
12	-	-	-	15
13	-	-	-	16
14	-	-	-	11
15	-	-	-	8
16	-	-	-	10
17	-	-	-	3
18	-	-	-	6
19	-	-	-	14
20	-	-	-	19
21	-	-	-	21

Textum in paragraphos diſtinximus, ut omnia bene citari & evolvi poſſint. Adjecimus præterea notas aliquas & indices verborum, rerum, & auctorum, pro opuſculi hujus modulo breves, quia ſingulas minutias adponere noſtri non erat inſtituti. Imago, quam titulo præfixam vides, ſumta eſt ex Jac. Gronovii Theſauro Græcarum Antiquitatum tomo 2. n. 59. Utere ergo hoc qualicunque labore noſtro, Lector Benevole, & ſi quæ ſunt, quæ minus bene dicta invenies, memento me eſſe hominem, qui a ſe nihil humani alienum putat.

VALE.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

THEMISTOCLIS Epiſtolæ Jo. Matthæo Caryophilo interprete.

EPISTOLA I.

Argumentum.

NArrat Themiſtocles, ut mulctatus oſtraciſmo, & patria egreſſus Delphos cogitaret: Verum Argivis quibusdam amicis forte obviam ſe offerentibus, & enixe rogantibus, Argos ſe contulerit, urbem amicam, & quæ olim Neocli ejus patri hoſpitium diu fuerit. Sed oblatos ab Argivis honores, & adminiſtrationem illius Reip. nolle ſe ait. De commoratione Themiſtoclis apud Argos, & fuga, & rebus ab eo geſtis meminere Thucydides lib. I. Diodorus lib. II. Plutarchus in Themiſtocle. Ceterum illi brevitate hiſtorica rem attingunt: Themiſtocles ad familiares ſcribendo, & lineamenta quædam addendo multam hiſtoriis lucem affert. Ex quo perſpicuum videtur germanas eſſe, non confictas

a posteriore quopiam hasce epistolas. nam & bellenismi antiquitatem redolent, & non fucatum atticismum; talisque in eis styli gravitas, & expressa magnitudo animi, quale ejus ingenium describit Thucydides, acre, excellens, acutum ad excogitandum, uberrimum ad explicandum, fœcundissimum & facundissimum. Æschylus videtur poeta ille tragicus, ad cujus fratrem Aminiam infra extat epistola.

Θεμιστοκλῆς Αἰσχύλῳ.

Ἀπερχόμενοι μὲν εἰς Δελφοὺς καταίρειν διεγνώκειμεν, ὡς ἐν Δελφοῖς ἐφ᾽ ὅσον δοκεῖ Ἀθηναίοις βιωσόμενοι. καθ᾽ ὁδὸν δὲ τῶν ἐξ Ἄργους μοι ξένων ἐντυγχάνουσι Νικίας καὶ Μελέαγρος, ὅ τε οὐ πρὸ πολλοῦ Ἀθήνησι διατρίψας Εὐκράτης.

Themistocles Æschylo.

Abeuntes quidem Delphos proficisci cogitaveramus, ut vitam illic transigeremus quoad placeret Atheniensibus. Sed in itinere obviam se obtulerunt Argivi jure hospitalis amicitiæ mihi conjuncti Nicias & Meleager, & qui non multo ante versabatur Athenis Eucrates.

Ii

1. Καταίρειν) αἴρειν cum compositis de navigatione frequenter usurpatur. D. Lucas Actor. 27. 13. ἄραντες ἆσσον. Thucydides 4. 11. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἄραντες &c. c. 45. ἄραντες δὲ ἐκ τῶν νήσων οἱ Ἀθηναῖοι ἔπλευσαν αὐθημερὸν ἐς Κρομμυῶνα τῆς Κορινθίας. Herodianus 3. 15. 15. ἀπᾶραι τῆς Βρεττανίας ἠθέλησαν.

Καὶ περιστάντες ὡς ἤθοντο πυνθανόμενοι τοῦ ἐξοστρακισμοῦ, ἠχθέσθησαν μὲν εὐθὺς, καὶ πολλὰ Ἀθηναίοις ἐνεκάλουν. Ἐπεὶ δὲ ἔγνωσαν, ὅτι εἰς Δελφοὺς ὥρμημαι καταίρειν, παυσάμενοι τοῖς Ἀθηναίοις ἐγκαλεῖν, ἐμὲ ἐκάκιζον. καὶ ἠτιμᾶσθαι μὲν ἑαυτοὺς ἔφασκον, εἰ μὴ ἐπιτήδειοι ὑπελήφθησαν αὐτοὶ τὸ ἀτύχημα ἡμῶν ἐκδέξασθαι.

Ii me circumſiſten- 2
tes de via interrogabant; atque ut oſtraciſmo fugientem acceperunt, ſtatim quidem ægre tulerunt, & Athenienſes vehementer incuſabant. Ubi vero me Delphos tendere cognoverunt, poſthabita incuſatione Athenienſium me obiurgabant, & ſe quidem aiebant deſpectui habitos, quos minus idoneos judicaverim ad calamitatem

2. ἐξοστρακισμοῦ) ἐξοστρακίζειν notat expellere e civitate teſtarum ſuffragiis, uti loquitur Nepos. Heſychius: ἐξωστρακίσθη, ἐξωρίσθη, ἐπειδὴ εἰς ὄστρακον ἔγραφον τὰς ἐξορίας. Et iterum: ἐξωστρακίσθη, ἐξῶσαι παγὶς ἔξω παγίδος, lege, ἐξωρίσθη ἔξω πατρίδος. Vide Thomam Magiſtrum in ὀστρακίζομαι. Tralate pro *expellere* uſurpant hoc verbum Philes de pinna p. 126.

Ἐξωστρακωθὲν εἰς παρακμὴν τὸ στέγος
Ἐξοστρακίζειν οἶδε καρκίνου φύσις. h. e.

Natura cancrum docuit teſtam marceſcentem deponere. Tzezes ad Heſiodi ἔργα καὶ ἡμ. l. 196. ἢ καὶ σχεδὸν πᾶσιν ἡ αἰδὼς καὶ ἡ νέμεσις τοῦ βίου ἐξοστρακίζονται. Cæterum de Oſtraciſmo nota ſunt omnia, & ne prolixi ſimus, conferendi Interpretes Nepotis 5. 3. 1. Ubbo Emmius de Republ. Athen. t. 4. Theſ. Gron. col. 450 Joach. Stephanus de Jurisdictione Græcorū c. 11. Meurſius Them. Attic. 2, 30. & Attic. Lect. 5. 18.

3 Ἐμαρτύρουντο δὲ Νεοκλέα τὸν ἡμέτερον πατέρα, ὡς ἐπὶ πλεῖστον βιώσειεν ἐν Ἄργει. ἐγὼ δὲ ἀμελῶ ἐμαυτοῦ ἀγαπήσαντος Ἄργος τε καὶ τοὺς ἐν Ἄργει φίλους. οὐ μακρὰν δὲ ἦσαν καὶ ἐπαινεῖν Ἀθηναίους, ὡς δίκαια τινόντων ἡμῶν.
4 Τελευτῶντες δὲ ἐδέοντο μὴ σφᾶς κατακρίνεσθαι τῆς ἀτυχίας μόνον τῆς ἡμετέρας αἰτίους γεγονέναι, μηδὲ ὑβρίσαι αὐτῶν τὰ εὐτύχημα τῆς ἀπαντήσεως, Νεοκλέα τε πάλιν προφέροντες, καὶ ὡς ἄξιον εἴη πόλει τε τῇ αὐτῇ τῷ πατρὶ καὶ οἴκῳ ἐμβιῶναι. ὥστε ἀπῆγον ἡμᾶς ἔχοντες εἰς Ἄργος Αἴσχυλε.

meam sublevandam, & proferebant parentem nostrum Neoclem, qui longo tempore Argis vitam traduxerit. Me vero nullam mei rationem habere, qui Argos & Argi cives amarem. Nec longe aberant a laudandis etiam Atheniensibus, quibus ipse justas luerem pœnas. Ad extremum summis agebant precibus ne committerem, ut sibi culpæ daretur, solos nō fuisse nobis prosperæ fortunæ auctores; nec afficerem injuria, quod sibi successit, ut in nos inciderint; de Neocle rursus mentionem facientes, dignumque asserentes, ut in urbe ac domo quam pater incoluit, & ipse degam. Itaq; deducti fuimus Argos.

Καὶ

3. δίκαια τινόντων ἡμῶν) scil. αὐτῶν τῶν Ἀθηναίων.

4. τῆς εὐτυχίας) lego ἀτυχίας bono sensu. Caryophilus in margine aliam lectionem substituit, quæ non adridet. Mallem tamen abesse τὸ μόνον.

Καὶ νῦν ἐν Ἄργει τὴν ψυχὴν ἀνεπαύσαμεν. καὶ πολλὰ πάσχομεν, ὔτε ἄρχειν βȣλομενοι Ἀργείων. ἀναγκαζȣσι γὰρ ὡς ἀδικȣμενοι, ἢν μὴ ἄρχωμεν. ἡμῖν δὲ ἀρέσκει μήτε μεγάλοις εἶναι δοκεῖν. ȣ μόνον ὅτι ἔβλαψαν ἡμᾶς ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀρκεῖ αὐτῶν ἐν δέοντι ἀπολελαυκέναι.

Et nunc Æſchyle in hac urbe animum noſtrum refecimus, ſed multa patimur, quod ne præeſſe quidem Reip. volumus. Magnopere enim nos vexant pati ſe injuriam exiſtimantes, ni magiſtratu fugamur. At nobis nec magnis quidem eſſe placet non eo tantũ nomine quod hæc nocuere, ſed quia jam ſatis nobis, quando res tulit, iis perfrui licuit.

ἔχοντες) lege ἔρχοντες hoc ſenſu: Cum venirent Argos, deduxerunt me.

5. τὴν ψυχὴν) ita emendavi pro eo, quod alii legunt φυγὴν, vel φύσιν. φυγὴν ἀναπαύειν nihil plane notat. ψυχὴν autem ἀναπαύειν eſt animum curis hactenus Reip. deinde periculis & moleſtiis in itinere diſtractum in ordinem redigere & confirmare.

EPISTOLA II.

Argumentum.

Virtutis & fortunæ parallelis lineis pares Themiſtocles Athenienſis, & Lacædemonius Pauſanias, ille conſilio & militari prudentia bis navalem victoriam a numeroſiſſi-

ma Perſarum claſſe reportavit: hic vero Mardonium, qui poſt fugam Xerxis magnas ſecum copias ad ſubigendam Græciam retinuerat, inſigni victoria fudit ad Platæas. Uterq; Græciæ liberatoris titulo dignus. Verum dilabente fortuna Themiſtoclis adhuc florebat Pauſanias. quo tempore Alcetas Themiſtoclis amicus caſum ejus deplorans ſolebat dicere: Fortunam deſerto Themiſtocle totam ſe Pauſaniæ dediſſe. Poſtea everſis Pauſaniæ rebus, & ſumma felicitate in ſummā converſa miſeriam, Themiſtocles nondum & ipſe miſerior factus, revocat Alcetam ad ſui dicti memoriam, & ærumnoſiſſimum Pauſaniæ lapſum enarrat. ex quo non modo ſe feliciorem, ſed neq; omnino conferendum cum illo ait. Sibi enim calamitatis cauſam eſſe virtutem, illi dominandi libidinem, & ſtudium proditionis. Thucyd. & Diodorus locis citatis.

Θεμιστοκλῆς Αλκέτᾳ χαίρειν.

Εἰώθεις ὦ Αλκέτα,
1 ἅμα τὴν ἐμὴν ὀ-
δυρόμενος φυγὴν μα-
καρίσαι τὴν Παυσα-
νίου τύχην. καὶ πολ-
λάκις ἔγραψας σύ-

Themiſtocles Alcetæ S.

Solebas Alceta meum deflendo exilium, fortunam quoque Pauſaniæ beatam vocare. Et ſcripſiſti ſæpe fugiſſe a nobis Deam,

ſe

γε, ὡς ἀποδρᾶσα ἡμῶν ἡ δαίμων ἑαυτὴν προσθείη Παυσανίᾳ. Οἴχεταί σοι μετ' αὐτῆς ἀνὴρ ἐκεῖνος ὦ Ἀλκέτα. Οἴχεται μὲν ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ ἀρχὴ τοσαῦτα οὖσα. Οἴχεται δὲ ὁ πλοῦτος καὶ τὸ ἄχρι βασιλέως ὄνομα. καὶ οὐδὲ ταφῆναι αὐτῷ τελευτήσαντι ἕτοιμον γέγονεν. Οἱ δὲ μάλιστα θαυμάσαντες Παυσανίαν, νῦν μάλιστα καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀπέχονται, πολλῶν τοὺς ἀκουσομένους κακῶν ἀναπλήσαντος. ὥστε σοι ὥρα μήτε μακαρίζειν ἔτι τοῦ μεγέθους Παυ-

seseque Pausaniæ tradidisse. Periit vir 2
ille tibi Alceta cum ipsa: evanuit præfefectura Hellesponti, quæ tam ampla erat. Defluxere opes & nomen plane regum. Et nec vita functo sepultura illi in promtu fuit.
Qui vero Pausaniam 3
summis laudibus extollebant, nunc vel ab ipso proferendo ejus nomine abstinent, quasi audientes multis illud malis oppleat. Tu igitur posthac nec beatum Pausaniam ob amplitudinem prædicabis, nec rerum ejus præsentem lugebis exitum.

 Ju-

3. τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἀπέχονται) Quamvis existimare quis posset, hyperbolice hoc dictum esse, dubium tamen non est, quin idem Pausaniæ nomine factum sit, quod Herostrato accidit, qui Dianæ Ephesiæ templum accendit. Notum est apud Romanos exemplum M. Manlii Capitolini, de quo Livius 6. 20. & Festus. Pertinet huc illud Servatoris Lucæ 6. 22. καὶ ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν. Adde Rittershusium ad Guntheri Ligurinum 5. 120. & Interpp. Lactantii de M. P. c. 3.

σανίαν, μήτε μὴν ὀδύρε-
σθαι τῆς νῦν καταστρο-
4 φῆς. Δίκαια γὰρ νῦν δὴ
πέπονθεν, καὶ ἐπαινοῦ-
μεν αὐτοῦ τὴν τιμωρί-
αν. καὶ εἰ σφόδρα ἐκ-
πέπληξαι τὸ ἄμετρον
τῆς μεταβολῆς ἐννοού-
μενος, ἀπολύσομέν σε
τῆς ἐκπλήξεως, φή-
σαντες, οἵας καὶ ἡμᾶς
ἀπέλυσεν εἷς αὐτὸς
ἀνὴρ ἐλθὼν οἰμωγῆς.
καὶ μεταβαλλόμενος
θαύμαζε, ὅτι τοιοῦτος
ὢν περιῆν ἐκεῖνος, καὶ
εὐτύχει ποτὲ, καὶ χρό-
νου πολλοῦ ἀπέλαυεν.
5 Ἐπώλει Παυσανίας
βασιλεῖ τὴν Ἑλλάδα,
καὶ Μήδους ἐφίλει καὶ
ἐμιμεῖτο, καὶ ἤχθετο ὅτι
Ἕλλην εἴη, καὶ οὐ τῶν

Justas enim & debitas pœnas luit, & laudo supplicium irrogatum. Quod si immodicam rerum mutationem considerans vehementer obstupescis, liberabimus te stupore narrantes, quo nos quoque gemitu liberaverit vir quidam isthinc profectus, & mutatus admirare, hujusmodi virum illum præcelluisse & floruisse, multoque tempore hac felicitate esse gavisum. Vendebat Pausanias Regi Græciam Medosque amabat & æmulabatur, & moleste ferebat se Græcum esse, non ex eorum numero, qui ad

su-

4. ἐλθὼν) mallem θανὼν vel ἀπελθὼν, quæ ita verto: *narrantes non minori nos quoque gemitu unicum huncce virum morientem liberasse.*

5. τῶν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλθόντων) Persa vel Medus.

ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐλθόντων. καὶ ἐπεὶ ἐδόκει ἀπολογεῖσθαι τῷ ἐν Πλαταιαῖς ἔργῳ μὴ κακὸς εἶναι, πιστεύεται τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ στρατηγίαν. Καὶ αὐτίκα διὰ τῆς στρατηγίας ἀπελογεῖτο Μήδοις, ὅτι οὐδ' ἐν Πλαταιαῖς ἑκὼν ἀγαθὸς ἐγένετο, ποινὴν δὲ ἐκείνου τοῦ ἔργου ἀντεδίδου τὴν Ἑλλάδα αὐτοῖς. καὶ Ἀρταβάζῳ συνετίθετο ὄντι σατράπῃ βασιλέως ἐπὶ τοῖς πρὸς θάλασσαν ἔθνεσιν.

subigendam Græciam venerant. Et quoniam quæ ad Platæas gesserat, videbatur ejus defensio, quod frugi esset, concreditur illi præfectura Hellesponti. Quam simul atque[6] accepit, statim se Medis excusabat, quod nec ad Platæas sua sponte vium se præstitisset. Et ut opus illud compensaret, tradebat iis Græciam: & juncto fœdere cum Artabazo (qui a Rege maritimis populis Satrapa constitutus est) & ad ipsum Regem

6. ποινὴν) *compensationis loco* reddendum h. l. Sic apud Pindarum Pyth. α ἐπῳδ. γ.

Μοῖσα καὶ πὰρ Δεινομένει κελαδῆσαι
Πείθεό μοι ποινὰν τεθρίππων. h. e.

Musa obsequere mihi, ut etiam quadrigarum præmium canam, quod Dinomenes reportavit. Idem Nem. α. ἐπῳδ. δ. Ἡσυχίαν καμάτων

Μεγάλων ποινὰν λαχόντ' ἐξαίρετον.

Tranquillitatem eximium magnorum laborum præmium consecutam. Eadem notione occurrit vox ποινῆς apud Homerum Iliad. E. 266. ubi Scholiastes Didymus ποινὴν explicat ἀντέκτισιν, δωρεάν.

7 Αὐτός τε βασιλεῖ ταῦτα ἤγγελλεν, καὶ αὐτὸς ἤδη Μῆδος ἦν καὶ γνώμῃ καὶ διαίταις, καὶ οὐδὲ ἡ ἐσθὴς αὐτὸν ἔτι Ἕλληνα ἐποίει.

8 Ταῦτα δὲ, ὥς που καὶ αὐτὸς ἔγνωκας, εἰς Λακεδαιμονίους ἐκόμισεν ἀγγελία, καὶ αὐτίκα ἐκίνησε μὲν, καίπερ ὀλίγα οὖσα, πλέον δὲ οὐδέν. ἐπεὶ δὲ διεβοήθη, ἀπέτισε Παυσανίας, καὶ ἀφαιρεθεὶς τὴν ἀρχὴν ἰδιώτης ἀντὶ στρατηγοῦ γίνεται.

9 Εὐθὺς γὰρ εἰς τὴν Ἀσίαν κομισθεὶς, καὶ ὀργῇ τε καὶ ἀμύνῃ φέρων τὴν ἀφαίρεσιν τῆς στρατηγίας, θερμοτέρων ἥπτετο πραγμάτων. κρύφα δὲ ἀκμὴν ἔπρασσεν, οὐκ αἰσχυ-

de his litteras mittebat, & ipse jam Medus erat & animo & vivendi institutis: nec cultus ipsum corporis Græcum amplius ostendebat. Hæc ut tu quoque nosti, leuis initio fama pertulit ad Lacedæmonios, & turbavit illa quidem subito, tametsi levis, sed præterea nihil. At ubi rumor percrebuit, animadversum est in Pausaniam: & abrogato magistratu redigitur in ordinem qui dux erat, privatusq; fit. Statimque delatus in Asiam, atque ira & se ulciscendi voluntate inflammatus ob præfecturæ abrogationem aggressus est immanis audaciæ negotia. Clam tamen adhuc agebat, non

9. ὀργῇ καὶ ἀμύνῃ φέρων) h.e. ὀργίλως animo iracundo, & vindictam seu injuriæ propulsationem meditante.

νόμενος ἐπ᾽ αὐτοῖς εἰ μὴ λανθάνοι, ἀλλὰ φοβούμενος εἰ ἐμπέσοι ἀποτυχεῖν. Αὐτίκα γὰρ ἅπασαν συνθεὶς τὴν προδοσίαν ἔμελλεν ἀναφανδὸν μεταστήσασθαι πρὸς βασιλέα. τὸ δ᾽ οὖν μηχάνημα τῆς κρυφίου διαπέμψεως τοιοῦτον ἑαυτῷ κατεσκεύαστο, ὑφ᾽ οὗ δὴ μάλιστα καὶ ἐσώθη χρόνον τινὰ, καὶ αὖθις ἀπώλετο. Ἄγγελον τὸν ἀεὶ πεμπόμενον ὑπὸ Παυσανίου θάνατος παρὰ Ἀρταβάζου ἐδέχετο. ἐπέτελλε γὰρ δὴ Παυσανίας οὐδενὸς ἀμελέστερον τῶν τῆς προδοσίας ἀποκτείνειν τὸν ἄγγελον, ὡς μηδαμῆ λόγος σωθείη τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ πρασσομένων. Καὶ αὐτῷ ἄχρι μὲν τριῶν καὶ τεσσάρων ἀπωλείας ἀγγέλων

non pudore famæ, si
non lateret, sed timore
ne forte rem non perfi-
ceret. Namque peracta 10
machinatione proditio-
nis, e vestigio transitu-
rus palam erat ad Re-
gem. Ocultam por-
ro rationem, quam ma-
chinatus erat, mittendi
literas, tenuit hanc: quæ
illi per aliquod tempus
& salutem attulit &
inde perniciem. Nun-
tium quemque a Pau-
sania missum Arra- 11
bazus morti tradebat.
Mandabat enim Pausa-
nias; nec minus illi cu-
ræ hoc erat quam aliud
quidvis ad proditio-
nem spectans: ut nun-
tius e medio tolleretur;
ne quis uspiam superes-
set, a quo deferri pos-
sent quæ agebantur.
Et machina quidem 12
illi hæc de necandis
nuntiis ex sententia

τὸ μηχάνημα εὐτύχει, ἐν τῷ πέμπτῳ δὲ ἔστη λανθάνουσα ἡ ἐπιχείρησις. δέος γὰρ ἔλαβεν τοὺς ὑπηρετοῦντας τοῦ Παυσανίου, καὶ μᾶλλον τὸ μηδένα ἀπονοστῆσαι τῶν πεμπομένων φοβερωτέρα μήνυσις ἐγίνετο τοῖς μήπω ἀπεσταλμένοις.

13 Καὶ ἐπεὶ τὸ δεύτερον κληθεὶς εἰς Λακεδαίμονα ἀφίκετο Παυσανίας, καὶ μᾶλλον ὅτι ἐν αἰτίαις ὢν ἔπεμπε πρὸς βασιλέα ἀγγέλους, ἔδεισεν ὁ τελευταῖος τῶν πεμπομένων. καὶ ἐννοῶν μάλιστα τὴν ἑαυτοῦ ἀπώλειαν. καὶ πρὶν μαθεῖν οὐκ ἀξιῶν αὐτῷ τῷ φόβῳ πιστεύειν, ἀπομάσσεται τὴν σφραγῖδα τοῦ Παυσανίου, ὅπως τ' ἔχοι

successit usque ad tertium & quartum nuntium, in quinto vero latere desiit. Subiit enim timor ministros Pausaniæ, eoque magis reformidabant munus tabellarii, qui nondum missi erant, quod regressum ex iis, qui missi erant, vidissent neminem. Itaq; cum Pausanias iterum vocatus Lacedæmonem petiisset, præsertim quod accusatus mitteret ad Regem nuntios; extimuit is quem postremum mittebat, & suum animadvertens interitum, indignumque putans, antequam certo sciret, timori credere, exprimit effigiem sigilli Pausaniæ, ut si eum opinio fefellisset, obsignare pos-

13. ὁ τελευταῖος) Argilium vocat Nepos 4. 4. 1.
ἐν νῷ) Caryophilus post ἀπώλειαν addidit verbum θέμενος, ἐν νῷ θέμενος quo tamen opus haud est. Correximus ἐννοῶν, quo verbo eodem significatu supra utitur n. 4.

στημήναθαι ψευθείς. Λύσας δὲ τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ πολλὰ περὶ καταδουλώσεως τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔσχατον περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀπωλείας ἀναγνοὺς, φέρων ἀποδείκνυσι τοῖς ἐφόροις. οἱ δὲ τοῦτο τοῖς γράμμασι καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ Παυσανίου λόγοις ποιούμενοι τεκμήριον, ἔτι καὶ γυμνὴν κατανοῆσαι τὴν ἀλήθειαν ἐξειργάσαντο. Καὶ καθίζουσι τὸν ἄνθρωπον ὡς ἱκέτην, ἄγοντες παρὰ Ταίναρον, ἄνδρας ἐξ αὐτῶν κρύφα ἀποστείλαντες. ὡς δὲ ἀφικόμενος ὁ Παυσανίας ἐξήταζεν ὑφ᾽ ἧς αἰτίας ἱκέτης γέγονεν, ὃν αὐτὸς ἄγγελον εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπεπόμφει.

posset. Resignatis igitur 14
epistolis cum ibi complura legisset de redigendis in servitutem Græcis & postremo additum, de se occidendo tulit, & ostendit Ephoris. Illi ex literis, ali- 15
isq; contra Pausaniam dictu argumentum ducentes, ut nudam veritatem deprehenderent, hanc viam excogitarût.
Sedere jusserunt ho- 16
minem more suplicantium in fanum Tænari adductum viris quibusdam de suorum numero clanculum missis. Ut vero profectus Pausanias ex eo quærebat cur supplex esset, quem ipse nuntium misisset in Asiam.

Illi-

16. παρὰ Ταίναρον) in fano, ut Nepos testatur, Neptuni, qui inde Ταινάριος dictus. Pausanias Lacon. c, 12. Meursius Misc. Lacon. 4. 11.

17 Αὐτίκα ὁ ἄνθρωπος
μάρτυρά τε τὸν αὐτὸν
ποιεῖται Παυσανίαν,
οὐδὲν παρ' αὐτῷ θανά-
του ποτὲ ἄξιον ἐργά-
σασθαι, προὔφερέν τε
ὡς ἀπεστέλλετο ἀπολού-
μενος. καὶ τῆς μὲν τῶν
Ἑλλήνων δουλώσεως ὀ-
λίγον ἑαυτῷ μέλειν ἔ-
φασκεν, οὐδὲ γὰρ νῦν
ἀδεῶς ἐλεύθερον εἶναι,
ἑαυτὸν δὲ πρότερον ἀ-
πολελῦσθαι ἠξίου.
18 Παυσανίας δὲ πιστοῦ-
ται αὐτὸν περὶ τῆς ἀ-
πωλείας, καὶ κατέχειν
ἅπερ ἔγνω δεηθεὶς ἀ-
ναστήσας εἰς Λακεδαί-
μονα ᾔει. καὶ εἵποντο
οἱ ἄνδρες οὐδενὸς ἀνή-
19 κοοι γεγονότες. Ὡς
δὲ τάχιστα πάν-
τες οἱ ἔφοροι ταῦτα
μαθόντες, ἐφωράθησαν
αὐτὸν συλληψόμενοι,
φθάνει εἰσπεσὼν εἰς

Illico respondi ille, se innocentiæ suæ testem ipsum habere Pausaniam, quod nihil unquam contra eum dignum morte commisisset, & objiciebat, se mitti ad necem. Et de subjugandis quidem Græcis parum se curare aiebat, quod ne nunc quidem tuto liber esset: prius vero se liberari, rogabat.. At Pausanias & fidem illi de vitanda nece dedit, rogatumque ut quæ sciret, servaret apud se, erigit, & Lacedæmonem ibat. Sequebantur illum viri, qui nihil non audierant. Quibus Ephori omnes quam citissime cognitis, dum comprehēdere illum volunt, non latuere id prævidentem.

sed

18. εἰς Λακεδαίμονα ᾔει) Vide Lycurgum adv. Leocratem p. 182. 183.

τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς, καὶ ἱκέτης ἔν τινι οἴκῳ τοῦ τεμένους ἐκαθέζετο. Οἱ δὲ ἀνοικοδομήσαντες τὴν εἴσοδον, καὶ ἀνελόντες τὴν ὀροφὴν τοῦ οἴκου, ὑπὸ ἐνδείας αὐτῷ παρέσχον ἱκέτῃ μένοντι ἀπολέσθαι. καὶ ἐπεὶ ἀποψύχοντα ἔγνωσαν, ἐξεκόμισαν τοῦ τεμένους. καὶ ἐν βουλῇ ἦσαν, εἴτε δοῖεν αὐτῷ ταφῆναι, εἴτε μή.

ſed ſeſe ille proripiens irruit in Chalciœcæ Mineruæ templum & ſupplex in quadam domo ſederat, quæ templi erat. Illi oſtium ob ſtruentes, ſublato quoque domus tecto, ſine alimonia incluſo ſupplici mortem attulerunt. Cum vero jam efflaturum animam cognoviſſent, e delubro eduxerunt: & conſultabant, darent ne illum ad ſepulturam, an non. Hic

19. τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς) Rationem hujus cognominis reddit Scholiaſtes Thucydidis 1. 128. Χαλκίοικος, ἡ Ἀθηνᾶ ἐν Σπάρτῃ. ἢ ὅτι χαλκοῦν οἶκον εἶχεν, ἢ διὰ τὸ στερεὸν, ἢ διὰ τὸ τοὺς χαλκιδεῖς, τοὺς ἐξ Εὐβοίας φυγάδας, κτίσαι. *Chalciæcus dicta eſt Minerva Spartæ, aut quod æneam domum haberet, aut quod æris inſtar firma eſſet, aut quod eam Chalcidenſes ex Eubœa profugi exſtruxiſſent.* Priorem ſententiam tuetur Livius 35. 36. (non lib. XLV. ut perperam citavit Meurſius) *Ætoli circa Chalciæcon (Minervæ templum eſt æreum) congregati cæduntur.* Deſcribit eam & ejus templum exacte Pauſanias Lacon. c. 17. Commemorat etiam χαλκίοικον Ἀθάναν Euripides in Hecuba v. 251. Plura dabunt Dempſterus ad Roſinum 1. 13. regione 9. Meurſius Miſc. Lacon. 1. 3.

ἔν τινι οἴκῳ) in einer Capelle.

21 Τοιαῦτα, ὦ Αλκέτα, τὰ τῆς εὐτυχίας πέρατα Παυσανίαν κατέλαβον. Καί σοι ἀποδέδωκα πάντα τὸν λόγον τοῦ εἱλώτου ἀνδρός. καὶ μηκέτι ἡμᾶς ὀδύρου τῆς φυγῆς.

22 Τρισόλβιοι γὰρ ἡμεῖς ἄρα, οἱ φθόνῳ ἐμετρήθημεν, καὶ οὐκ ἐλάσσονες φθόνου ἐγενόμεθα. ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν τῶν παρόντων ἔχομεν αἰτιᾶσθαι, καὶ

Hic fuit, Alceta, exitus felicitatis Pausaniæ & narravi tibi omnia, quæ didici ab homine Helote. Nec nostrum exilium erit tibi amplius deflendum. Ter enim felices nos, quibus livor fuit malorum mensura, dignique fuimus, quos exagitaret inuidia. Nam virtus causa est, cur in hoc statu simus, talemque

que

21. εἱλώτου ἀνδρὸς) Helotæ erant Lacedæmoniorum servi publici, quos ad opera publica, præcipue agros colendos admittebant. Maximus Tyrius Differt, 13. p. 138. Dicti sunt ab urbe Laconicæ Helos, quamvis caussæ adferantur variæ. Heraclides Ponticus de Politiis Græcorum tom. 6. Gronov. col. 2823. ait eos aliquando a Lacedæmoniis in servitutem redactos esse. Contra Scholiastes Thucydidis 1. 101. tradit Lacedæmonios contumeliæ caussa servos suos hoc nomine adpellasse propter continuas eorum discordias. Inde εἱλωτεύειν est duram servitutem servire. Isocrates Panegyrico p. 158. ὅτι τῇ μὲν αὐτῶν πόλει τοὺς ὁμόρους εἱλωτεύειν ἀναγκάζουσι. Confer Harpocrationem in εἱλωτεύειν, Henr. Stephanum Schediasm. 4. 15. Cragium Rep. Laced. 1. 11. Meursium Misc. Lacon. 2. 6. Erasm. Vindingium Hellen. apud Gronov. Thes. tom. 11. col. 118.

τοῦ πέρατος, οὗ ἐτύχομεν τῆς ἐν δημοκρατία εὐπραγίας. ἀλλ' εἴπου ἄρα αὐτοῖς, ὅτι ταπεινοὶ ἤδη γεγόναμεν, ἔλεος καὶ μεταμέλεια τὸ πάθος ἀντὶ φθόνου γίνεται, μανθάνων ἐπίστελλε ὦ Ἀλκέτα. καὶ τάχα ἂν ἤδη καὶ Αὐτολύκῳ ταῦτα ἐπιστέλλοντι πειθοίμεθα.

que finem habuerit in
adminiſtranda Republ.
noſtra proſperitas. At 23
ſi forte illis, jam enim
humili fortuna ſumus,
livor in commiſerationem
tranſit & animum
facti pœnitentem, ſcribito ad nos, ſi
cognoveris Alceta, ita
enim fortaſſe & Autolyco
ſimilia ſcribenti
credemus.

EPISTOLA III.

Argumentum.

Poſt navalem ad Salamina victoriam conſtituto a Græcis judicio, ut Diodorus narrat libro II. quibusnam primæ deferendæ eſſent; Lacedæmoniorum opera factum eſt, ut univerſis Græcorum populis præferrentur non Athenienſes; quorum major pars navium & virtus maxime enituit; ſed Æginetæ; virorum autem judicaretur præſtantiſſimus Aminias Æſchyli poetæ frater: addit Herodotus lib. 8 Polycritum & Eumenem. De Themiſtocle autem varia dicunt Plutarchus & Diodorus. Ille, quod congregati

 ad

ad Iſthmum Græci palmam ſibi quisq; ſuffragio ſuo daret, poſt ſe vero Themiſtocli. ex quo factum, ut unus Themiſtocles omnium ſuffragio judicaretur optimus. Diodorus autem; quod Athenienſibus graviter ferentibus ſe poſthabitos, veriti Lacedæmonii, ne quid mali Themiſtocles moliretur in Græcos, præmia quæ palmam adeptis dederant, illi duplicarint. Quæ cum accepiſſet Themiſtocles, Præturam amiſit. Scribens igitur ad Aminiam Themiſtocles, & res ſuas commendatas illi volens, redigit in memoriam, ut tierarchus ille ſub navarcho Themiſtocle eſſet; ut magnos honores adeptus fuerit Themiſtoclis cauſa; & ipſe in ſe multos e potentioribus hac ipſa de cauſa irritaverit. Poſtremo antiquæ nobilitatis nomine, & fratrum ejus exemplo rogat, ut opera & auctoritate ſua & ſibi & filiis & uxori non deſit.

Θεμιστοκλῆς Ἀμεινίᾳ χαίρειν.

Εἰ καὶ μὴ κεχρήμεθα ἀλλήλοις πολὺν χρόνον, ἀλλ᾽ ἐοίκαμεν ἀλλήλοις πάντα τὸν βίον. αἵτε χρεῖαι μοῦ κεκοινώνηνται μεγά-

Themiſtocles Aminiæ.

ETſi diu inter nos mutua familiaritate non ſumus uſi, niſi tamen noſtra vita ſimiles fuimus, & ego tibi præclaram navavi operam,

ut

λαι, ὥστε ἀποχρῆν ἡμῖν τὴν ἡμέραν ἧ ἐναυμαχήσαμεν ἐν ταὐτῷ, οὐ στρατιᾶς μέρος ὄντες, ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὢν, εὖ οἶδας, καὶ οἱ πλείους τῶν νῦν ὄντων ἀνθρώπων, σὺ δὲ τριήραρχος, ὡς τοῦ παντὸς ἀριστεύων ναυτικοῦ. Ἥπερ μείζων καὶ βεβαιοτέρα φιλία, ἢ συναριστῶσιν καὶ συνδειπνοῦσιν ὅσας ἡμέρας ἀνθρώποις εἶναι δώσεις τὸ Τιθωνοῦ δὴ λεγόμενον γῆρας, διὰ τὸν χρόνον ἂν γένοιτο. Τόνγε μὴν οὕτως ἀνδρεῖον ὄντα σε καὶ δίκαιον, οὐδὲ ἀμνήμονα εἶναι πείθομαι ὧν χρεὼν μεμνῆσθαι, ἀλλὰ τὸν καιρὸν ὁρᾶν ἐκεῖνον οἴεσθαι παρόντα, ἐν ᾧ σὺ μὲν ἐπιβόητος εἰς πάντας ἐγένου δι' ἡμᾶς, ἡμεῖς μέντοι διὰ σὲ πολλοῖς καὶ δυνατοῖς οὐκ Ἀθηναίων μόνον,

ut adducere ſufficiat unum illum diem, quo pugnam navalem ſimul pugnavimus, non ut exercitus pars, ſed ego quidem is, quem tu noſti, & plurimi hominum, tu vero trierarchus & univerſæ nauticarum copiarum multi- 2
tudini virtute præcellens. Quæ major & firmior amicitia eſt, quam foret ob diuturnitatem prandia cœnaſque communes agentib. per tot dies, quot fuiſſe velis quam ajunt Tithonis ſe- 3
nectam. Non ergo te ſolum opinor ſtrenuũ & probum, ſed nec eorum immemorem, quæ meminiſſe oportet; ac illud tempus adeſſe putantem, quo in noſtra cauſa multum es nomen conſecutus; nos a. propter te apud multos ac potentes, non tantum Athenienſes,

ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων
Ἑλλήνων προσεκρούσα-
4 μεν. Ἢ πῶς οὐ δεινὸν
ἂν γένοιτο, Ἀλκιβιάδην
μὲν καὶ Στράτιππον,
καὶ Λακρίδην καὶ Ἐκ-
μόχλην τοὺς Ἀθηναίους,
τὸν Αἰγινήτην δὲ Ἀρι-
στείδην καὶ Δέρκωνα τὸν
Ἐπιδαύριον καὶ Κέλω-
να τὸν Τροιζήνιον καὶ
πολλοὺς ἄλλους τῶν
Ἑλλήνων προδοσίαν
τῆς ἐμῆς στρατηγίας
καταδικάζειν, δι' ἣν αὐ-
τὸ τοῦτο, ὧν ἕκαστος
βούλεται τοῖς ἄρχουσιν
ὑπάρχειν τὰς ἑαυτῶν
πατρίδας ἀρκουμένοις
ὑπὲρ σοῦ μοι δι' ἀπε-
5 χθείας ἐγένοντο. Καὶ
ἐδικάσαντο ὀρθὴν τὴν
ὑπὲρ τῶν ἀρίστων δί-
κην, ἐνεμέσησαν δὲ δι'
ὧν ὑπ' ἐκείνων καὶ
ἄλλων πολλῶν καὶ

sed alios etiam Græcos offendimus. An vero ferendum erit, Alcibiadem quidem & Stratippum, & Lacridem, & Ecmochlem Athenienses: Aeginetam vero Aristidem, & Derconem Epidaurium, ac Celonem Trœzenium, multosque alios ex Græcis, accusare me proditionis dum navarchi imperio fungerer, eam ipsam ob causam, quam inesse quisque in iis vult, qui magistratum gerentes patrias liberant, & eorum inimicitias tua causa me suscepisse. Qui justam quidem tulerunt de deferenda præstantiori palma sententiam, sed postmodum indignabundi ea gesserunt, per quæ ab illis mul-

4. δι' ἣν αὐτὸ) Locus valde adflictus, ex quo sine codicum auxilio non facile nos extricabimus.

ἄγομαι καὶ φέρομαι. σὲ δὲ μὴ οὐχὶ τὸ ἑαυτοῦ τε οὐ τὸ ἀντὶ πάντων ἐκείνων εἶναί μοι καὶ φίλον; καὶ ἐρρωμενέστερον τῷ παντὶ τῆς

multisq; aliis agor & feror, te vero & tuo ipsius nomine & loco illorum omnium mihi non esse amicum? & iniqua maleficiorum recordatio

5. ἄγομαι καὶ φέρομαι) Elegans & multiplex usus est horum verborum, qvando conjunguntur. Hoc loco notat *vexare & adfligere*. Sic Demosthenes Philipp. 1. p. 18. B. ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν θάλατταν. Xenophon Cyri pædia 3. 2. 6. τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα ἀσφαλῶς εἶχε, τὰ δὲ τῶν Ἀρμενίων ἦγετε καὶ ἐφέρετε. Deinde idem est ac *prædari, devastare & abducere* Hesychius: ἄγειν καὶ φέρειν, τὸ λῃστεύειν καὶ ἁρπάζειν. Auctor antiquus Thebaicorum a Neandro editus v. 553. de devastatione Thebarum:

Πάντα δ' ἄγον τ' ἔφερόν τε, καὶ ἀνδράσι
δῶκαν ὄλεθρον.

Zosimus 4. 48. 3. de latronibus: αὐτόθεν τε λαθραίως ἐπανιστάμενοι τὰ ἐν ποσί τε ἄγοντες καὶ φέροντες ἡμέρας ἐπιφαινομένης ἐπὶ τοὺς συνήθεις τόπους ἐχώρουν. Verbum φέρειν simpliciter quoque ita explicat Scholiastes Thucydidis 1. 7. ἔφερον, ἔβλαπτον, ἐλῄστευον, ὡς καὶ Ἡρόδοτος. Tertio notat bono significatu *aliquem ferre, portare*, & *auxiliatrices manus porrigere*. Macarius Homil. 1. 2. οὕτως αὐτὴν (ψυχὴν) κατασκευάζοντος χριστοῦ, τοῦ φέροντος, καὶ ἄγοντος, καὶ βαστάζοντος, καὶ φοροῦντος αὐτὴν &c. item *adferre & adducere*. Xenophon Cyrip. 5. 4. 14. ἄλλα τε δῶρα πολλά καὶ παντοῖα φέρων καὶ ἄγων. Tandem etiam *curru vehi* Macarius Homil. 1. 3. de curru Ezechielis: ἄγεται τοίνυν καὶ φέρεται ὁ ἐποχούμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος. Confer Robortellum Annot, c. 3. Sigonium Emend. 2. 20. Barthium ad Claudianum p. 1154. 1202. Gronovium Obs. 3. 22.

εὐχαριστίας μετὰ τοῦ δικαίου ὑμῖν ὑπάρξει ἢ μετὰ τοῦ ἀδίκου μνησικακία; καὶ μεῖζον ἐκεῖνοι δυνήσονται κακοῦντες ἡμᾶς ἀδίκως, ἢ σὺ δικαίως εὖ ποιῶν;
6 Ἀλλ' οὐ γὰρ πείθομαι ταῦτα ὑπὲρ Ἀμεινίου τοῦ Εὐφορίωνος, ἀνδρὸς οὐ τὴν πατρῴαν μόνον εὐγένειαν γενναίου, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν συγγενῶν, Κυναιγείρου μὲν τῷ Μαραθωνικῷ πολέμῳ διενεγκόντος τὰ πολέμια, Αἰσχύλου δὲ ἐν παντὶ τῷ βίῳ κατὰ παιδείαν καὶ σωφροσύνην διαφέροντος.
7 Ἀλλὰ καὶ μιμήσῃ αὐτὸς ἑαυτὸν, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ὅμοιος ἔσῃ καὶ τῷ σεαυτοῦ ναυάρχῳ βοηθήσεις. ἡ δὲ βοήθεια ἀρίστη, ἀντέχειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἑκάστοτε.
8 Καὶ ἐν μὲν τοῖς δημοσίοις συλλόγοις, εἴτι

tio fortior omnino erit acceptorum beneficiorum juſta memoria? pluſque illi valebunt ad inferenda nobis mala, quam ad curanda tu commoda? Verum ego hæc non crediderim de Aminia filio Euphorionis, vironon paterna ſolum, ſed & conſanguineorum nobilitate illuſtri; Cynægiri, qui bello Marathoniaco egregia bellicæ virtutis opera præſtitit; Æſchyli, qui toto vitæ curriculo eruditionis temperatique animi laude præſtat. Nimirum tu & tui ipſius ſectator eris, & fratrum ſimilis, tuoque navarcho auxilium feres. Optimus vero ferendi auxilii modus erit in ſingulis quibuſque concionibus obniti. Et ſi in publicis conventibus profitearis telatu-

καινότερον ἐφ᾽ ὑμῖν ῥάπτοιτο, καὶ μηχανῷτο ὑπὸ τῶν ἐξελασάντων ἡμᾶς κακὸν, ἢ κατὰ τῆς ἀθλίας μου γυναικὸς, εἴτι καὶ οὐ τῶν ἡμετέρων ἐπαγγέλλοιο συλλαμβάνειν, καὶ ὑπουργεῖν τὰ μέτρια, εὖ ποιήσεις. Εἰ δὲ ἐπαγγέλλοιο, οὐδέν σε ὀχλήσει πλέον ἐπιμελείας καὶ ἐπαχθοῦς Φροντίδος.

laturum opem, & in re-
bus honestis non defu-
turum, si novi quid in
nos, vel miseram uxo-
rem, vel natos consua-
tur, & | adhibeantur
machinæ ab iis, qui nos
ejecerunt in exilium, ita
beneficium contule-
ris. Quod si profitearis
nihil plus molestiæ ha- 9
bebis, quam quod di-
ligentem laboriosam-
que curam susceperis.

8. ῥάπτοιτο) ῥάπτειν quoties improprie sumitur, fere semper in malam partem accipitur. Græca exempla jam non succurrunt, præter κακοῤῥαφίη, quo verbo *doli ac fraudis machinationem* indigitat Theodotus Poeta libro de Judæis apud Eusebium Præparat. Evang. 9. 4. Inter Latinos τὸ *suere* ita usurpat Plautus, qui *consuere dolos* dicit Pseudolo 1. 5. 126. *sutelam* pro fraude Captiv. 3. 5. 34. & Casina I. I. 7. *sutores fabularum* sunt apud Sidonium epist. 3. 13 Vide Taubmannum ad Amphitr. I. I. 211. Orta est hæc metaphora a sutoribus, qui nullo non tempore mendaciorum nomine fuere infames quia sæpe promittunt, fore, ut brevi calceos accipiamus, quod tamen de uno die in alterum differunt. Vide Æsopum fab. 103.

EPISTOLA IV.

Argumentum.

Queritur Themistocles amicorum inertiam: promiserant enim se nullo negotio revocaturos eum ab exilio, ac inimicum Aristidem eluctaturos. Ille vero mutatam ait rerum vicem. Aristidem enim gerere se ut amicum, amicos contra.

Θεμιστοκλῆς Ἀνταγόρᾳ χαίρειν.

Ἐπηγγέλλεσθέ μοι πολλάκις, ὦ Ἀνταγόρα, σύ καὶ Αὐτόλυκος ῥαδίως ἡμᾶς τοῦ ἐξοστρακισμοῦ ἀπολύσειν, μαχεῖσθαι δὲ τῷ ἐχθρῷ ἡμῶν Ἀριστείδῃ ἐλέγετε, καὶ πρὸς τὰ ἐναντία τὸ πλῆθος ἢ ἐκεῖνος ἄγειν. καὶ ἤδη αὐτὸν ἔλασσον φέρεσθαι, μὴ ἐθέλοντα ἀνεῖναι τῆς ἔχθρας.
2 Ἀριστείδης ἡμῖν Ἀνταγόρας γέγονεν, καὶ Ἀριστείδης Αὐτόλυκος. καὶ οὐδενὸς ἂν κακῶν μετέσχομεν, ὧν μέλ-

Themistocles Antagoræ.

Polliciti sæpe mihi estis tu Antagora & Autolycus, facile nos Ostracismo liberaturos, pugnaturos enim dicebatis vos cum Aristide nobis inimico, plebemque in contraria studia, quam ille traxerit, distracturos, jam enim & auctoritare illum inferiorem esse, quod inimicitias relaxare nolit. Aristides nobis evasit Antagoras, & Aristides Autolycus. Certe in malis, quæ passi & passuri su-

λομεν τε, καὶ ἤδη μετέχομεν, εἴπερ ἡμῖν τοσοῦτοι τρεῖς ἢ τέσσαρες θέλετε ἐν ἀθήναις φίλοι, ὁποῖος Ἀριστείδης ἐχθρὸς εἶναι. μᾶλλον δὲ εἰ καὶ ἐπείσθητε ἡμῶν τῷ ἐχθρῷ. Νῦν δὲ διὰ τίνας μᾶλλον ὦ Ἀνταγόρα φεύγομεν; δι' ὑμᾶς, οὐ γὰρ τοὺς ἐχθροὺς γε ἀλλοτίην κατερχόμεθα ἀγγεῖλαι, ἀλλὰ νικήσατε ὦ φίλοι, καὶ φεύγωμεν οὐδένα οὐδαμοῦ αἰτιασάμενοι, καὶ εἰ τὰ οἴκτιστα πεισόμεθα.

ſumus, non eſſemus, ſi tres aut quatuor Athenis amici eſſetis, qualis unus eſt inimicus nobis Ariſtides; imo ſi noſtrum audiſſetis inimicum. Nunc vero Antagora quinam potius [3] ſunt exilii noſtri auctores? vos. Neque enim poſſumus vulpes appellare inimicos noſtros. Sed vincite vos amici, in nullum alium cauſam conjicientes, miſerrima licet quæque paſſuri.

3. οὐγὰρ) Hæc verba ita lege: οὐγὰρ τοὺς ἐχθροὺς γε ἀλλότριόν τι ἔχομεν ἐγκαλεῖν & verte: *Neque enim inimicos noſtros alterius cujusdam rei cauſſa incuſare poſſumus.* h. e. Non poſſum Ariſtidem amicum meum alius rei inſimulare, quam quod ille exilii mei fuit cauſſa: vos autem jure adcuſare poſſum, quia auxilium mihi promiſiſtis, quod jam non præſtatis. Quæ de Alopece Ariſtidis patria in margine ſomniat Cariopyhilus, merito rejicimus.

EPISTOLA V.

Argumentum.

CRevit a pueritia inter Themiſtoclem & Ariſtidem æmulatio quædam, ut Plutarchus ait in utriusq; vita & usque ad finem perpetua fuit. æquior tamen fuit Ariſtides, qui quod paſſus erat, cum facile poſſet, Themiſtocli non reddidit. Quod etiam epiſtola nona (nobis decima) *ipſemet fatetur. Hac de cauſa ſcribit, agitque gratias; ſuumq; conſilium probatum iri ſperat illi, quod petentibus Lacedæmoniis Themiſtoclis cauſam, e patria jam ejecti, in commune Græcorum vocari judicium; hoc ipſum juſtis de cauſis declinaverit. De hoc Diodorus lib. II.*

Θεμιστοκλῆς Ἀριστείδῃ χαίρειν.

Τὴν μὲν ἔχθραν ἡμῶν τὸ ἀνόμοιον τῆς τύχης ἤδη λελύκει καὶ ἀσθένεια, ἣν ἐκθρεύει φυγάσι. σὺ δὲ τοῦτο καὶ ὑπερῆρας ὦ Ἀριστείδη, καὶ εὐεργεσίας κατῆρξω παρ᾽ ἐλπίδας εἰς ἀτυχοῦν-

Themiſtocles Ariſtidi.

INimicitias noſtras extinxit jam fortunæ diſſimilitudo, & imbecillitas qua exules illa cumulat. Tu vero hoc etiam plus egiſti, nam præter ſpem nos perditæ fortunæ homines aggreſſus es beneficiis obſtrin-

1. ἐκθρεύει] σπορεύει legit in margine Caryophilus.

τας ὑμᾶς. καὶ οὐδὲ τοῦθ' ἡμῖν ἐνέλιπεν εἰς τὸ μηδὲν ὧν προσεδοκήσαμεν γεγονέναι. Καί σοι οὐδὲν ἀπόλωλε τῆς ἐπὶ τούτῳ χάριτος, καὶ εἰ μὴ κατορθῶσαι ἰσχύσας. ἀλλὰ καὶ πλείονος ἀρετῆς ἕξομεν καὶ προθυμίας εἴπερ δι' αὐτὴν ἐσώθημεν, ὅτι καὶ πρὸς οὕτως ἔχοντας Ἀθηναίους ἐμαχέσω.

Περὶ δὲ τῆς φερούσης ἡμᾶς νῦν φυγῆς, ὡς ἀντὶ μειζόνων τῶν κακῶν κακήν γε καὶ αὐτὴν οὖσαν ᾑρήμεθα, πῶς οὐχὶ καὶ σοὶ ταυτὰ δόξειεν; αὖθις καὶ Πολύγνωτος ἐπέστειλεν ἡμῖν αὐτὸς γὰρ κατὰ τάχος, ὡς ἀπὸ τιμωρίας ἑτοίμης φεύγειν παρεκελεύετο. Καὶ οὐκ ἐδόκει μοι (τούτου οὐκ ἂν γενομένου, εἰ μένοιμεν) ἁμαρτάνειν. Ἀθηναῖοι γὰρ ἦγον ἐπὶ

ſtringere, & hoc etiam nobis non defuit, ne quid eorum, quæ nunquam ſperabamus fore, 2
non eveniret. Certe gratiæ, quæ tibi ob hoc debentur, non peribunt, licet re efficere non valueris. Imo majorem in te virtutem ac ſtudium agnoſcemus, ſi per hæc ipſa ſalvi erimus, quandoquidem cum Atheni- 3
enſibus ita etiam affectis pugnaſti. De noſtro porro exilio, in quo nunc ſumus, quod ipſum etſi malum, ad evitanda tamen majora mala elegerimus, non dubito quin & ipſe conſilium noſtrum probaturus ſis. Scripſit rurſus ad nos Polygnotus. Ipſe enim mo- 4
nuerat, ut ab imminente pœna nos quam celerrime in fugam conjiceremus, nec aberra-

re

τὸ κοινὸν δικαστήριον τῶν Ἑλλήνων, ὅπου πολὺ πλεῖόν γε τὸ Δωρικὸν τοῦ Ἰωνικοῦ, καὶ τὸ μὲν πλεῖον ἔμελλεν ἐναντίον γίνεσθαι, τὸ δὲ ἔλλασσον ἀνωφελές. Καὶ αὐτοῦ δὲ οὐ φίλον τὸ ὑπηργμένον. ὥστε εἰκότως ἂν ἡμᾶς τὸ ἄλλο ἅπαν δέξαιτο ἀνθρώπων γένος, εἴτε βαρβάρων, εἴτε Ἑλλήνων τύχοι. παρ᾽ οἷς δυνήσεται ἡμᾶς καὶ ταῦτα, ἐφ᾽ οἷς διωκόμεθα, ὠφελεῖν.

mihi videbatur. Quoniam Athenienses vocabant nos ad commune Græcorum judicium, in quo plures sunt Dores quam Iones, & major pars damnatura nos erat, minor vero nulli futura usui, & hujus etiam ea portio, quæ in ditione est. Quamobrem quodlibet aliud hominum genus excipiet nos, sive Barbarorum, sive Græcorum, apud quos hæc ipsa etiam, ob quæ ad supplicium quærimur, nobis prodesse poterunt.

4 τὸ Δωρικὸν τοῦ Ἰωνικοῦ) Lacedæmonii erant Dores, & iniquiores in Themistoclem: reliquæ Græciæ gentes Jonicæ dialecto erant propiores. Dores & Æoles in Peleponneso habitabant reliqui in Epiro seu continenti, & Jones postea in Asia.

EPISTOLA VI.

Argumentum.

Themistocles cum Aristide, cui Athenienses Justi cognomen indiderant, in administranda Republica simultates gessit. Aristidem

dem Themiſtocles, dum gratia & auctoritate floreret, jure oſtraciſmi egit in exilium. Ariſtides vero Themiſtocli etſi non fecit paria; quippe ut vir probus, & injuriæ immemor, quod Plutarchus in Ariſtide, & Themiſtocles ipſe epiſtola ſeptima (noſtr. edit. quarta) *& nona* (nobis decima) *teſtatur: vitare tamen ſuſpicionem male ſentientis de profectione ejus ad Regem Perſarum non potuit. De hoc ergo ſcribit Themiſtocles; & quaſi jam in tuto poſitus Ariſtidem exagitat.*

Θεμιστοκλῆς Ἀριστείδῃ.

Ἤραμεν εἰς Πέρσας, ὦ Ἀριστείδη, ἤραμεν καὶ οὐδὲν δεινὸν ἐπάθομεν ὑπ' αὐτῶν. οἶδα δὲ, ὅτι κατὰ σαυτὸν θαυμάσῃ, τοῖς δὲ προσποιήσῃ μὴ παρ' ἐλπίδα σοι τοῦτον τὸν λόγον λελέχθαι. ἅμα καὶ τεκμηρίῳ χρήσῃ πρὸς τὸ πλῆθος, ὅτι βεβαιοῦται μου ἡ διαβολὴ τῇ τ' ἐμῇ εἰς ἐκείνους ἐλ-

Themiſtocles Ariſtidi.

PRofecti ſumus, Ariſtides, profecti ſumus ad Perſas, nihil mali paſſi ſumus ab iis. miraberis tecum ipſe ſcio, cæteris vero ſimulabis, haud quaquam eſſe præter ſpem tibi dictum. Aſſumes id tu etiam tanquam certum argumentum ad plebem, ex mea in eis ſpe, & eorum humanitate in me probari,

quod

πίδι, τῇ τ' ἐκείνων Φι-
λοφροσύνῃ εἰς ἐμέ.
2 Ἀλλ' ὅταν ταῦτα λη-
ρῇς ἔχων, ἐπιπεσεῖ-
ταί σοι τὸ ἐν Σαλαμῖ-
νι τρόπαιον. ἔστι δὲ λί-
θινον οἶσθα καὶ νεανι-
κῶς εὐμέγεθες οὗ αἴτιος
ἐγὼ ἵνα μᾶλλον δῆμον
ταράττοις, οὐδ' ἄλλοις
εὐεργέταις φθονηθή-
σῃ, τίς ἄρα δαίμων οὐ
κατὰ τὴν σὴν ἀλαζο-
νείαν δίκαιος, ἀλλ' ἀ-
ληθινὸς, ἐκείνην τὴν πέ-
τραν εἰς τὴν ἐπάρατόν
σου καὶ ἀχάριστον κε-
3 φαλὴν ἐκβάλοι. Ἐμὲ
δὲ οὐκ ἀντευποιῶν πε-
ρισώζεται βασιλεὺς ὁ
μέγας, ἢ τὸ μήκιστον
ἂν ἡμῖν ἐχαρίζετο ἃ
μειβόμενος, μαθὼν ἃ
πέπονθα. ἀλλὰ τοῖς
μὲν ἄλλοις ἐχθρὸν ᾔδει
με αὐτοῦ, τῆς δ' ἀρε-
τῆς ἐθαύμαζεν καὶ τῆς
4 τύχης ᾤκτειρεν. Τοι-
γάρτοι κινδυνεύετε αὐτοὶ
εἰ περὶ ἐμοῦ ἐπιπρεσ-

quod in me finxit calumnia. Hás nugas dum garris, ruet in te trophæum in Salamine erectum lapidem illud esse scis, & mole permagnum, cujus autor ego; ut majores in populo turbas commoveas, & beneficia conferentibus invideas: si quis Deus non pro tua arrogantia justus, sed revera hoc titulo dignus saxum illud in execrandum & ingratum tuum caput devolvat. Me vero vult salvum magnus Rex non ut gratiam referat (certe enim sciens, quæ a me passus est, meis beneficiis egregie responderet) sed inimicum quidem sibi me in aliis norat, at virtutem admiratus est, fortunam miseratus. Quocirca si propter me legationem mitteretis ad illum, inique

βεύεσθε παρ' ἐκεῖνον, ὅτι περ αὐτοὶ ἠδικεῖτε, ἵν' ἐκεῖνος βοηθείη ἀδικουμένῳ, αὐτοί τε ἐλεεινὸν ἐποιεῖτε ἐκβάλλοντες. ὁ δὲ ἄρα ᾤκτειρεν εἰκότως ἐκβεβλημένον. Ἀλλ' οὐ γὰρ ἐλεεινοὶ τὰ νῦν ἔτι οἱ φυγάδες ἡμεῖς. ὥστε πνιγέσθω μὲν ὁ Λυσιμάχου υἱὸς Ἀριστείδης. πνιγέσθω δὲ πᾶς, ὅτῳ μὴ καθ' ἡδονήν ἐστι ὅτι δεξιώτερον ἡμῖν ἀπήντηκεν, ὡς αὐτὸς ἤλπιζεν.

que vos egisse judicaremini, ut is iniqua passum sublevaret: & ejicientes vos miserandum fecisse, ut merito ille miseraretur ejectum. Quanquam exules nos jam amplius 4
miserabiles non sumus. Quare disrumpatur licet Aristides Lysimachi filius. Disrumpatur cuicunque injucundum est, commodius nobis rem evenisse, quam ipse sperabat.

4. πνιγέσθω) *Disrumpatur* vertit Interpres latinam dictionem magis quam verba secutus. πνίγεσθαι enim est suffocari.

EPISTOLA VII.

Argumentum.

Scripserat Autolycus Themistocli, Athenienses pœnitentia ductos velle eum ab exilio revocare. Themistocles vero consolationis ait hæc esse verba, non veritatis; cum & inimicorum vigeret potentia, & Athe-

Athenienſium res floreret. Itaque Auctorem ſe commemorans publicæ illorum felicitatis monet, ut vera deinceps ſcribat.

Θεμιστοκλῆς Αὐτολύκῳ χαίρειν.

Ἧσσον ὦ Αὐτόλυ-
κε παρηγορεῖν
ἄν σε βουλοίμην ἡμᾶς
ἢ τἀληθῆ λέγειν. σὺ
δὲ ἐπιστέλλων σφόδρα
ἤδη μεταμέλειν Ἀθη-
ναίοις τῆς ἡμετέρας
φυγῆς παρηγορεῖν ἔ-
μοιγε δοκεῖ μᾶλλον,
2 ἢ τἀληθῆ λέγειν. Οἵτε
γὰρ τὸ πλῆθος δι' ἡμᾶς
διαβάλλοντες ἐπισχύου-
σιν, καὶ καιρὸς οὐδεὶς
καταλαμβάνει, ἐν ᾧ
ἀχρεῖοι ἂν ἐν τῇ πόλει
οἱ κακοὶ εἶεν, καὶ ἅμα
αἴσθησιν παρέχοντες,
ὅτι κατειργάσαντο τοὺς
ἀμείνους ἐκπεσεῖν. ἀλ-
λὰ νῦν τῇ κοινῇ εὐ-
πραγίᾳ ἐπικαμπτό-
μενοι ἀφανέστερον ἔ-

Themiſtocles Autolyco.

MAllem te Autolyce vera ſcribere, quam nobis ſolatium dare. Dum enim ſcribis, valde jam pœnitere Athenienſes noſtri exilii, videris mihi non vera dicere, ſed ſolatium potius præbere. Nam & qui plebem contra nos concitant, prævalent: & nullum tempus venit, quo & nihili homines urbi non ſint uſui, & ſimul efficiant, ut perſpectum fiat, eorum opera eſſe ejectos præſtantes viros. Nunc vero in publica felicitate in deterius flectitur eorum inertia. At certe mea

ſunt,

3χουσι τὸ ἀχρεῖον. Καὶ
μὴν ἐμὰ τὰ ἀποκρύ-
πτοντα αὐτοὺς, ἐφ᾽ ὥτε
καὶ ἡ πόλις εὐπραγείη.
ἢ γὰρ ἂν ἡμᾶς ἐπιεικ-
κῶς τὰ ἐν Ἀθήναις ἀ-
γαθὰ καὶ δι᾽ ἀκοῆς εὐ-
φραίνοι, καὶ εἰ δοκῇ
μὴ ὑπὲρ ἡμῶν εἶναι ἐ-
πιδεδωκέναι αὐτὰ ἐξ
ὅτου ἐφύγομεν. ἴσως
γὰρ ἤδη καὶ ταῦτα
ταῖς ἡμετέραις ἕπεται
ἀρχαῖς, καὶ εὖ κατα-
σταθέντα εὖ προχωρεῖ.
4Καὶ ἡμεῖς ἴσως ἂν ἑαυ-
τοὺς δικαίως αἰτιοίμε-
θα, ἀνοίξαντας ὁδὸν
τοῖς πράγμασιν εὐρεῖ-
αν, δι᾽ ἧς ἂν οὐκ ἔτι
5χρήζοι τοῦ ἄγοντος. σὺ
δὲ ὦ Αὐτόλυκε μὴ ὡς
αὐτὸς ἐθέλεις μεταμέ-
λεσθαι Ἀθηναίους, ἀλλ᾽
ὡς αὐτοὶ ἔχουσιν, ἐπί-
στελλε ἡμῖν. ἔχουσι γὰρ
οἶμαι, καθὰ ἂν αὐτοὺς
τρέπωσιν οἱ παρόντες,
οἱ φανερώτεροι ἂν ἦσαν τῆς κακίας μὴ φυ-
γόντων ἡμῶν.

& civitas secundis rebus gaudet. Utinam vel audiendo prosperas Atheniensium res lætemur; etsi non videtur esse in nostram rem, ut eæ meliori loco sint, ex quo ejecti fuimus. Fortasse enim hic status pendet ex eo, quem nos fundavimus, & bene constitutus, bene progreditur, nec immerito forsitan nos autores diximus, qui viam rebus amplam aperuimus, in qua non sit opus duce. Tu porro Autolyce scribito nobis de Atheniensibus, non ut ipse velles, mutasse illos consilium; sed quo sint erga nos animo: sunt autē arbitror, prout eos deflectunt, qui præsentes sunt, quorum notior esset nequitia, si non ipsi exularemus.

EPISTOLA VIII.

Argumentum.

CAllias, ut Plutarchus in Ariſtide ait, facem in ſacris Cereris præferebat; propinquus Ariſtidis; vir opulentus. is in Themiſtoclem, perpetuum Ariſtidi æmulum ejectum & ærumnis preſſum ſiniſtris verbis uſus eſt. Tulit hoc Themiſtocles graviter rei indignitate permotus, quod vir præter opes haud bonis artibus comparatas, nulla virtute ſpectatus obſtreperet, & ignaviam objicit ac linguæ procacitatem: additis quoque minis, ſi quando fortuna ſuffragaretur.

Θεμιστοκλῆς Καλλίᾳ.

ΜῊ ζήλου ὦ Καλλία Ἀριστείδην τοῦ φθόνου. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος πολλά σε ἔφη ζηλῶσαι τοῦ πλούτου, καίτοι μακρῷ ἄμεινον ἦν. διὸ πάντες εὔχονται σφίσιν αὐτοῖς καὶ γενεαῖς σφετέραις κἀκεῖνον ἀσπάζεσθαί σε, ὃ ἅπαντες ἐχθαίρουσιν, καὶ ἐπάρατα ἡγοῦνται,

Themiſtocles Calliæ.

INvidia laborantis Ariſtidis æmulator caveſis Callia. nam & ille tibi non multum invidere opulentiam dixit: quanquam hoc longe præſtantius eſt. Quocirca omnes ſibi ſuiſque poſteris moderationem illius præoptant eorum imitatione, quæ omnes odio habent, & execran-

[2]ἐκεῖνα μιμεῖσθαι. μηδὲν οὖν ἔτι, μηδὲ σωφρόνιζε Ἀθηναίους, ὅτι εἰκαίως χειροτονοῦσιν, καὶ ἐκ τῶν ἀναξίων αἱροῦνται προστάτας εἰς ἐμὲ αἰνιττόμενος, ἀλλὰ πρῶτον ἐκεῖνο σκόπει. ἐπιπλήττεις αὐτοῖς νενικηκότας προστάτας [3]κεχειροτονηκόσιν. Ἔπειτα ὅστις ὢν αὐτὸς ταῦτα ληρεῖς, καὶ ὅτι οὐδὲ μετὰ πολλοὺς ἄλλους Θεμιστοκλέας στρατηγὸς ὧδε ἀποδειχθῆναι δεδυνημένος. οὐ γὰρ τῶν τυμβωρυχησάντων τοὺς ἐν τοῖς λάκκοις ἐν Μαραθῶνι κατασεσηπότας Περσῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶν ναυμαχησάντων καὶ ἀποκτεινάντων τοὺς ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐν Εὐβοίᾳ παραταττομένους ἔδει στρατηγῶν. καθόλου τῶν ἡ-

cranda judicant. Ne igitur culpam in Athenienses conjicias, nec reprehendas ut insipientes, quod Magistratus creent sine consilio, & indignos eligant præfectos, in me sermonem detorquens, sed primum illud considera. Increpas eos, a quibus creati duces sunt, qui victoriam reportarunt. Deinde, qui vir tu hæc blateras; cum ne post multos quidem Themistocles dux designari potueris. Opus enim erant Athenis duces, & magistratus, non qui sepulchris Marathone suffossis, putrefacta Persarum cadavera in subterraneis foveis despoliaverunt, sed qui commisso navali prælio ad Salamina & ad Eubœam prostravere hosti-

3. τυμβωρυχησάντων) Objicit hoc Calliæ quod cadavera mortuorum spoliaverit, quod narrat Plutarchus in Aristide p. 321.

4γεμόνων τῇ πόλει. οὐδὲ
πολλὰ μὲν χρήματα
κεκτημένων, ὁπόθεν δὲ
αὐτὰ κέκτηνται εἰπεῖν
οὐ δυναμένων, ἀλλὰ
μεγάλα καὶ καλὰ ἔρ-
γα διαπραξαμένων.
Σὺ δὲ ἐν οἷς δυνατώτα-
τος ἦσθα αὐτὸς ἑαυτοῦ
καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν ὀ-
νήσας τὴν πόλιν, ἐν οἷς
ἀχρηστότατος εἶ πάντων
Ἀθηναίων, αὐτὴν ἐν τού-
τοις περιεργάζεσθαι,
καὶ πολυπραγμονεῖν
5ἐπιχειρεῖς. Καὶ κα-
τὰ πλοῦτον μὲν τοσοῦ-
τον ὄντα, οἷον οὐκ ὀλί-
γαι μυριάδες Περσῶν
ἐπλούτουν, οὓς πάντας
σὺ ἐκληρονόμησας, οὐκ
οἶδ᾽ ὅπως ἀφελόμενος
τοὺς μαχεσαμένους αὐ-
τοῖς, καὶ τὴν πόλιν
σύμπασαν τὰ λάφυ-
ρα, οὔτε μικρὸν, οὔτε
μέγα οὐδὲν ὤνησας οὐ-
δέποτε τὴν πατρίδα.
6Λόγοις δὲ ἄρα, ἐν οἷς
σὺ ἀδυνατώτατος, σω-

hostiles copias. Nec qui pecuniosi admodum sint, at unde pecuniam coegerint, dicere non habeant: verum qui magna & egregia opera præstiterunt. Tu vero, qui quo plurimum vales nullam Athenis utilitatem attulisti; anxie nimis & curiose inquiris ea, ad quæ unus ex omnibus Atheniensibus es minimum aptus, & tantis quidem opibus, quantis affluebant non paucæ Persarum myriades: quas tu detractis spoliis hæres omnium factus, nescio quomodo iis abstulisti qui pugnarunt, & universæ urbi, nec parvo, nec magno emolumento unquam patriæ fuisti: sermone vero, quo infantissimus es, illum castigare audes, deque bellica re objurgas

φρονίζειν αὐτὴν ἐπιχειρεῖς, καὶ πολεμικῶν ἔργων, ἐν οἷς ἀχρηστότατος εἶ καὶ ἀνανδρότατος, ἐπιτιμᾷς Ἀθηναίοις, οὕτω καὶ μὴ οὕτω 7 διαγνοῦσιν. Ἀλλ' ὧδ' ἔχει ὦ Καλλία, τοὺς λέοντας ζωοὺς μὲν ὄντας, οὔτε οἱ ταῦροι ὑπομένουσιν οὔτε ἄλλοτι τῶν παμμεγάλων καὶ ἀλκίμων θηρίων. πεσόντων δὲ αὐτῶν καὶ κειμένων οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ μύες ἐπ' αὐτοὺς 8 ἀναβαίνουσιν. Ὥστε καὶ σὺ νῦν μὲν ἐφάλλῃ ἡμῶν ἢ βούλῃ καὶ ἐμπηδᾷς, ὅτι πᾶσιν ἐσμὲν περίπατος. οὐδὲν μέντοι τῶν ἀδοκήτων, εἰ καὶ ἡμῖν ποτε ἔτι γ' οὖν ἐμπνέουσιν, καὶ τὴν ψυχὴν ἔχουσιν δώσει θεὸς ὑπομνῆσαι ταύτης τῆς δημηγορίας· δώσει δ' εὖ οἶδα· οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα, φασὶν οἱ ποιηταί.

Athenienses, quod ita, vel non ita, deliberarint qua tu es homo nihili & inertissimus. Sed res sic habet Callia: vivos leones nec tauri ferunt, nec ulla ferarum quantalibet magnitudine & robore præstantium, sed prostratis & mortuis non mirum, si & mures insultant. Quare tu etiam nunc quidem ut lubet, insilis & irruis in nos, quia ab omnibus pedibus calcamur. Forsan nobis quoque spiritum adhuc ducentibus, & animam habentibus dabit Deus, ut ad memoriam tuæ concionis te revocemus. Dabit autem sat scio. Nunquam succedunt male facta, ajunt poetæ.

8. οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα) Exstat hic locus Odyss. θ. 329.

EPISTOLA IX.

Argumentum.

Conqueritur Themiſtocles cum Habronycho de moribus, & ingratis Athenienſium animis, qui ad ejus Oſtraciſmum capitis etiam damnationem addiderint. Deinde uxorem & filios illi commendat, ut eorum ſaluti conſulat, ſi forte illis etiam iratos ſentiret Athenienſes.

Θεμιστοκλῆς Ἀβρωνύχῳ χαίρειν.

Οὐ τὸ παθεῖν Ἀθήνησιν ἀδίκως καὶ ἀναξίως, ὦ Ἀβρώνυχε καινόν εἶναί μοι φαίνεται. ἐπεὶ τοῦτο καινόν ἐστιν, τὸ μὴ παθεῖν τι καινότερον. ἀλλ᾽ ὅτι τέως μὲν ὀλιγοχρόνιος ἦν ὁ φθόνος, καὶ ταχὺν ἴσχων τὸν μεταμέλον ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ πόλει. ἐμοὶ μὲν γὰρ ὡς περὶ ἀλλοτρίας ἤδη οἱ λόγοι. Τανῦν δὲ ὁρᾷς

Themiſtocles Habronycho.

NOn videtur mihi Habronyche, novum, iniqua & indigna ab Athenienſibus pati: novum ſane illud eſſet, ſi nihil novi pateremur. Sed quod antea quidem livor cito extinguebatur, & non ſero pœnitebat urbem noſtram, imo vero veſtram: jam enim de illa mihi tanquam extranea loquendum eſt. Nunc autem, vides enim & ipſe, quam longe procedat no-

γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῶν
τοῦτο ἐπιδίδωσιν τὸ ἐ-
πιχώριον πάθος, ὠ-
στρακισμένους ἡμᾶς κα-
τεψηφίσαντο, τὸ και-
νόνγε τοῦτο ποιοῦντες,
ἐκ τῆς φυγῆς φυγα-
3 δεύοντες. Μὰ δία ἀλλ'
οὐδὲ φεύγειν ἐῶσιν, εὖ
οἶδ' ὅτι φήσεις. καὶ
γὰρ ἔγωγε πέπεισ-
μαι. διότι ἡ φυγὴ μὲν
ὀλίγον τι ἔδοξεν αὐτοῖς
εἶναι τιμώρημα ἐπ'
ἄνδρα τοσαῦτα κατειρ-
γασμένον αὐτῶν τοὺς
πολεμίους, θανάτῳ μὲν
τοι δεδόχθαι σφίσιν
αὐτοῖς κολάζειν ἡμᾶς.
4 αὐτοῦ γε τούτου ἕνεκα,
καὶ μαστῆρες Ἀθηναίων
εἰς Ἄργος ἴασιν καὶ
πάντες. ἕπονται δὲ αὐ-
τοῖς καὶ Λακεδαιμόνιοι.
ἐμὲ δὲ οὐκ Ἀθηναίοις ἐ-
λύπουν ὦ Ἁβρώνυχε
ἑπόμενοι Λακεδαιμό-
νιοι, Ἀθηναῖοι δέ με ἀνι-
ῶσιν Σπαρτιάταις ἑ-

noſtra ætate malum hoc patrium: Oſtraciſmo nos ejectos damnarunt, rem hanc novam facientes, & e fuga fugantes. Quid fugantes dico? Nec fugere nobis permittunt, inquies: perlatum eſt enim ad me. Quandoquidem fuga exigua viſa eſt illis pœna in hominem, qui hoſtes eorum tot tantisque malis afflixerit, mortis pœnam in nos conſtituere ipſis placuit. Atque ad hoc miſſi ſunt Argos ab Athenienſibus indagatores, quos & Lacedæmonii ſequuntur. Ego vero, Habronyche, haud moleſte fero, quod Lacedæmonii ſequantur Athenienſes, ſed doleo Athenienſes eſſe Lacedæmoniorum aſſeclas. Quanquam Epho-

στόμενοι. Καί τοι οὐκ Ἀθηναίοις διαβάλλουσι πιστεύοντες οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ἔφοροι Παυσανίαν ἐκόλαζον, ἀλλ' οὐδὲ τοῖς φίλοις τοῖς Παυσανίου, καὶ συνειδόσιν ἐκεῖνο τοὔργον ἅπαν, μόλις δὲ αὐτῷ τῷ Παυσανίᾳ ὁμολογοῦντι. οἱ δὲ ὑμέτεροι οὐδενὶ τῶν ἀλλοτρίων, οὐδ' εἰ πολέμιος εἴη, ἐπὶ τοὺς ἰδίους ἀπιστοῦσιν.
6 Τὸ δ' αἴτιον οἶμαι τούτου, διότι ἥδιον οὗτοι τοῖς φίλοις φθονοῦσιν, ἤπερ ἄλλοι τοὺς ἐχθροὺς μισοῦσιν. ἀλλ' οὐκ Ἀθηναίους ἐλέγχειν ἐπιχειρῶν ἔγωγε λανθάνοντας ταῦτι γράφω. εἴγε ὦ θεοὶ φίλοι ἐλάνθανον μόνον. νῦν δὲ τοῖς ἐπαινοῦσιν αὐτοὺς μᾶλλον ἄπορος ἡ συνηγορία, ἢ τοῖς ψέγουσιν ἀναγκαῖος ὁ
7 ἔλεγχος. Ἀλλὰ πρόσ-

Ephori Lacedæmoniorum non ſumebant de Pauſania ſupplicium, quod fidem haberent criminationibus Athenienſium, aut Pauſaniæ amicis totius rei conſciis, cum vix etiam ipſi Pauſaniæ fatenti crediderint. At veſtri in ſuos extraneorum nemini, etiam ſi hoſtis ſit, fidem non habent. Cujus rei cauſam eſſe arbitror, quod hi libentius invident amicis, quam aliis in odium veniant inimici. Cæterum ego, non quod Athenienſes redarguere velim, hæc ſcribo. Si tamen, dii boni, latebant. Nunc vero major eſt laudantibus eos defenſionis inopia, quam vituperantibus redargutionis neceſſitas. Sed hæc apud ſodalem, & amicum meum

ὀδύρεσθαι· τί μοι ἔδοξεν ἀνδρὶ ἑταίρῳ ἐμαυτοῦ καὶ Φίλῳ, ἔτι δὲ καὶ ὑπομνῆσαι τῶν οἰκείων. περὶ ὧν εὐλαβεῖσθαι δεῖ μᾶλλον, ὅτι Λακεδαιμονίους ὁρῶμεν Ἀθηναίων ἄρχοντας καὶ ψηφιζομένους Ἀθήνησιν μετὰ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν
8 ψηφίσματα. ἡ δὲ τῆς ὀργῆς αὐτῶν αἰτία, οἶσθα ὦ τᾶν ὅτι ὁμοία μὲν ἐφ' ὑμᾶς, ὁμοία δὲ ἐπ' ἐμὲ, ἐπείπερ ἄμφω τὸ στρατήγημα τῆς περιτειχίσεως τοῦ ἄστεος παρ' αὐτοὺς ἐπρεσ-
9 βεύομεν. τῷ μὲν γὰρ συμπρεσβευτῇ ἡμῶν, ἅτε ἀνδρὶ δικαίῳ, καὶ δεόντως τοῦτο τοὔνομα ἁρπάσαντι μόνῳ εἰς τοὺς Ἕλληνας φερομένῳ ἁρπάζειν, ἔοικεν

meum deflere aliquantum volui, deque tuo ſtatu eum admonere. Hoc enim magis tibi verendum eſt, quoniam Lacedæmonios videmus dominari in Athenienſibus, & facere Athenis ſcita populi in eos, quibus ipſi infenſi ſunt. Cur vero irati ſint, heus tu, probe ſcis, cauſa enim communis eſt mihi ac tibi, ſiquidem ambo legatione fungebamur ad eos, dum ſtrategemate uteremur pro vallanda muris urbe Athenienſium. Nam Collegæ noſtro, quippe ut viro juſto, quique tibi merito cognomentum hoc rapuit, atque unus apud Græcos raptum poſſi-

8. ὦ τᾶν) O amice. Suidas: Τάν. ἑταῖρε. ἢ σύ. καὶ ὦ τάν. μετὰ ἄρθρου. Pluries tamen cum circumflexo quam gravi ſcriptum invenies.

τὸ στρατήγημα τῆς περιτειχίσεως) deſcribit hoc Nepos 2, 6, 4, 5, & Juſtinus 2. 15.

διάλυσις εἶναι πρὸς
Λακεδαιμονίους ἢ σὺν
αὐτοῖς ἐφ' ἡμᾶς ὁμο-
10 φροσύνη. Ἀλλ' ἐκεῖ-
νος μὲν ἐῤῥώσθω ἐπί-
κοτος ὢν ἀεὶ καὶ δυσ-
μενὴς καὶ φθονερός. καὶ
ὥσπερ ποτὲ ἔφη Καλ-
λαισχρος ἐπ' αὐτοῦ,
μᾶλλον τῷ τρόπῳ Α-
λωπεκῆθεν, ἢ τῷ δήμῳ.
11 Σὺ δὲ οὖν Ἁβρώνυχε τὰ
παρόντα εὖ τίθεσο καὶ
τῶν μελλόντων ἐκ τοῦ
μηκίστου εὐλαβοῦ, καὶ

possidet titulum, conspiratio cum Lacedæmoniis in nos videtur esse gratiæ reconcliatio. Sed valeat homo semper irarum tenax, malevolus & invidus: atque ut Callæschrus aliquando de eo dixit; moribus magis Alopecensis quam gente. Tu vero Habronyche res tuas in præsenti cura, & in posterum quam longissimè provide, timetoque

10. ἐῤῥώσθω) valeat. In abominatione alicujus rei contrario sensu sæpissime vox hæc usurpatur. Demosthenes de falsa legat. p. 233. A. ἐῤῥῶσθαι πολλὰ φράσας τῷ σοφῷ Σοφοκλεῖ, ubi Ulpianus p. 114. A. ἐῤῥῶσθαι πολλὰ φράσας) ἀντὶ τοῦ οἰμώζειν. τῶν δυσφορουμένων γὰρ ἡ λέξις, καὶ ἐπὶ κακοῦ λέγεται. Phalaris ad Messenios epist. 84. ἔῤῥωσθε, τὸ δὲ ἔῤῥωσθε, διπλῆν παρέμφασιν ἔχον, ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. μὴ ἀγνοεῖτε, ὅτι πρὸς τὸ χεῖρον γέγραπται. De latino *Vale* confer Servium ad Æneid. 5. 80. & 11. 98.

Ἀλωπεκῆθεν) Alopece, unde ortus est Aristides, pagus est Atticæ, non ultra duodecim stadia Athenis distans. Vide Meursium de pagis Atticæ. Inde quoque præter eos quos l. c. adlegavit Meursius, ortus est medicus Demetrius Antiphilus ὁ ἀλωπεκῆθεν. Lucianus in Toxari, p. 59.

δεδιέναι Ἀθηναίοις πολλοῦ ἄξιος εἶναι. εἰ δὲ καὶ πεφύκοις, ἀλλ᾽ ἀποκρύπτου τὰ πλείω, καὶ ἀγάπα λανθάνων.
12 ταυτὶ μὲν ὦ βέλτιστε, περὶ σοῦ πρός σε. τῶν δὲ ἐμῶν τὰ μὲν ἐνθάδε ἐμοὶ μελήσει δῆλον ὅτι, καὶ διαφευξόμεθα τούς τε οἴκοθεν ἐπὶ τὴν θήραν ὑμῶν ὡρμημένους κυνηγέτας, καὶ τοὺς Λακωνικοὺς κύνας. οὐδὲ ἐπιχωρήσομεν Ἀθηναίοις μὲν ἐναγέσι γενέσθαι τοῦ ἡμετέρου μίσους καὶ παλαμναῖον ἢ ἀλιτήριόν τι προστρίψαι τῇ πόλει, ὃ οὐκ ἀρεστὸν, οὐδὲ χαλκείοις ἀνδριάσιν ἀποπομπήσομεν, οἷα περὶ Παυσανίου Σπαρτιάταις ὁ θεὸς ἔχρησεν, ἀλλ᾽ ἐναγῆ

metoque ne magni fias ab Atheniensibus. Quod si aptum te ad negotia gerenda sentis, ut revera es, te tamen ut plurimum abde, & latere te stude. Hæc ad te, vir optime, habeo de te dicere. Quod ad me attinet, sane res hic ego meas curabo, & effugiemus domesticos venatores ad nostram egressos venationem, ac laconicos canes, nec sinemus Athenienses quidem contaminare se admisso in nos scelere, ac funesto & exitiali parricidio urbem fœdare, quod nec statuis æneis expiare queant, ut Spartanis editum oraculum pro Pausania jussit

12 Λακωνικοὺς κύνας) Canes Laconici in venatione maxime excellebant, de quibus ne prolixiores simus consulendi Marcellus Donatus ad Ammianum l. 38. p. 864. & Meursius Misc. Lacon 3. 1.

τινὰ, καὶ ἀφύλακτα, καὶ τοῦ Κυλωνείου πέρα, τοῖς δέγε μὲν Λακεδαιμονίοις διπλῆ, μᾶλλον δὲ τριπλῆ ἡσθῆσθαι. ἡμᾶς μὲν ἀποτισαμένοις ἀνθ' ὧν ὑπὲρ τῆς πρεσβείας τῆς μετά σου δι' ἔχθους ἡμῖν ἐγίνοντο, ἀπάτην εἶναι λέγοντες ἡμετέραν τὴν κωλύμην αὐτῶν τῆς ἀδικίας. ἀλάστορα δὲ ξυναίρουν ποίνιμον εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν Αθη-

juſſit, ſed execrandum & inevitabile, ac Cylonio ſcelere majus, Lacedæmonios vero duplex, imo vero triplex gaudere gaudium. Primo, ſi nos ulciſcerentur ob ſuſceptas inimicitias cauſa legationis tecum geſtæ: fraudi nobis dantes, quod injuſte eorum voluntati impedimento fuerimus. Deinde ſi me nefaria cæde ſublato per Athenienſes,

καὶ τοῦ Κυλωνείου πέρα) Cylon Athenienſis oraculo monitus ab Apolline, ut quando maximum Jovis feſtum celebraretur, Athenarum arcem occuparet, quod & fecit adjutus a Theagene ſocero ſuo, Megarenſium tyranno. Athenienſes arcem oppugnarunt, ſed quum diu protraheretur obſidio, novem archontibus totam rem adminiſtrandam tradiderunt. Cylon rebus ſuis valde adflictis cum fratre fugit, reliqui fame ſitique adacti in ara acropoleos ſederunt, quos cum contra datam fidem quidam ad Eumenidum aram interficerent, pro ſceleſtis habiti & ab Athenienſibus exilio puniti ſunt. Thucydides 1. 126. Meminit quoque Plutarchus in Solone p. 84. Ipſe Cylon ſtatua in acropoli poſita expiatus eſt, ut ex Pauſania oſtendit Meurſius in Cecropia c. 25. ad quam etiam noſter verbis paullo ante poſitis adludit.

ναίων ἐξομορξαμένοις,
ἀνοσίως ἐμοῦ μιαιφονη-
14 θέντος ὑπ' αὐτῶν. τὴν
δὲ εἰς τοὺς Ἕλληνας αἰ-
σχύνην, ἐπεὶ προδιδοὺς
ἦν σφᾶς ὁ βασιλεὺς τῆς
Λακεδαίμονος, ἐπικου-
φιεῖν οἰομένοις, εἰ καὶ
πρὸς Ἀθηναίων ὁ στρατη-
γὸς αὐτῶν ἐγὼ προδό-
του δίκην ὁμοίως ἂν φαι-
νοίμην κεκολασμένος.
15 Τούτων μὲν οὖν ἵνα μηδὲν
γένηται, ἐγὼ προμη-
θήσομαι, ὥσπερ ἔφην,
κατὰ τὸ δυνατὸν, καὶ
τάδε νῦν ὡς ἐν ἀνθρω-
πίνῳ λογισμῷ ἐξευ-
λαβούμεθα. καὶ τὸ λοι-
πὸν ἔπειτα, ἂν τελεί-
ως ἅπαντα ἐν ἀσφα-
λεῖ γένηται, πεύσῃ
περὶ πάντων, καὶ κα-
θέκαστα ἐπιστελοῦμέν
16 σοι. Τὰ δὲ αὐτὸς ἀν-
τιβολοῦμέν σε καὶ ἱκετεύο-
μεν ὦ κράτιστε ἑτέ-

ſes, eorum caput opportune devoverent piaculari genio, qui uti vindex pœnas expeteret ab eis. Poſtremo, quod ſeſe putarent infamia levare, qua laborant apud Græcos, quandoquidem Lacedæmonius Rex prodebat cives, ſi ab Athenienſibus ego quoque dux eorum viderer ſuſtinere pœnas ut proditor ſimiles. Ut igitur nihil horum fiat, proſpiciam ego, ut jam dixi pro viribus, & hæc ſunt quæ pro humano ſenſu cavemus. Cætera deinde, cum plane omnia nobis in tuto erunt, ſcies universa, deque ſingulis ad te ſcribam. Tu quoque ſodalium optime, oro atque obſecro, adjuva quan-

14. ὁ βασιλεὺς τῆς Λακεδαίμονος), Pauſanias.

ρων, τοῦ συλλαμβά-
νειν ὡς ἂν οἷός τε ἦς,
καὶ βοηθεῖν ἡμῖν ἄντι-
κρυς, τὰ μὲν χρήμα-
τα, μὴ φυλάττοντα ἐ-
μοὶ, μηδὲ τοῖς ἐμοῖς
παισὶν, ἀλλὰ καιρί-
ως ταῦτα, καὶ δεξιῶς
ὑπὲρ τῶν παίδων καὶ
τῆς μητρὸς αὐτῶν ἀ-
17 πολύοντα. αὐτὸ δὲ
τοῦτο σκοπούμενον ὁ-
σημέραι, ὅπως τὸν
Κλεόφαντον ἡμῖν καὶ
τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ,
καὶ τὴν μητέρα περι-
σώσεις, ὕπεισι δὲ σοι,
ἡ μὲν πρὸς τοὺς ἄλλους
εὔνοια δι' ἡμᾶς ἴσως,
18 ἣ σὺ θαρσεῖς. καὶ διὰ
Λυσικλέα δὲ τὸν υἱόν
σου σοί τε αὐτῷ στερ-
κτέα, καὶ ἐκείνῳ οὐκ ἀ-
μελητέα. εἰ μὲν ἀξιω-
θησόμεθα κηδεσταὶ ὑ-
μῶν γενέσθαι, ὅτι σοὶ
μέν υἱός ἐστιν. ἐκείνῳ

quantum potes, & affer enixe opem, & pecuniam quidem nec mihi, nec liberis meis serva, sed in commoda filiorum ac matris eroga cum opus erit, & caute. Tua vero cogitatio assidua in eo sit, ut nobis Cleophantum & sorores matremque serves incolumes. Certo ut alios benevolentia complectaris, mea fortasse causa facis, nobis enim confidebas. Quanquam & propter Lysiclem filium tuum & ipsi tibi servanda benevolentia est, & illi nequaquam rejicienda: siquidem indigni non sumus, quibus cum affinitate jungamini, quoniam tibi quidem filius est, ipsi vero uxor: sin minus, at cer-

17. Κλεόφαντοι) filius erat Themistoclis ex Archippa Lysandri Alopecensis filia. Plutarch. Themist. p. 118.

δὲ γυνή. εἰ δὲ μὴ, ὅτι
ἐμέλλησεν τε καὶ ἠλ-
19πίσθη ποτέ. Καὶ οἶμαι
μὲν οὐδὲ τοὺς Ἀθηναίους
αὐτοὺς, εἰ καὶ πάνυ λυ-
ποίη, καὶ μέγας γένοι-
το ὁ τῶν μισούντων ἡ-
μᾶς φθόνος, εἰς γύ-
ναιον ἢ εἰς παιδάρια
παροινεῖν ἐπιχειρήσειε,
οὔθ' ἑτέροις ἐπιτρέψειν.
20εἰ δ' αὖ λεπτή τις ἐλ-
πὶς μόνον, μᾶλλον δὲ
ἀμυδρὰ ἡ ὑποψία, ὄ-
νειδος ἡμᾶς ἴσον μενέ-
τω, καὶ δὴ γιγνέσθω
αὐτίκα δὴ βοήθεια τὸ
21δέος. Τόδε οἱ πεμπτέ-
ον αὐτοὺς, καὶ ὅπως
τὴν ἀπάλλαξιν στελ-
λομένους, τὸν παιδα-
γωγὸν οἶσθα τοῦ Κλεο-
φάντου, ὃς κἀμέ ποτε
ἐθεράπευεν. Σίκινος αὐ-

certe quia futurum olim expectabatur, & habebatur in spe. Cæterum nec ipsos Athenienses puto, licet odio in nos flagrantium sæviat ac crescat invidia; debacchaturos in mulierculam & puerulos: aut permissuros ut alii contumeliose tractent. Quod si vel leve periculum sit, aut suspicio tenuis, facile concedere possum ut tale probrũ, me expectet, metus tamen contra hoc erit remedium. Quo autem mittendi, aut qua via subducendi sint: nosti Cleophanti pædagogum, qui mihi quoque famulatus est; Sicinus illi nomen. Huic signifi-

20. *ὄνειδος ἡμᾶς ἴσον μενέτω*) antea legebatur *ὀνείρῳ*, id quod emendavimus, & quæ in Latinam versionem infarciebat Caryophilus, expunximus. Sensus autem planus admodum est Δέος h. l. pro metu cum prudentia conjuncto accipiendum est.

21. *Σίκινος*) Hujus Sicini opera usum Themistoclem ait

τῷ τοὔνομα. ἐ εἰνῷ μό-
νον τὸ χρῆναι μὴ μένειν
22 ὑπ' αὐτοῦ. Τὰ δὲ ἄλλα
ἐπίσαται καὶ δράσει
αὐτός. ἀλλὰ γὰρ οὐχ
οὕτως ἤδη μισητέον Ἀθη-
ναίους ἡμῖν, ὥστε καὶ τοι-
αῦτά τινα περὶ αὐτῶν
ὑπολαμβάνειν οἷα οὔτε
ἐγένετο πώποθ' ὑπ'
αὐτῶν; οἶμαι δὲ ὅτι οὐ-
δὲ ἄρα γένοιτο. οὐδὲν
γὰρ περιττὸν ποιοῦσιν
ἐν τοῖς οὕτως ἀναγκαί-
23 οις. Δεδήλωκά σοι
τὸ χρεὼν ὑπὸ σοῦ πρα-
χθῆναι; καὶ σὺ ποιή-
σεις δηλονότι, ὥσπερ
ἐγὼ ἐπισκήπτω. ταῦ-
τα μὲν οὖν ἐπείγειν ἡ-
μᾶς ἐδόκει γράφειν
παρὰ σέ. μετὰ ταῦτα
δὲ ὅταν τὰ μετὰ ταῦ-
τα γένηται γράψομεν.

gnificato tantum, non esse manendum; cætera scit ille, & efficiet. Verum non tanto in odio debent esse nobis Athenienses, ut talia de eis opinemur, qualia nunquam egerunt. Nam nec ea mente illos esse arbitror, nec res ejusmodi fieri posse, cum ubi summa necessitudo est, nihil facere soleant, quod modum excedat. Exposui quod agendum tibi est, præstabis tu nimirum, ut ego confido. Hæc nos, ut scriberemus ad te, videbantur impellere. Quæ postea evenient, postmodum tibi scribemus.

Plutarch. ad eludendum Xerxem in navali prælio ad Salamina. Herod. Lib. 8. *Caryophilus.*

EPI-

EPISTOLA X.

Argumentum.

Promiserat Habronycho supra Themistocles scripturum se, quicquid post illud tempus evenisset. Scribit ergo de sua ad Regem Persarum profectione, quam Habronychus antea sibi ab Euxitheo narratam Themistoclis nomine nec probare volebat, nec improbare.

Θεμιςοκλῆς Ἀβρωνύχῳ.

Τεθάῤῥηταί μοι τὰ
μεγάλα καὶ δει-
νὰ ἐκεῖνα, ὦ Ἀβρώνυ-
χε, ἃ καί σοι παρ' ἡ-
μῶν Εὐξίθεος ἀπὸ
γλώττης διαλεξάμε-
νος, δεδήλωκεν, ὥς
2 μοι διέγνωςαι. Σὺ δὲ
ἐσιώπας, ὡς ἔφασκεν
ἐκεῖνος, εἰς τὴν γῆν κύ-
πτων. ἐπαινεῖν μὲν οὐκ
ἔχων, ὡς ἐμὲ εἰκάσαι,
κωλύειν δὲ οὐκ ἐθέλων.
καὶ καλῶς ποιεῖς, οὐ
γὰρ ἂν ἐκώλυσας.
3 βλασφημεῖν δὲ οὐχ ἤρ-

Themistocles Habronycho.

Magna illa & ardua sum audacter aggressus Habronyche, quæ jam audieras Euxithei ore, meis verbis tibi meum consilium exponentis. Tu vero tacebas, ut ille ajebat, oculis humi defixis, quod, ut conjicio, nec approbare posses, nec impedire velles, & recte quidem; neque enim impedisses. Maledicta vero dicere non conveniebat, sed eo

μοτ]εν. ἀλλ' εἰμί γε, εἶμι. καὶ ἐπὶ τῆς ἀπήνης ἤδη καθεζόμενος ταυτὶ γέγραφα, εὖ πρᾶττε, περὶ ἡμῶν εὐθύμει.

jam, eo; ſedenſque in rheda hæc ſcripſi. Vale: & quod ad nos attinet, læto ſis animo.

3. εὐθύμει sub finem hujus epiſtolæ Ehingerus hanc laciniam adtexuit: Ἐν τῇ κατὰ Ξέρξου ναυμαχίᾳ οἱ Βοῖοι καλῶς καὶ ἀνδρείως ἐπολέμησαν. *In navali pugna contra Xerxen Boii præclare & fortiter dimicarunt.* An ille aliquo codice manu ſcripto uſus fuerit, latere nos voluit. In Romana Caryophili editione non exſtant & commode abeſſe poſſunt, quia plane huc non quadrant, & poſt epiſtolæ concluſionem ſunt adjecta.

EPISTOLA XI.

Argumentum.

Leotes ſacrorum Antiſtes, Lyſander, Prinapes, & Leager, ad quem Themiſtocles ſcribit, jurejurando ſe purgaverant de crimine proditionis, quod Themiſtocli inferebatur. Queritur Themiſtocles potuiſſe illos jurando omnem a ſe ſuſpicionem depellere, ſibi idem non licuiſſe. Cæterum admonet Leagrum, ne Athenienſibus fidat ipſe & cæteri ſocii. Poſtremo arcanum aperit conſilium de ſua ad Regem Perſarum profectione; profectionis tamen ſcopum pudore ſuffuſus reticuit.

Θεμι-

Θεμιστοκλῆς Λεάγρῳ.

Ἥπου Λεώτης ὁ ἀρχιερεὺς, ὦ Λέαγρε, καὶ Λύσανδρος ὁ Σκαμβωνίδης, καὶ Πρινάπης ὁ Πρασιεὺς νῦν μὲν ἀσπάζονται τὸν Ἀθηναίων δῆμον, ὃς οὔποτε ἄλλοτε οὕτω μὲν αὐτοὺς πιστοὺς ὑπέλαβεν εἶναι, οὕτω δὲ δικαίους καὶ εὐόρκους, ὥστε περὶ τοσούτου ἀδικήματος ἐπεχείρησεν ἐξομολογεῖσθαι σφίσιν τῆς ξυμπάντων τῶν Ἑλλήνων προδοσίας.
2Νῦν δὲ ἐφ' αὑτοῖς φρονοῦσιν πάμμεγα δήπου ἄρα καὶ ἡλίκον. ὃ οὐκ ἂν ἄλλοι φρονοῖεν οὐκ ἀπαλλάττοντες μόνον τῆς ὑποψίας καὶ τῆς βλασφημίας, τῆς εἰς αὐτοὺς γενομένης καὶ λεχθείσης, ἀλλὰ μετὰ τοῦ εὐσεβεῖς καὶ ὅσιοι πεπιστεῦσθαι

Themiſtocles Leagro.

Nunc plane, Leager, ſacrorum Antiſtes Leotes, & Lyſander Scambonides, & Prinapes Praſienſis ſtudioſi ſunt populi Athenienſis; qui antea nunquam eos judicaverat adeo fideles, adeo juſtos & ſancte jurantes, ut voluerit eorum uti teſtimonio in tanto ſcelere proditionis omnium Græcorum. Nam ſane de ſe nimis magnifice ſentiunt, quantumque certe non ſentiant alii: non ſolum omnem a ſe ſuſpicionem removentes, illataque ac divulgata in ſe probra refellentes, ſed abſoluti etiam cum opinione pietatis & innocentiæ. At enim Leager filius Glauconis, & meus æqualis ac in ephebis

3 ἀπαλλαγέντες. Ἀλλ' οὐ γὰρ ὁ Γλαύκωνος μὲν υἱὸς Λέαγρος ἐμὸς δὲ ἡλικιώτης καὶ συνέφηβος, οὔτ' οὖν Ἀθηναίους τούτου γε ἕνεκα ἀγαθήσεται, τὰ δὲ ἄλλα ἀσπαζέσθω καὶ ἀγαπάτω αὐτούς, οὔτε ἐπ' αὐτῷ σεμνυνεῖται, ἀλλ'
4 αἰσχυνεῖται. ὑμεῖς μὲν γὰρ ὦ Λέαγρε τῇ μὲν ὑμετέρᾳ σωτηρίᾳ μόνῃ, ἐμῇ δὲ δυστυχίᾳ χάριν ἐπιστάμενοι οὐχ ἁμαρτήσεσθε, ὅτι ὥσπερ μεγάλου καὶ πίονος θρέμματος καὶ ἀγρεύματος πεσόντος ἄδην ἔχετε τῆς ἐμῆς θοίνης.
5 Καί μοι τοῦτό γε μόνον (ἀποθαρσήσω γὰρ εἰπεῖν) εὐτύχηται τὰ ἄλλα πάντα οὕτως ἀῤῥήτως κακῶς πεπραγότι. ἀλλ' ὑμᾶς τε τοὺς

phebis socius, nec ideo Athenienses laudabit: cætera probet illos & amet, nec propterea se jactabit magnifice, imo vero erubescet. Etenim vos, ô Leager, si vestram unam salutem, hoc est calamitatem meam, in beneficii loco posueritis, non errabitis: nam quasi pingui animante cæso, aut fera prostrata, suppetit abunde vobis ex me; quo vescamini. Et certe hac una in re (audacter enim dicam) sum felix, qui in cæteris omnibus afflictissima sum fortura. Siquidem passus ea quæ sum passus, vos amicos meos non mediocriter juvi. Cæterum confidere, & quod majus est,

4. ἔχετε) post hoc verbum addunt codices in parenthesi τοῖς Ἀθηναίοις, quæ vero commode abesse possunt.

ἐμὰς φίλας ὃ μετρίως ὤνησα ταῦτα παθὼν ὰ πέπονθα. Επιθαῤῥεῖν δὲ καὶ τὸ μεῖζον ἐστὶ ἀγάλλεσθαι ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ σωτηρίᾳ, τίς ἂν εὐφρονῶν ὑπομείνοιεν; πρότερον ἐχ ὅτι καὶ ἔτοι καταβεβοῆσθαι καταβοήσιν εἰς τὰς ἕλληνας, ἔτω μὲν ἀνήκεστον, καὶ δεινὴν, ἔτω δὲ ἄδικον καὶ ψευδῆ. ἀλλ᾽ ὅτι οἱ μὲν ἀποορκᾶντες Αρισείδης ἦν καὶ Φαιδρίας καὶ Τισίνικος καὶ Αλκμαιωνίδης, οἱ δὲ ὀμνύντες ὑμεῖς. καὶ ὃ κατέπεσεν, ὦ θεοὶ καὶ δαίμονες οἱ τῆς ἀληθείας τῆς ἐν ἀνθρώποις ἵσορες τὸ πρὸς ὑμῶν ὀμνυόμενον, ἕδος τῆς Θεᾶ, μᾶλλον δὲ αὐτὸς ὁ νεὼς ἐπὶ τὰ τῶν ἀλιτηρίων ἐκείνων βρέγματα τῶν τότε ὑμᾶς ὁρκίντων. Αλλὰ νῦν μὲν ὑμῖν πιςεύεσιν, ὅτι ὀμωμόκατε, πρὶν δὲ ἀρα

est, in ejusmodi salute exultare, quis dum sanæ mentis sit, æquo animo ferat. Primo, non quod ii quoque auctores fuerint spargendi rumoris inter Græcos tam exitialis & acerbi, tam iniqui & falsi. Sed quia qui pejerarunt, fuere Aristides & Phædrias, & Tisinicus, & Alcmæonides: vos autem qui juratis. Nec ô Dii ac dæmones custodes & præsides tuendæ inter homines veritatis, Deæ simulacrum in quod jurabatis, imo vero delubrum ipsum corruit in capita nefariorum hominum, qui vos ad jurandum adigebant. Sed nunc quidem credunt vobis, quia jurastis, antea ve-

οὐκ ἐπίστευον. διατί οὖν οὐχὶ κἀμὲ ὥρκωσαν, ἵνα κἀμοὶ πιστῶσιν; εἰδ' ἐμὲ μὲν πονηρὸν ἡγοῦντο ὑμᾶς δὲ χρηστούς, διατί οὖν καὶ ὑμᾶς ᾐτιῶντο τηνικαῦτα τοὺς χρηστούς, ὁπότερ κἀμὲ τὸν πονηρόν; δεῖ γὰρ ἤτοι τὸν τρόπον τὸν ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ τὸν ὅρκον τὸν ἐπὶ τῷ θεῷ πιστὸν εἶναι. Καὶ χρηστοὺς μὲν ὑμῶν εἰδότες τοὺς τρόπους, οὐκ ἂν ἐπὶ τὸν ὅρκον ἦγον· πονηρὸν δὲ εἰδότες τὸν ὅρκον, οὐκ ἂν ἐφλυάρουν οὐδ' ᾐτιῶντο τὸν τρόπον. Ἀλλ' οὐδέν ἐστι τούτων ὑγιές, οὐδ' οὕτως ἔχον, ὦ Λέαγρε, ὥσπερ ἐκεῖνοι φασίν, ἀλλὰ τὰς μὲν παρούσας παροχὰς, καθάπερ ἔλεγον, ὁ φθόνος αὐτῶν πεποίηται πρὸς ἡμᾶς. ὅτι οὔπω μετὰ Θεμιστοκλέα ἄλλου δέονται, ἀλλ' ὅτι ἐμοῦ

ro non credebant. Cur ergo a me etiam jusjurandum non exegerunt, ut mihi quoque fidem haberent? Si vero me improbum, vos autem probos exiſtimabant, cur vos etiam probos criminabantur eo tempore, quo incuſabar & ego malus? Oportet enim aut auctoritati hominum propter mores, aut juramento propter religionem in Deum tribui fidem. Itaque ſi vos bonis eſſe moribus ſciſſent, juramento non obſtrinxiſſent. Si vero jusjurandum falſum, non effutiſſent nugas, nec mores improbaſſent. Verum nihil horum, Leager, congruit rationi, nec res ſic ſe habent, ut illi dicunt, ſed livor, ut dicebam, eorum hiſce me affecit mune

12 πλήρεις εἰσίν. εἰδ᾽ οἷ-
ον εἰκὸς ἔῤῥει τὰ κατ᾽
ἐμὲ ἤδη, τηνικαῦτα δὲ
ὀῤῥωδῶ μὲν ἐγὼ περὶ
ἡμῶν, δεδίτεον δὲ ὑ-
μῖν αὐτοῖς ὑπὲρ ὑμῶν
αὐτῶν, μὴ καθ᾽ ὑμῶν
ὅρκος γένηται, πεπι-
στεῦσθαι μὲν οἰόμενοι, πι-
στεύσασιν δὲ ἐξαπατω-
13 μενοι. κἀγὼ ὁ μὴ πι-
στευόμενος ὀμνὺς ἔξω
βεβηκὼς ἀρκύων καὶ ἀρ-
κυωρῶν τύχω, ὑμεῖς
δὲ οἱ μαρτυρούμενοι ὅτι
εὐσεβεῖς ἐστὲ καὶ εὔορ-
κοι ἐς τάδε, ἐνασεβη-
θείητε καὶ ἐνεπιορκη-
θείητε ἀπὸ τῶν μαρ-
14 τύρων. δεδίττεις ἡμᾶς
ὦ Θεμιστόκλεις, καὶ δει-
ματοῖς ταῦτα λέγων,
φήσει τις ἴσως. σιω-
πῶν γὰρ ὑμᾶς, οὐ δε-
δίττομαι, ἀλλ᾽ εἰ μὲν
λέγοιμι ἀκούσεσθέ με,

muneribus. Nam alio post Themistoclem nondum indigent, & me fastidiunt. Quod si jam, ut videre est, res meæ pessum eunt, ego sane de vobis valde timeo, & vobis ipsis timendum est, ne jusjurandum vobis male vertat, dum putatis fidem quidem vobis habitam, ab iis autem qui habuere fidem eludamini. Et ipse, cui juranti non crederent, & retia & venatores effugerim: vos autem quibus testimonium pietatis, & sancti jurisjurandi hactenus datur, impie & perjure a testibus opprimamini. Terricula obtendis, timoremque injicis Themistocles hisce verbis, di-

12. οἰόμενοι) ἀντὶ τοῦ, οἰομένων καὶ ἐξαπατωμένων ἀττικῶς *Caryophilus.*

15 εἰ δὲ μηδὲ τοῦτο οὐ μέ-
μνησθέ μου; ὅτι ἐγὼ
μὲν πᾶσιν Ἀθηναίοις
προστάξας ἐκλιπεῖν
μὲν τὸ ἄστυ, εἰς δὲ τὰς
ναῦς ἐμβαίνειν. καὶ
πείσας, μᾶλλον δὲ ὑ-
πακουσθεὶς, οὐκ ἔπει-
σα τοὺς αὐτοὺς τούτους.
ἵνα μοι ἐπιχωρήσειαν
οἰκῆσαι μετ' αὐτῶν Ἀ-
θήνησιν. καὶ τί μετ' αὐ-
τῶν λέγω; οὐδὲ δίχα
Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἑλλά-
16 δι. Ἀλλ' ὁ Πύθιος αὐ-
τοῖς. καὶ γὰρ τοῦτο
με ἐκάλουν, ὅτεπερ τὸν
χρησμὸν αὐτοῖς ἐξη-
γησάμην. οὔτε Δελ-
φῶν, οὔτε Δήλου τόδ'
ἐπὶ τούτοις εἶναι, οὐδὲ
Ξάνθου μοῖραν ἐῶσιν,
μὴ τελευτῶν εἰς Ὑπερ-
βορέους ἐκτοπίσαιμι.
17 καὶ ᾧ ὑπανέστησαν οἱ
Ἕλληνες Ὀλυμπίαζε
παρελθόντι ἐπὶ τὴν
θέαν τοῦ γυμνικοῦ ἀ-

cat quispiam. Certe tacendo timorem non incutio, ſed dicentem audietis. Sin minus, an non mei vobis in mentem venit? qui cunctis Athenienſibus præcepi, ut urbem deſererent, & naves conſcenderent, & ſuaſi, imo obſequentes habui, nec tamen ipſos eosdem adducere potui, ut mihi permitterent Athenis ſecum habitare? Quid ſecum dico, nec ſine Athenienſibus in Græcia. Sed Pythius illorum ego; hoc enim me vocabant nomine, quando illis oraculum explanavi: nec Delphis, nec in Delo vitam traducere ſinor, quin imo nec in fortuna Xanthi, eſſe, ne tandem ad hyperboreos commigrem.

Et

γῶνος, τούτῳ οὐχ οἷόν-
τε ἐν πανηγύρει εἶναι
ὡς ἀμοίρῳ τιμῆς καὶ
προεδρείας τανῦν, ἀλλ᾽
οὐδ᾽ ἐν βεβήλῳ τῆς Ἑλ-
λάδος οἰκήσει, οὐδ᾽ ἐν
ἱερῷ ἱκετεία καὶ κατά-
18 φευξις. Ταῦτα οὐκ
ὀῤῥωδεῖτε ὦ Λέαγρε,
οὐδ᾽ ὕπεισιν ὑμᾶς
θάμβος, ἀλλὰ μετὰ
τὸν ὅρκον πάντ᾽ ἔχειν
ὑμῖν οἴεσθε καλῶς; καὶ
ἔχοι γὰρ ὦ δέσποινα
Ἀθηνᾶ. ἀλλ᾽ οὐδὲν οὕ-
τως ἀνόητον, ὡς ὅ-
ταν μὴ διαφέρωσιν
αἱ εὐχαὶ καὶ ἐλπίδες.
τί οὖν ποιητέον; ἐρήσῃ
με, φεύγωμεν ἄρα
μηδενὸς ἡμᾶς ἐλαύ-
νοντος; οὐ λέγω τοῦτο,
ἀλλὰ μὴ κοιμᾶσθαι.
19 ἀπιστεῖτε, φοβεῖσθε,
ὑποθήσεται τὸ τηνικά-
δε ἢ ἀποχωρεῖν, ἂν
τούτου δέῃ, καὶ ποιεῖν
τι αὐτοῦ, ἢν τοῦ ἔργου μό-
νον φροντίζητε. ἢν δὲ ῥαθυμῆτε, πάνυ ἔχειν

Et cui Olympiam profecto ad gymnicos ludos assurrexerunt Græci, modo non licet spectare certamina citra honorem, ac primarii sedilis dignitatem, sed neque profanum ullum conceditur in Græcia domicilium, aut sacer locus, quo supplex confugiam. Hæc non pertimescitis Leager, nec obstupescitis, sed omnia vobis post juramentum in tuto esse putatis? atque utinam in tuto sint, domina Pallas. Sed nihil ita stultum est, ut votum a spe non differens. Roges: Quid igitur agendum? fugiendumne depellente nemine, non me hercle, sed non obdormiendum. Ne credite, timete, res ipsa subjiciet, num recedendum, si

res

ἡγούμενοι κατὰ τρόπον,
δέδοικα μήποτε ὁ δυ-
στυχὴς ἐγὼ ὅλας τὰς
Ἀθήνας ἄντικρυς ἀφη-
20 ρημένος ὦ. μέχρι γὰρ
νῦν ἔχω τι αὐτῶν, καὶ μὰ
Δία οὐχὶ τὸ φαυλότα-
τον, ἀλλὰ τὸ βέλτι-
στον ἔτι καὶ ζώντων μοι
21 τῶν φίλων. εἰ δ' οὖν
ἐγὼ μὲν φυγὰς ὅποι
ποτὲ γῆς ἀλώμενος· οἱ
δὲ ἐχθροὶ οἱ λαμπροὶ
καὶ μέγα ἰσχύοντες· οἱ
δὲ ἑταῖροι ὑμεῖς οὔτε
αὐτόθι, οὔθ' ὁμοῦ· δου-
λεία δὲ ἐν τῷ μέσῳ
παιδαρίων ὀρφανῶν
πολλῶν, γυναικῶν ἐ-
ρήμων τῶν ὑμετέρων καὶ
τῶν ἐμῶν, ἐνίων δὲ καὶ
πρεσβυτῶν. ἐνίοις
γὰρ αὐτῶν καὶ οἱ γο-
22 νεῖς ἔτι εἰσίν. εἰ ταῦ-
τα πάντα ἀθρόα, ὥσ-
περ ἔφην, καταλαμ-
βάνοι, ἄραγε οὐχὶ κά-
μα τῷ παντὶ ἄμεινον,
αὐτομολεῖν δεῦρο, καὶ

res ita ferat, an ſic aliquid iſtic agendum, modo curam adhibeatis. Quod ſi negligentiores eritis, res veſtras perbono loco eſſe putantes, miſer ego vereor, ne integras plane deperdam Athenas. Adhuc enim partem illarum habeo, & hercle non abjectiſſimam ſed præſtantiſſimam, dum ſoſpites amici ſuperſunt. At ſi profugus quidem ego quævis terræ loca pererrem; inimici vero clariſſimi & potentiſſimi ſint: ſodales autem vos nec iſtic, nec una ſitis: multa quoque interim puerorum turba parentibus orbatorum ſervitutem patiatur, mulierum præterea & veſtrarum & mearum in ſolicitudine viventium: inter quos non deſunt

&

πάσχειν τὰ τοῖς ἐχθροῖς
δοκοῦντα, ἢ τούτων τι ὁ-
ρᾷν γινόμενον καὶ ἀκού-
23 ειν λεγόμενον; τοιγάρ
τοι ταῦτά μοι οὕτως γε
ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐκ-
φρόντιζε καὶ διακρίβου,
ὦ Λέαγρε, καὶ τοῖς ἑ-
τέροις ἡμῶν ἅπασιν ὑ-
ποτίθεσο καὶ παρηγόρει,
τοῦ πρὸς ταῦτα προμη-
θεῖσθαι διὰ χειρὸς, μὴ
μόνον τοῖς ὠρκωμένοις,
ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀνωμό-
τοις. οἶσθα δὲ πάντας
24 αὐτούς. καὶ ταύτης τε
αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς ἀ-
χρι τοῦδε τοῦτο τὸ πᾶν
μέρος ἐπιδείκνυσο αὐ-
τοῖς εἰ βούλει καὶ πα-
ραγίνωσκε. τὰ μέν τοι
μετὰ τοῦτο ἢ ἀπαλει-
ψάμενος διάφθειρον, ἢ
ἀποτεμόμενος ἔχε. καὶ
ἔξω μόνου σοῦ τοῖς ἄλ-
25 λοις πᾶσιν ἀνθρώποις
γενέσθω ἄγνωστον. ἐγὼ
γὰρ οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὅτι

& ſenes & anus: Quorundam enim parentes adhuc in vita ſunt. Quæ, ut dixi, ſi confertim eveniant omnia, mihi quoque ſine dubio ſatius erit me in fugam conjicere, & pati, quicquid hoſtibus collibitum fuerit, quam ut quicquam horum aut fieri videam, aut narrari audiam. Proinde, Leager, de his quæ dixi, dies noctesque ſerio cogita, & accuratius expende; cunctosque ſodales, juratos & injuratos (noſti vero omnes) de his admone ac ſolare, & enitere, ut cura & providentia tua juves. Hujus quoque epiſtolæ totam hanc partem, ſi placet, illis oſtendito, ac legito. Cætera quæ ſequuntur, vel deleto & abradito, vel

præ-

καὶ θερμὸν καὶ θρασὺν, καὶ ἀποκεκινδυ-
νευκότα μᾶλλον ἢ πα-
ρακεκινδυνευμένον ἀ-
ναῤῥίπτω κύβον, ἀλλ'
οὐδὲν ἧττον ἀναῤῥίπτω
καὶ τολμῶ, καὶ δέδο-
26κταί μοι. Κἀμὲ μήτε
μήπω Λέαγρος ἐμὸς
ἑταῖρος ἐπισχεῖν θελή-
σει τῆς ὁρμῆς; οὐ γὰρ
ἐφέξει. μήτε Νεοκλῆς
ὁ πατὴρ, μήτε Θεμιστο-
κλῆς ὁ θεῖος ἀναβιώ-
σαντες νῦν, καὶ δεῦρο ἀ-
φικόμενοι. ἀλλὰ μηδ'
ὄρνις, μηδὲ φήμη, μηδ'
αὐτὸς ὁ τὸ ξύλινον τεῖ-
χος περιτειχίσασθαι τοῖς
πολίταις σου θεσπί-
27σας. Ἀλλ' εὐφήμει,

præcifa penes te habeto, ut præter te nulli unquam mortalium patefiant. Neque enim fum nefcius, jactare me aleam fervidam & temerariam, & evidentis periculi potius quam imminentis, fed jacio tamen & audeo, & conftitutum mihi eft,& neque Leager fodalis meus a propofito me coercere velit, non enim coercebit, neque ipfe Neocles pater, vel Themiftocles patruus excitati modo ab inferis, & huc profecti, fed nec augurium, aut omen; nec ipfe, qui oraculo fuo civibus tuis refponderat, ut fe ligneo muro vallarent. Sed ominare nobis profpe-
ra

26. αὐτὸς) Apollo.

ξύλινον τεῖχος) hiftoria notiffima, quæ prolixa expofitione opus haud habet, meminerunt ejus præter hiftoricos Cicero ad Atticum 10. 7. Claudianus de Confulatu Mallii v 151. f.

ὦ κράτιστε, καὶ θεοῖς
εὔχου σωτηρίαν καὶ νό-
στον ἡμῖν ἀπήμονα ὀ-
πίσω πέμψαι· καὶ τὸ
τέλος τῶν ἐγχειρουμέ-
νων μὴ μόνον ὡς ἐλπί-
ζομεν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄ-
ξιοί ἐσμεν οὕτως ἡμῖν
28 ἐπιθέσθαι. Διέγνωκα
γὰρ ἀπαίρειν ἐκ τῆς
Ἐφέσου αὐτίκα παρὰ
βασιλέα τὸν, ὡς σὺ
μὲν οἶσθα, πολέμιον·
ὡς δὲ Ἀθηναῖοι φασὶ
καὶ μαντεύοιντο, ὦ Ζεῦ
δέσποτα, καὶ τἀληθῆ
29 λέγοιεν, φίλον. προ-
πέπεμπται γάρ μοι
παρ' αὐτὸν ἤδη, καὶ ἤ-
πια τῷ ἀγγέλῳ ἀπε-
κρίνατο καὶ πρὸς ἐμὲ
ἀπέστειλεν, ὥστε με
παντάπασιν ἐμπε-
πλῆχθαι καὶ θαμβεῖν
ἐσχάτως, εἰ μὴ τοσοῦ-
τον μόνον, ὅτι οὐδὲ ἡ-
μεῖς ἀληθὲς οὐδὲν πώ-
ποτε οὔτ' εἴπωμεν ἐκεῖ-

ra, vir optime, Deosque precare, ut salvos nos & incolumes redire velint: & conatus nostros eum ad finem perducant, non modo quem speramus, sed etiam quo digni sumus. Decrevi enim Epheso discedere, & quamprimum adire Regem, nobis, ut tu quidem scis, infensum, ut vero Athenienses ajunt, atque utinam divinent, & verum dicant, amicum. Jam enim ad eum misi, & nuntio comiter respondit, & ad me scripsit, ut prorsus præ admiratione obstupeam, nisi forte illud subsit, quod nos quoque illi nihil veri unquam aut diximus, aut scripsimus. At non imitabitur nos magnus Persarum Rex: ne-

νῳ, οὔτ' ἐπεστείλαμεν.
30ἀλλ' οὐκ ἂν ἡμᾶς μι-
μούμενος τύχοι βασι-
λεὺς ὢν μέγας. καὶ
οὐδὲν οὕτω ψευδομένῳ
χρήσιμον κακῶς ἡμᾶς
ποιεῖν παρὸν εἰ ἐβούλε-
το καὶ τἀληθῆ λέγον-
31τι. ἐγὼ μὲν οὖν εἶμι ὡς
ἐκεῖνον· ὅ, τι δὲ δρά-
σων ἢν δύνωμαι, αἰσχύ-
νομαι μὲν λέγειν. ἀλλ'
ὅ, τι βούλομαι πράττειν,
ἢν δύνωμαι. τὰ δὲ αὐ-
τόθι ἐπιμελοῦ τε τῶν
ἡμετέρων ἥκιστα μὲν ἐ-
πιφανῶς ὅτι οὕτως ἀμ-
φοῖν συμφέρει μάλι-
στα, καὶ μέντοι πεφρον-
τισμένως, ὥσπερ καὶ
ποιήσεις εὖ οἶδ' ἐγώ.
καὶ μᾶλλον γε τὸ φανε-
ρῶς ἐπιμελήσεσθαι τῶν
ἐμῶν, ἢ ἀμελῶς αὐτὰ
διαθήσεσθαι δέδοικα.
32Ἀλλὰ κἀκεῖνό γε εἰ
μὲν στέργεις, εὐλαβοῦ, πρῶτον μὲν σαυτοῦ ἕ-

neque enim illi ad lædendum nos emolumento eſt uti mendaciis, cum ſi velit, poſſit idem facere vera dicendo. Ibo igitur ad illum, at quid facturus, ſi facultas adſit, pudet me dicere. Dico tamen velle me, ſi facultas non deerit. Tu vero iſthic res noſtras curæ habeto, non tamen aperte & palam; ita enim ſummopere utriſque conducit, ſed accurata diligentia, ut facies, ſat ſcio, magiſque timeo, ne de rebus meis curam adhibeas propalam, quam ne indiligentior ſis. Verum illud quoque, ſi nos amas, caveto, primo quidem ipſius cauſa, tanti

enim

νεκα, ὡς ἐμοὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἄξιος εἶ. εἶτα καὶ δι᾽ ἐμὲ, καὶ τὰ ἄλλα, ἵνα πολὺν ἡμῖν χρόνον ὠφέλιμος εἴης
33 καὶ χρήσιμος. Ταῦτα μὲν ὧδε ἐπίστασο σὺν ἡμῖν, ἃ ἐνόμιζον εἶναι παρά σε. πειράσομαι δὲ καὶ τὰ λοιπὰ, ὅπως ἂν ἡμῖν ἔχῃ, διαδηλοῦν σοι τάχιστα. ἵνα μηδὲν ἀγνοῇς τῶν ἐμῶν.

enim facio te, quanti meam animam: deinde propter me, & res meas, ut nobis utilitati & adjumento diu sis. Hæc, ut faciendum duxi, arcana mecum habeto. Cætera vero ut se habeant, dabo operam, ut primo quoque tempore scias, ne quid meorum tibi sit ignotum.

EPISTOLA XII.

Argumentum.

Nicias & Meleager Argivi usq; Cyllenem comitati fuerant Themistoclem, quando admonitus de novo Atheniensium decreto, ut ipse ad suplicium quæreretur, fuga se dederat Corcyram versus. Scribit ergo Themistocles & pervenisse se Corcryam & Corcyræorum animos reperisse adferendum auxilium minus propensos.

The-

Θεμιστοκλῆς Νικίᾳ καὶ Μελεάγρῳ χαίρειν.

Ἀφίγμεθα εἰς τὴν Κέρκυραν, ὥσπερ καὶ ἀναγόμενοι διεγνώκειμεν, ὅ τε πλοῦς εὐπετὴς ἡμῖν ἐγένετο, καὶ πολὺ ἀφεῖλεν τοῦ ἐπὶ Κυλλήνης κατεσχέθημεν χρό-
2 νου. καὶ ἔτι τήν τε ναῦν εὐθὺς ὑμῖν ἀπέμεμψα, καὶ τοὺς πλείους τῶν οἰκετῶν, ὡς ἂν μὴ βαρύτερόν που διάγωμεν ἢ φυγάσι πρέπειν οἰό-
3 μεθα. Κερκυραῖοι δὲ οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ἔχοντες ἀποδείκνυνται. Μεμνῆσθαι μὲν γὰρ τῆς ἡμετέρας εὐεργεσίας, καὶ μηδὲ ὀφείλειν χάριτας οὐδαμῶς ἀρνοῦνται, καιρῷ δὲ αὐτὰς οὐκ ἀγαθῷ απαιτεῖσθαί φα-

Themiſtocles Niciæ & Meleagro.

PErvenimus Corcyram, quo & ſolventes tendebamus, navigatione uſi ſumus proſpera, multumque temporis, quo Cyllene nos detinuit, ipſa ſubtraxit. Nauim præterea vobis remiſi, & majorem famulorum partem, nec- ubi graviores hoſpites ſimus, quam exules decere putamus. Corcyræi vero quo ſint erga nos animo, neſcio, fatentur enim ſe noſtrorum beneficiorum habere memoriam, nec inficiantur ſe referendæ gratiæ debitores eſſe, ſed eam ajunt non oportune exigi. Nam ſe quoque aſſerunt non eſſe

στίν. 4 Καὶ αὐτοὶ γὰρ ἀσθενέστεροι τῶν καὶ ἡμᾶς διωκόντων εἶναι ἀξιοῦσιν, μὴ σφᾶς τῆς εἰς ἕνα εὐχαριστίας ἕνεκα διαφθαρῆναι ἀναγκάσαι, μηδ' ὀνήσαντας τῇ εὐεργεσίᾳ ἀπολέσαι τῇ ἀμοιβῇ. ὥστε εὐπρεπῶς ἡμᾶς ἀποπέμπονται, καὶ δέδια μὴ μακροτέρας ταῦτα ἀρχὴ γένηται φυγῆς.

esse viribus pares iis, qui & nos quærunt, ne forte ipsi, dum uni gratiam referunt, omnia evertant, & nos qui beneficentia juvimus, accepta remuneratione perdamus. Itaq; honeste nos rejiciunt, & vereor, ne nobis hæc sint initium longioris exilii.

4. καὶ αὐτοὶ) lego ita: καὶ αὐτοὶ γὰρ ἀσθενέστεροι τῶν καθ' ἡμᾶς διανοοῦντες εἶναι, ἀξιοῦσιν &c. ut adeo in sequentibus verbis emendatione Caryophili opus non sit.

EPISTOLA XIII.

Argumentum.

ADmonet Pausaniam Lacedæmoniorum ducem de suo Ostracismo, dum ille adhuc potentia floreret & opibus. Quare timendum, inquit, esse illi, ne in similem fortunam deveniat. Quod etiam evenit. extat infra altera ad eundem Pausaniam epistola, & ad Alcetam de infelici rerum ejusdem exitu. De hoc Thucyd. Plutarchus & Diodorus locis citatis. Ceterum ex his epistolis non modo nulli suspicioni

affinis communicati cum Pausania consilii de prodenda Græcia dignoscitur Themistocles, sed summa vir innocentia & integritate perspicitur; utpote qui & præmonuenuerit Pausaniam, & ab incœpto deterruerit, & justo demum supplicio affectum pronunciaverit.

Θεμιστοκλῆς Παυσανίᾳ.

Ἐξωστρακίσμεθα ὦ Παυσανία ὑπ' Ἀθηναίων, καὶ νῦν ἐν Ἄργει ἐσμὲν, ὡς μή τι κακὸν ὑφ' ἡμῶν Ἀθηναῖοι πάθοιεν. ἔδοξαν γὰρ ὅτι πείσονται. καὶ οὐδὲν ἔτι μέλλων ἐγὼ, ὥσπερ οὐδὲ ἐξῆν ἔτι μέλλειν, μετέστην ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἀπέλυσα
2 αὐτοὺς τοῦ φόβου. Ἀργεῖοι δὲ πλεῖον ἢ κατὰ φυγάδας προσάγονται ἡμῖν. καὶ ὧν Ἀθηναῖοι εὖ ἔπαθον, οὗτοι ἀμείβεσθαι θέλουσιν. ὥστε καὶ στρατηγί-

Themistocles Pausaniæ.

Ejecti sumus Ostracismo ab Atheniensibus Pausania; & nunc Argos habitamus, ne quid incommodi per nos patiantur Athenienses; passuri enim videbantur. Quare nulla ego interposita mora, neque enim interponi licebat, Athenis excessi, & metu eos liberavi. Argivi vero nos supra conditionem exulum tractant, proque beneficiis, quibus Athenienses affecti sunt, ipsi gratiam refer-

ας ἀξιοῦσιν ἡμᾶς ἀναλαμβάνειν, καὶ ἐπιστάτας ὅλου Ἄργους γενέσθαι. καὶ οὐ μικρὰ ἀδικοῦσιν οὐκ ἐῶντες ἡμᾶς εἶναι φυγάδας, ὡς ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι.
3 Ἐγὼ δὲ καὶ ἀτιμάζειν αὐτῶν τὴν προθυμίαν αἰδοῦμαι, καὶ ἔτι μᾶλλον λαβεῖν ἃ διδόασιν οὐχ ὑπομένω. ἢ γὰρ ἂν τὰ τοιαῦτα ἐγὼ διώκων εἰκότως ἂν καὶ ἐξωστρακίσθαι δοκοίην. καταγνώσεώς τε ἐγγὺς εἶναι, μεταστάθέντα με ὑπὸ Ἀθηναίων ὡς ἄρχειν ὀρεγόμενον, ἐξ Ἄργους φεύγειν, ὅτι ἄρχειν ἀναγκάζομαι.
4 Ἀλλ᾽ ἐμοὶ μὲν ὦ Παυσανία κουφότατον, εἰ κρείσσω παραιτήσεως τὴν σπουδὴν ποιεῖ τὸ μεταβάντι εἰς ἄλλην πόλιν διάγειν. ὡς ὅπη ἂν φύγοιμι, πάντη μοι φυλάσσεται ἴ-

re volunt. Quare nos præesse rursus exercitibus jubent, & universæ civitatis eorum suscipere gubernacula, nec modicum peccant, non permittendo nobis exulare, ut voluere Athenienses. Me vero & pudor tenet, ne studia eorum minus honorem, & multo magis abhorret animus ab accipiendis iis, quæ dantur. Viderer plane in exilium merito ejectus, si his capessendis inhiarem, & fere damnatione dignus, si depulsus ab Atheniensibus quasi dominandi avidus, fugiam Argos, quia dominari cogor. Cæterum mihi quidem Pausania nullum exhibet negotium, si abnuenti voluntati præferam studium, quandoquidem migratione

σον τὸ μὴ ἐν Ἀθήναις εἶναι. σοὶ δὲ οὐκ οἶδα ἐπὶ μέγα προχωροῦντι, μὴ νῦν μάλιστα συναχθεσθῆναι δέῃ, καὶ δεδιέναι περὶ σοῦ. τοῦτο γὰρ Ἑλλησπόντου σὲ ἅπαντος ἄχρι Βοσπόρου σχεδὸν ἄρχειν ἀκούω, πειρᾶσθαι δέ σε καὶ τοῦ Ἰωνικοῦ, καὶ πολὺ ἤδη καὶ παρὰ Βασιλεῖ τὸ σὸν ἀκούεσθαι ὄνομα. ὥστε οἱ τὰ βέλτιστα εὐχόμενοι περὶ σοῦ πολύ σε βουλοίμεθα ἂν τῶν νῦν ἐλάσσονα εἶναι. καὶ σὺ δὲ, ὦ Παυσανία, ἄνες τῆς
6 εὐτυχίας. καὶ μὴ ἀγνόει, ὅτι ἀτεχνῶς, ὦ Παυσανία, τοῖς ἀνθρώποις τὰ ἀτυχήματα τρέφουσιν αἱ εὐπραγίαι. καὶ τοῦτο ἐν πᾶσι μὲν ἀεὶ νενίκηκε ταύτῃ ἔχειν, μάλιστα δὲ τοῖς ὑπὸ νόμους τε καὶ δήμους κειμένοις.

tione facta in aliena civitate vivo, & quocunque aufugero, æque illud ubivis obtineo, non esse Athenis. Tuam vero vicem nescio, an dolere nunc potissimum non debeamus, ac timere de te, qui magnos facias progressus. Audio enim te totius Hellesponti pene usque Bosporum potiri, quin & Ioniam aggredi, & magni te jam nominis esse apud Regem Persarum. Quare qui tibi maxime cupimus, vellemus te statu esse inferiori. Tu quoque Pausania prosperitati moderare: scitoque secundas res hominibus alere prorsus infortunia. Quod cum omnes plane semper experiuntur, tum maxime qui popularibus subjacent legibus. Nam famu-

7 Δοῦλοι γὰρ τοῦ πλήθους ὄντες, ὦ Παυσανία, ἀρχὴν λαμβάνομεν. ἄρχοντες δὲ τοῖς δοῦσιν ἐπίφθονοι γενόμεθα. ἔπειτα οὐκ ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἡμᾶς ἀπολύουσι χώραν, ἐν ᾗ καὶ πρὶν ἄρχειν ἦμεν. ἀλλὰ δοκιμάζοντες ἄρα τὴν ἑαυτῶν ἐξουσίαν, καὶ συλλαμβανόμενοι τῷ σάλῳ τῆς τύχης, εἰς φυγὰς ἀθανάτους καταλύουσι τοὺς ἄρχοντας.

8 Καὶ δεῖ ἄρα ἐν πόλει τοὺς εὖ πράττειν θέλοντας τούτου αὐτοῦ φείδεσθαι μάλιστα. σκόπει οὖν ὦ Παυσανία, ὅπως ἥκιστα ἐκ τῶν παρόντων μεγάλη σε δέξηται μεταβολή. ἡμεῖς μὲν γὰρ ὧδε ἔχοντες οὐκέτι τὴν εὐτυχίαν διώξομεν.

famulando plebi, magiſtratum accipimus, & adeptos magiſtratum exagitat eorum invidia, qui dederunt. Deinde non in eum nos locum reſtituunt, quo ante magiſtratum eramus, ſed poteſtatis nimirum ſuæ periculum facientes tempeſtatemque a fortuna coortam ſimul excitantes, immortalibus exiliis ſuos duces diſperdunt. Quamobrem qui bene agere in civitate vult, ab hoc maxime cavere debet. Conſule ergo tibi Pauſania, ne a præſenti ſtatu magna te mutatio excipiat. Nos enim ut nunc nos habemus, proſperam fortunam non amplius affectabimur.

EPISTOLA XIV.

Argumentum.

Monuerat supra Themistocles Pausaniam, ut fortunæ vicissitudinem caveret, & populari auræ diffideret. Ille jam corruptus moliebatur, ut primo libro ait Thucydides, imperium Græciæ, missaque ad Regem Persarum epistola, Spartam illi, & reliquam Græciam promittebat, dum Rex illi filiam in matrimonium daret. Annuit Rex, & majoribus promissis pellexit Pausaniam, ille Platæensi victoria elatus, & amicitia Regis insolentior factus, & moribus, & habitu, & satellitio imitari cœpit Medis. ut tandem Spartani vocatum iterum ac tertio omni potestate nudaverint, denique detectis omnibus proditionis machinis morte affecerint. De quo Thucydides, Diodorus Siculus libro II. & Plutarchus in Themistocle. Has ignominias objicit illi Themistocles, & perfidiam exprobrat, vir hac de causa omni laude dignissimus.

Θεμιστοκλῆς Παυσανίᾳ χαίρειν.

Ἀπολελόγισαι ὑ-
πὲρ τῆς τύχης, ὦ
Παυσανία. δι' ὧν γὰρ
οὕτως ἠτύχηκας δικαί-
ως ἀφῄρησαι καὶ ἡ-
μᾶς τοῦ κατηγορεῖν ἔτι
2 τῆς τύχης. Σὺ γὰρ
ἐπιχειρῶν Μῆδος γε-
νέσθαι, Λακεδαιμόνιος
ὢν, καὶ Μήδοις προστι-
θεὶς τὴν Ἑλλάδα, ἀρ-
χῆς μὲν ἀπεστέρησαι,
ἧς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ
εἶχες, καὶ ἐξουσίας, δι'
ἧς ταῦτα ἔπρασσες,
αὐτὸς δὲ περιιὼν και-
ρὸν ποθεῖς, ἐν ᾧ τῶν
διεγνωσμένων καὶ δρᾶ-
σαι δυνήσῃ, ὥστε σὺ
τὴν τύχην ἠδίκηκας,
ἣν τότε εἶχες, οὐ σὲ
3 ἐκείνη. Καὶ νῦν ἔτι εὐ-
τυχεῖς, ὅτι κινδυνεύ-
σεις ἀκμὴν, καὶ μέλ-
λεις ἀποθανεῖσθαι ὑπὸ
Λακεδαιμονίων, ἕξεις

Themiſtocles Pauſaniæ.

DEdiſti fortunæ ſuam defenſionem Pauſania, per mala enim in quibus nunc es, jure nobis quoque abſtuliſti facultatem accuſandi amplius fortunam. Nam tu cum Lacedemonius ſis, eſſe Medus voluiſti, atque ad Medorum regnum adjungere Græciam, quamobrem præfecturam Helleſponti amiſiſti, & auctoritatem qua hæc agebas. Tu vero circumeundo hucilluc vagaris, & opportunitatem deſideras, qua effectum reddas aliquid ex iis, quæ ſtatuiſti. Itaque fortunæ, quam tunc temporis habebas, iniurius tu fuiſti, non illa tibi. Et nunc proſpera adhuc fortu-

παραμυθίαν, ὅτι καὶ οὐκ ἀδίκως ἀποθνήσκεις.
4 Ἀρταβάζῳ ὑπερφυῶς ἔνσπονδος. καὶ βασιλέως γαμβρὸς εἶναι ὀρέγῃ. καὶ πῶς ἴσα ἀντὶ ἴσων οἴει διδόναι τε καὶ λαμβάνειν; ὅς τε λαμβάνεις μὲν γυναῖκα βάρβαρον, καὶ γῆν μετ' αὐτῆς Καρῶν τάχα ἢ Φρυγῶν, δίδως δὲ γῆν τε τὴν Ἑλληνίδα καὶ πόλεις τὰς Ἑλλήνων οὐδὲ Λακεδαίμονα ἐξαιρεῖς. καὶ τελέσειν ἃ διέγνωκας, ὦ
5 μάταιε, ἐλπίζεις. Ἀποτυχὼν δὲ τῆς ἐπιβουλῆς φρόνημα μόνον ἦν προδότου, τὰ δὲ ἔργα ὑστέρησεν. οὐχ οὕτως ὦ Παυσανία, μέγα διείργεται τῆς Πελοποννήσου ἥτε Τρωὰς αὐτὴ καὶ Κολωναί, ἔνθα σοι καταδύντι τὰ βασιλεῖ συμφέροντα μελέτω, ὥστε τῶν σῶν

na uteris, dum enim tibi periculum imminet, & Lacedæmonii te morte mulctabunt, ſolatium tibi erit, quod non iniuſtam lues mortis pœnam. Cum Artabazo fœdere conjunctus, & Regis eſſe gener ſupra modum expetis. At quomodo te putas par pari referre? Ducis uxorem barbaram ſimulque Cariam forte aut Phrygiam accipis, das autem Græciam, & urbes Græcorum, nec Lacedæmona excipis. Et perfecturum te cogitata ſperas inſulſe. Cum vero te fruſtrata fuerit ſpes, cognoſces ſolum tibi ſenſum proditoris fuiſſe, opera non præſto eſſe. Non tam longe diſtant a Peloponneſo Pauſania, Troas & Colonæ, quo te abdidiſti ad

ἔργων κωφὰ τἀνθάδε
6 εἶναι. Ἀλλά σοι τὰ
πρὸς βασιλέα ἢ Πολυ-
πνίων ἐστὶν, ἢ Γόγγυ-
λος ὁ κάκιστος Ἐρετρι-
έων· αἷ τι καὶ τούτῳ
ἀγαθῷ κέχρησαι ἀγ-
7 γελιαφόρῳ. εἰς δὲ τὴν
Ἑλλάδα φῆμαι ταῦτα
ἀγγελιαφοροῦσι καὶ
Μνηστορίδας ὃν σὺ Λα-
κεδαιμόνιον ὄντα, καὶ
μένειν τοῦτο βουλόμενον,
καὶ σοὶ ῥῆσιν ἀεὶ ποι-
ούμενον τῶν ἐν Σπάρτῃ
νόμων, ὑβρίσας ἔχεις,
καὶ μόνος τῆς προδο-
8 σίας ἀπολαύεις. Ἀλ-
λὰ σκόπει, ὦ σχέτλιε,
εἴ τι σε Ἀρτάβαζος ὀ-
νήσει Λακεδαιμονίων
καλεσάντων, ἢ ἡ τοῦ
βασιλέως θυγάτηρ ἤ-

ad agenda negotia Regis, ut adhæc loca non perveniat tuorum operum fama. Sed Polypnionis opera, & Gongyli Eretrienſium ſceleſtiſſimi uteris ad negotia Regis, qui etiam perferendis literis aptus tibi fuit tabellarius. Hæc in Græciam pervulgavit fama & Mneſtoridas: quem tu, quod Lacedemonius ſit, & hoc eſſe velit, teque aſſiduo legum Spartanarum admoneat, contumeliis oneraſti, & proditione ſolus perfrueris. At conſidera miſer, qua te re juvare queat Artabazus vocantibus Lacedæmoniis

6. Γόγγυλος) Hunc Gongylum cum aliis Perſis & propinquis regis ceperat Pauſanias, quos ſponte ſua regi remiſit. Thucydides 1. 128. Nepos 4. 3. 2.

δη ὄσα ὡραία γάμου. καί σοι ταῦτα ὑφ' ἡμῶν γραφόμενα πολὺ γενέσθω χαλεπώτερα καὶ δι' ἡμᾶς, ὅτι σοι ταῦτα αὐτοὶ φυγάδες ὄντες ὀνειδίζομεν.

is, aut Regis filia jam viro matura. Hæc porro, quæ nos ſcribimus, longe majorem tibi moleſtiam afferant & propter nos, quod qui exules ſumus, hæc tibi probra objicimus.

8. ὡραίη γάμου) ὥρα ſæpe pro ea ætate uſurpatur, qua virgines nubiles ſunt & maturæ viro. Ponitur autem vel abſolute ut apud Herodianum I. 2. 3. τάς τε θυγατέρας ἐν ὥρᾳ γενομένας; vel addito verbo γάμου, quemadmodum Herodotus in Erato p. 123. γαμέει δέ μιν ἐς γάμου ὥρην ἀπικομένην Ἄγητος ὁ Ἀλκείδεω. Pauſanias Atticis c. 19. παρθένος ἐν ὥρᾳ γάμου. Et ſic adjectivum ὡραία ſimpliciter idem notat apud Palæphatum περὶ ἀπίστων 24. 2. ἦν δὲ θυγάτηρ αὐτῷ καλὴ καὶ ὡραία. Non enim poſſum Interpreti ejus Corn. Tollio adſentiri, qui nihil de nubilibus annis meminit. Nam de pulchritudine intelligi non poſſe exinde adparet, quod antea vocata eſt καλὴ, *pulchra* & poſtea quoque additur: ὅστις δὲ εἶδεν αὐτὴν, ἤρα ταύτης. Conjunctim autem cum verbo γάμου uſurparunt Herodotus, Erato p. 237. ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο γάμου ὡραίαι. Phlegon Trallianus de rebus mirabilibus c. 7. φιλωτὶς γάρ τις ὀνόματι παρθένος Σμυρναία τὸ γένος, ὡραία πρός γάμον.

EPISTOLA XV.

Argumentum.

Habebat Themistocles apud Philostephanum nummularium deposita quadraginta talenta. Repetebat haud magnam hujus pecuniæ summam Midon amicus Themistoclis ad domestica & privata ipsius negocia. Relatum est Themistocli tale a Philostephano datum responsum; se quidem amico pecuniam gratis offerre, debere vero nihil Themistocli. Ob hoc responsum indignatus Themistocles scribit epistolam querimoniæ plenam, & accepta illi exprobrat beneficia; & omnino responderi sibi vult a Philostephano, quo animo tale dederit responsum.

Θεμιστοκλῆς Φιλοστεφάνῳ χαίρειν.

Ἀνιῶμαι μὲν ὦ Φιλοστέφανε τῆς σῆς ἀχαριστίας καὶ καθόλου ἀδικίας εἰς ἐμαυτόν, ἄχθομαί γε μὴν οὐκ ἐπὶ μεῖον, ἀλλὰ τῷ παντὶ πλεῖον τῆς ἐμαυτοῦ νωθείας, καὶ

Themistocles Philostephano.

Doleo quidem te Philostephane ingrato esse in me animo, ac prorsus iniquo, sed non minus ægre fero, imo longe gravius stoliditatem meam quodque ferme deprehendo

ὅτι κινδυνεύω βλάξ
τις ἠλιθίως βεβιωκέναι
πάντα τοῦτον τὸν βίον,
οὐδ' ὑπὲρ ἑνὸς ἀνδρὸς ἐν
τῇ τριόδῳ καθεζομένου
τῆς Ἑλλάδος γυμνοῦ, τὰ
ἤθη διὰ τὴν τῆς ἐργα-
σίας περιφάνειαν, ἀ-
ληθές τι ἢ προσῆκον
ἐρρωμένος εἰκάσαι καὶ
2 ὑπολαβεῖν. Καί τοι
ἡγοῦμαι μέν σε καὶ δι'
ἐμαυτὸν εὐδαιμονέστε-
ρον καὶ λαμπρότερον
γεγονέναι οὐ μόνον τῶν
ἐν Κορίνθῳ, ἀλλὰ καὶ
τῶν ἀλλοθί που τῇ τοῦ
τραπεζιτεύειν ἐργα-
3 σίᾳ χρωμένων. ἦσθα
δὲ καὶ πρὶν ἐμέ σοι
συμβαλεῖν, εἰ καὶ μὴ
πλούσιος οὕτως, ἀλλὰ
πιστὸς εὖ μάλα· καὶ
πιστότερός γε ἢ νῦν εἶ-

do me fatuum insulsumque tota ætate fuisse, qui vel viri unius in Græciæ triuio sedentis nudi mores, ob conspicuam nimirum artis excellentiam, congruente judicio & valida conjectura assecutus non fuerim. Quanquam & mea te causa arbitror opulentiorem illustrioremque factum quovis nummulario, non modo Corinthio, sed etiam ubivis faciente argentariam. Eras tu quoque antequam mihi tecum esset ullum commercium etsi non tam dives, at certe perquam fideliorem te fuisse tunc comperimus, quam eo tempore, quo pro-

1. ἀνδρὸς ἐν τῇ τριόδῳ καθεζομένου) Nota est hæc loquendi ratio, qua res vulgares & despectas *in trivio positas* dicimus. Ennodius Apologetico pro Synodo p.357. *Vos potius video triviorum germina, vos agnosco, in quibus naturæ vilitas convenientes sibi mores peperit.*

ναι κινδυνεύεις, ὅτεπερ καὶ δι' ἡμᾶς γέγονας
4 πλούσιος. ὥστε οὐδ' ἐμή γε ἡ ἁμαρτία ἀνεξετάστῳ καὶ ἀθεωρήτῳ τὸν τρόπον ἀνδρὶ πιστεῦσαι, ἐμὸν δὲ ἴσως, τὸν δυστυχῆ αὐτὸν μηδὲ, ὑφ' ὧν οὐδὲ ἀγαθὸν πέπονθε, πιστὸν, εἰς τὰ πρὸς ἐμὲ μόνον, ὑφ' οὗ τὰ τηλικαῦτα ὤνηται, ἄδικον γεγονέ-
5 ναι. ὅθεν δέ μοι ταῦτα πιστὰ ἦν, ἥκων εἰς Ἔφεσον Ἀθήνηθεν ὁ Τίβιος ἔφραζέ μοι πεμφθῆναι ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Μειδῶνα, δεῆσαι αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐμῶν τι πραγμάτων, ἑβδομήκοντα μνῶν ἀργυρίου, ταῦτα ἀποληψόμενος

propter nos evasisti locuples. Itaque non errori mihi tribuendum, quod crediderim homini, cujus mihi mores perspecti exploratique non essent, sed adversæ fortunæ, quod is qui fidelis extitit in alios, a quibus nullum habuit beneficium, iniquus in me fuerit, a quo tanta commoda comparavit. Roges, à quo hæc resciverim: venit Athenis Ephesum Tibius & narravit, ut à Midone missus ad exigendas à te minas argenti septuaginta, cum opus illi essent rerum mearum causa, minimam scilicet partem totius summæ talen-

5. τίβιος) observat Reinesius Var. Lect. 3. 6. p. 467. Græcos nomen sibius, quod Phrygibus & Paphlagoni bus fuit familiare, servis suis quod inde emissent imposuisse, atque inde h. l. quoque servo id nominis hanc ob caussam fuisse, non tamen clariore luce destitutus nec adseverans nec impungnans adeo.

παρὰ σοῦ, βραχυτάτην μοῖραν ἐκ τετταράκοντα ὅλων ταλάντων. Τοσαῦτα γὰρ ὁ τελευταῖος λογισμὸς ὃν ἐλογισάμεθα μετ' ἀλλήλων ἐν Ἰσθμίοις, ἀπέφαινεν ἔτι παρὰ σοὶ περιεῖναι τῶν ἐμῶν: ἀναγνόντα τε τὰς ἐπιστολὰς πυθόμενόν τε τὴν χρείαν, ἔπειτα ἀποφήνασθαι τῇ μὲν ἤπια καὶ ἐπιεικῆ, τῇ δ' αὖ ἀγνώμονα τε καὶ μοχθηρὰ, ἐῶ γὰρ εἰπεῖν ἀνόσια. Τὸ μὲν γὰρ φάναι φιλότητός τε τῆς πρὸς ἡμᾶς ἕνεκα, καὶ χρειῶν ὅσας ἐτυγχάνομεν ἀλλήλοις κεχρημένοι, προῖκα βούλεσθαι προέσθαι τἀργύριον, ἢ δάνεισμα δανείζοντα χρείας ὑπάρχειν εἰς ἐμὲ, τοῦτο μὲν ἀστεῖόν τε ἐποίεις καὶ τῆς εὐνοίας τῆς πρὸς ἡμᾶς ἄξιον. ὁπότε μέντοι, ὥς φησιν ὁ Τίβιος, ἔξαρνος ἦσθα, καὶ διέ-

κειτο

talentorum quadraginta: tot enim ſubductis poſtremo rationibus ab utroque noſtrum Iſthmiis, ſupereſſe de meo apud te comperimus: poſtquam epiſtolas legiſſes, & indigentiam cognoviſſes, audierit a te verba partim humanitatis & benevolentiæ plena, partim ingrati animi & improbitatis, ne dicam impietatis. Nam dicere, amicitiæ noſtræ cauſa, & propter operas mutuo inter nos traditas, malle te largiri, quam mutuam pecuniam dantem eſſe, meum creditorem, urbanitatis hoc fuit, benevolentia erga nos dignum. At quando negabas, ut inquit Tibius, & cum acerbitate dicebas, te nihil mihi debe-

κεισο πικρῶς μηδ᾽ ὀβολοῦ
ὀφείλειν ἐμοὶ, τοῦτο
δὲ πολὺ μεῖζον ἔπραττες
κακὸν, ἢ θάτερον
τἀγαθόν. ἡ μὲν γὰρ
χρηστότης σου ἑβδομή-
κοντα μνῶν ἐστιν ἀ-
ξία, ἡ δὲ πονηρία τεσ-
σαράκοντα ταλάντων.
10 εἰ μὲν οὖν, γένοιτο γὰρ
ἂν, κἀγὼ καὶ νῦν ἔτι
καίπερ οὕτως ὑπὲρ σοῦ
παρ᾽ ἐλπίδας κλαπεὶς,
ὅμως οὔπω ταχέως οὕ-
τως ἀφίσταμαι χρη-
στόν καὶ δίκαιον περὶ
σοῦ ὑπολαμβάνειν, πε-
ρὶ τοῦ πιστοῦ ἄπιστος ἦ-
σθα, καὶ περὶ τοῦ δι-
καίου ἄδικος, οὐκ εἰς τὸ
σαυτοῦ κέρδος θρασυν-
όμενος καὶ ἀναισχυν-
τῶν, εἰς δὲ τοὐμὸν ὡς
ἐδόκεις ὄφελος ἐξαρ-
νούμενος, αὐτός τε ἂν
εἴης οὐ κακὸς, κἀμὲ ἀ-
ποφήνειας οὐ μωρὸν,
ὅτι οὕτως ὑπὲρ σοῦ διε-
11 τέθην. εἰ δ᾽ ἀληθῶς

re; longe majus hoc agebas malum, quam bonum illud. Probitas enim tua pretii est minarum septuaginta, nequitia vero talentorum quadraginta. Quod si, fieri enim potest, & ego licet a te præter spem deceptus, opinionem tamen de te ut probo & integro homine non tam cito depono: in fidum infidus, & in æquum es iniquus, non audax & impudens factus, ut lucrum facias; sed abnegando, quemadmodum videbare, debitum ut mihi prosis: nec tu improbus eris, nec me ostendes fatuum, qui in te tali animo fuerim. Si vero non fallit nos nostrum de te judicium, & plena sunt ubique Atheniensium omnia, Deos certe Philoste-

οἰόμεθα, καὶ τοὐπὶ σοὶ εἶναι, καὶ πανταχῆ πάντα Ἀθηναίων γέμει, οὔτε τοὺς θεοὺς ἀσεβῶν λήσεις, ὦ Φιλοστέφανε, οὔτε ἐμὲ ἀδικῶν καταπροίξῃ. οὐδ' εἰ κἀμοῦ καταφρονήσῃς, καὶ τῶν θεῶν ἀμελῆς, ἀλλὰ τελευτῶν Ἀθηναίους γε οὐκ
12 ἐκφεύξῃ. Ἐπεὶ κἀγὼ τοῦ παντὸς μᾶλλον ἄσμενος ὑπὸ τῆς πατρίδος ἂν τῆς ἐμαυτοῦ καὶ ταῦτα ἀφαιρεθείην, ὥσπερ καὶ τἄλλα πάντα, ἢ ὑπὸ Φιλοστεφάνου τοῦ Κορινθίου χρυσαμοιβοῦ τοσούτων χρημάτων ἀποστερηθείην.
13 Τοι γάρ τοι ἤδη μοι γράφε καὶ ἀντεπίστελλε, ὅστις εἶ πρὸς ἐμέ, καὶ ὅπῃ σοι διέγνωσται τἄλλα πρὸς σέ. ἵνα

Jostephane scelera tua non latebunt, & me non impune deludes. At si & me contempseris, Deosque parvi feceris, profecto Athenienses tandem aliquando non effugies. Nam ipse quoque libentius omnino patiar hæc etiam, sicut & cætera omnia, mihi auferri a patria, quam a Philostephano trapezita Corinthio tantam mihi pecuniam eripi. Ad has igitur literas rescribe, & qui sis erga me significato, qualeque sit de rebus tuis tibi consilium. Ut si ille tu es promptus & hilaris amicus, & non desiisti esse quod eras, deliberem qua ratione mihi salva sit pecunia mea, qua

11. χρυσαμοιβοῦ) trapezitam notat, sicut & ἀργυραμοιβὸς apud Manethonem 3. 99. Hesychius: ἀργυραμοιβοί, κολλυβισταί, τραπεζῖται.

εἰ ἐκεῖνος εὔθυμος Φίλος, καὶ διαμένεις ὡς ἤθελα, ὅπως μοι σωθήσεται εἰς ἐπανόρθωσιν τῆς ἐμῆς δυστυχίας τἀμὰ χρήματα βϐλεύωμαι. εἰ δὲ μὴ, ὅπως ἐ παρὰ τὴν ἐμὴν γνώμην ἀπολεῖται.

qua afflictam meam fortunam levem. Sin minus, quibus data non pereat præter meam voluntatem.

EPISTOLA XVI.

Argumentum.

Respondeerat Philostephanus, Tibium non retulisse fideliter, quæ ipse dixisset; & Midonem ignorare, quæ in rem essent. Pecuniam se habere, cuicumque redditurum mandato Themistoclis; neque enim se habitum fuisse ad eum diem in quemquam minus fidelem, præsertim vero in Themistoclem. Ipse ejusmodi literis placatus respondet, conjiciendo culpam in Tibium iræ auctorem.

Θεμιστοκλῆς Φιλοστεφάνῳ.

Ἧκέν μοι τὰς ἐπιστολὰς παρὰ σϐ κομίζων εἰς Ἔφεσον ὡς Ἀθηναῖοι λογίζον-

Themistocles Philostephano.

Venit Ephesum Menyllus Chalcidensis gubernator, qui magnam illam Ge-

 lonis

ται, Βοηδρομιῶνος ἕνη καὶ νέα, ὡς δὲ ὑμεῖς, Πανέμου δεκάτη, ἡ δὲ ἡμέρα ἡ αὐτή. Μένυλλος ὁ Χαλκιδεὺς κυβερνήτης, ὁ καὶ τὴν παρὰ Γέλωνός ποτε

lonis Syracuſii navem frumento onuſtam in Piræa olim deduxit, tuasque attulit epiſtolas die Boedromionis triceſimo, ut ſupputant Athenienſes; Panemi autem

1. Βοηδρομιῶνος ἕνη καὶ νέα) Boedromion menſis eſt ordine tertius apud Athenienſes, qui noſtro Auguſto fere reſpondet ut oſtendunt Jo. Lalamantius de anno Attico,& Petr.Caſtellanus de menſibus Atticis. Nomen habet a feſto in honorem Apollinis βοηδρομίυ celebrato, quod Βοηδρόμια vocarunt, de quo conſulendi Meurſius,Faſoldus,Caſtellanus aliiq;.ἕνη autem καὶ νέα h. e. vetus & nova obſervante Hagvelono in Calendario trilingvi idem eſt quod Τριακὰς h. e. trigeſima dies uniuscujusque menſis, quæ finis eſt veteris, & principium novæ lunæ.

Πανέμυ δεκάτη) Caryophilus & Ehingerus ediderunt πανήμυ, quod nos emendavimus. Hæc enim vera eſt hujus vocis ſcriptio. Suidas. πάνεμος, ὄνομα μηνὸς παρὰ μακέδοσιν, ὁ Ἰούλιος. Intelligenda vero ſunt hæc Suidæ verba de Macedonum annis ſolaribus,quæ poſterioribus temporibus in uſu fuere, Themiſtoclis autem ævo menſes erant Lunares. Incipit autem Panemus antiquorum Macedonum d.XXI. præter propter Auguſti Juliano. Supereſt,ut hos duos dies ultimum Boedromionis & decimum Panemi ad unum reducamus. Petr. Caſtellanus Boedromionem cum Sextili h. e. Auguſto anni Juliani coincidere ſtatuit. Accuratius dices cum parte ultima Auguſti & initio

τοῦ Συρακουσίου τὴν μεγάλην ἐκείνην ὁλκάδα τοῦ σίτου καταγαγὼν εἰς Πειραιᾶ. Καὶ αὐτός τε ἀπὸ γλώσσης ἠνίξατο πρός με εἰδότα οὐκ εἰδὼς αὐτὰ ὡς αἰνίττεται. ἐγὼ δὲ ἐγνώριζον τοὺς πρός με σοὶ ξυντεθέντας συμβούλους. Καὶ μέν τοι γε καὶ τὸ ἔγγραπτον ἀπεδίδου. ἔνθα δυσφοροῦντι μὲν καὶ μεγάλως ἀσχάλλοντι ἐῴκεις, οὐκ ἀξιῶν ὅλως μὲν οὐδ' εἰς

autem decimo, ut vos numeratis, dies enim idem eſt. Is nonnulla etiam verbis mihi ſubindicavit intelligenti, quæ ipſe, quo tenderent, non intelligebat. Ego vero agnoſcebam, quorum me conſiliis uti volebas. Syngrapham quoque mihi reddidit, & videbaris tu quidem ferre moleſte & vehementer dolere, aſſeverans te apud nullum omnino homi-

 num

tio Septembris anni Gregoriani. Nec id quidem male, ſi, quod Lalamantius probavit, a ſolſtitio, vel, ut, dicit Meurſius, a primo novilunio poſt ſolſtitium Athenienſium annum incipere dicamus. (Novilunii autem hujus tempus ſtatuere admodum difficile eſt, quia annus ſcriptæ hujus epiſtolæ nos latet.) Numerabimus ergo hunc annum a principio ſolſtitii, ubi primus dies ἑκατομβαιῶνος eſt d. $\frac{\text{22. Junii Julian.}}{\text{2. Julii Gregor.}}$ His præſuppoſitis ἔνη καὶ νέα βοηδρομιῶνος erit d. $\frac{17}{27}$ Sept. qui coincidit cum decimo Panemi die. Boedromionis autem ultimos dies, cum primis menſis Panemi coincidere oſtendunt verba Demoſthenis & Plutarchi ab Vſſerio de Macedonum & Aſianorum anno ſolari & Lalamantio de anno Macedonum ſeu Græcorum citata.

ἄλλον ἄνθρωπον οὐδένα πρὸ ὑμῶν ὑποληφθῆναι ἄπιστος ἂν καὶ ἀπεχθὴς γενέσθαι, τῷ παντὶ μέντοι μᾶλλον
4 ἢ εἰς ἐμέ. ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τῶν ἐμῶν χρημάτων ἀπηγόρευες, ἔχειν τε οὐκ ἐξαρνούμενος, καὶ ὁπηνίκα ἂν, καὶ οἷς τισιν ἂν προστάττοιμεν ἀποδώσειν ὑπισχνούμενος. τά τε περὶ τοῦ Μείδωνος καὶ τοῦ Παμφίλου διεδήλους, ὅτι ἠγνόουν ἃ χρή. περὶ δὲ Τιβίου, ὅτι ἠγνωμόνει ὁ ἐπίτριπτος. ἐγὼ δὲ αἰδοῦμαι μὲν, ὦ Φιλοστέφανε, ὁμολογεῖν, ὅτι λίαν ἥδομαι τοιαῦτα σοῦ φρονοῦντος μὴ τοῖς τετταράκοντα μᾶλλον ταλάντοις, εἰ τῷ μὴ διεσφάλθαι τῶν ὑπὲρ
6 σοῦ ἐλπίδων. εὖ μέντοι ἴσθι ὡς οὔπω τὰ τετταράκοντα ταῦτα τά·

num ante nos infidelitatis ſuſpicionem habuiſſe, aut odium in te convertiſſe; omnium vero minime in nos talem te præſtitiſſe. Pecuniam quoque meam aſſervare te non negabas, redditurum te promittens, quando & quibus ipſe reddendam mandarem. De Midone præterea & Pamphilo ſignificabas, neſcire illos, quæ oporteret. De Tibio demum, quod ſceleſtus inſipienter locutus eſſet. Me autem, Philoſtephane, pudet, fateri magna volupate perfundi ob tuum hunc animum, non tam quadraginta talentorum cauſa, quam quod meam de te ſpem non fefelleris. Scito tamen, eo tempore, quo nondum eras nobis quadraginta redditu-

λαντα ἀποδώσειν ἡμῖν ἔμελλες, οὐδὲ γὰρ εἰλήφεις πω αὐτὰ καὶ τοῦ λαβεῖν οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τούτοις ἄλλα τριάκοντα ἄξιος ἡμῖν
7 ἐδόκεις εἶναι. Ἑβδομήκοντα γὰρ τὰ πλεῖστα τῶν ἡμετέρων παρὰ σοὶ ἐγένετο. οἱ δὲ πολὺ πλειόνων ἢ τούτων σε προτιμῶντες οὐκ ἄν πω δεόντως, ἢ τούτων σε τῶν ἐλαττόνων φαίημεν προτιμᾶν ἀπιστοί-
8 μεθα. ἀλλὰ μὲν καὶ περὶ μὲν τοῦ διαγανακτεῖν ἐμαυτὸν ἑτοιμότερον καὶ προχειρότερον, ἀπιστῆσαι δὲ ὡς ὑπὲρ ἀνδρὸς φίλου, καὶ μὴ ταχέως οὕτως ἐπιδραμεῖν σου, εἴ τις διαβολὴ ἐκεῖνο λέξας, τἀληθέστατον ἂν εἴποιμι, ὦ Φιλοστέφανε.
9 Διότι θορυβεῖσθαι μὲν ἡμᾶς ἐποίησεν ἐν τοῖς

diturus talenta, cum illa nondum accepisses; dignum te nobis visum, cui non ea solum, sed alia quoque triginta concrederemus. Septuaginta enim ad summum de meo accepisti. Qui ergo te majori etiam summæ antepoſuimus, digni certe sumus, quibus fides adhibeatur affirmantibus pluris te facere, quam summam minorem. Quod autem ira paulo magis præcipiti fuerim in te commotus; licet non crediderim amicitiæ nostræ memor, & propterea te tam cito non damnaverim, quod forte calumnia subesset, dicam Philostephane de hoc, quod verissimum est. Turbavit nos cum de te narrasset verbero Tibius: Cur

ὑπὲρ σοῦ ὁ μαστιγίας Τίβιος. πιστεῦσαι δὲ ἐκείνῳ, ἡ ἐμὴ τύχη. ὑπὲρ μὲν τούτων τοιαῦτα. Τὸ δὲ ἀργύριον νῦν μὲν ἔστω σοι παρὰ σοὶ, ἐπειδὰν δὲ ὑπὲρ τῶν καθόλου διαφερόντων εἰς ἐμαυτὸν διαγνῶ, καὶ βουλεύσωμαι βεβαιότερον, ἐπιστελῶ σοι τηνικαῦτα.

vero crediderim, cauſa eſt fortuna mea. Hæc hactenus. Pecunia porro nunc quidem apud te ſit. Cum vero de rebus meis univerſe deliberavero, & certius conſilium cepero, tunc ad te ſcribam.

EPISTOLA XVII.

Argumentum.

Amico ſuo Polygnoto Themiſtocles, ad quem tres epiſtolas ſcribit, animi ſui fluctuationem exponit: putabat enim ſe fortiorem eſſe ad ſufferenda exilii mala. Verum quicquid occurrebat ad præbendum ſolatium, perſpecta, inquit, chariſſimorum ſolitudine, impotentiorem reddebat. Poſtremo ut ad ſe veniat, multos dolores amici depulſurus, invitat.

Θεμιστοκλῆς Πολυγνώτῳ χαίρειν.

Ἦπου σύ γε, ὦ Πολύγνωτε, τὰς ναυ-

Themiſtocles Polygnoto.

Certe tu Polygnote, noſtras pugnas navales,

μαχίας ἡμῶν καὶ τὰς στρατηγίας ἐννοούμενος ἡγῇ καὶ τὴν ἐκ τῆς πατρίδος μετάστασιν ἡμᾶς γενναίως φέρειν.
2 ἡμεῖς δὲ ἀπιόντες μὲν ὅτε καὶ ἐν ὄψει εἴχομεν τὰ καταλειπόμενα, θρασύτερον αὐτοῖς ἐπηγγελλόμεθα καρτερήσειν τὴν ἀπουσίαν, καὶ αὐτοὶ τὰς ναυμαχίας ἐννοούμενοι, καὶ ὅσα ἄλλα ὑπεμείναμεν ὅμοια, ᾠόμεθα ὑπὸ γενναιότητος, καὶ ταῦτα διενεγκεῖν. καὶ οἶδας, ὅτι οὐκ ἄγαν ὀδυρόμενοι μεθιστάμεθα.
3 Νῦν δὲ ἡμῖν ὁ χρόνος, ὦ Πολύγνωτε, οὐ λήθην, ὧν ἀπελείπομεν, παρέχει, οὐδὲ συνήθειαν τῆς φυγῆς, ἀλλ' ἡ μὲν φυγὴ κούφη ἂν ἦν μὴ μακρὰ οὖσα, τὰ δὲ ὑπολειφθέντα ἔτι ποθεινότερα ὑπὸ τοῦ χρόνου γίνεται. καὶ οὐ

vales, & classis imperium tecum reputans, nostram quoque e patria discessionem forti nos animo ferre existimas. Nos vero abeuntes quidem, cum ob oculos erant quæ deserebantur, audacius ipsi nobis promittebamus fortiter laturos absentiam. Cogitantes enim & ipsi navales pugnas, & quæcunque similia pertulimus, arbitrabamur hæc quoque nos viriliter toleraturos. Scis porro nos haud multa usos lamentatione discedentes. Nunc vero tempus, Polygnote, non adducit nos in oblivionem eorum quæ reliquimus, nec assuetudinem exilii præstat. Sed leve quidem nobis esset non diuturnum exilium; at quæ reliquimus, tem-

παραμυθία τίς ἐστιν,
ὅτι πολλὰ καὶ ἄλλα
γενναίως ὑπέμεινα ἐ-
γὼ μαχόμενος τοῖς
βαρβάροις καὶ κινδυ-
4 νεύων. Ἀλλ' ὑπὸ τοῦ
λογισμοῦ καὶ ταῦτα
ἐναντία γίγνεται. δοκῶ
γὰρ δὴ καρτερῆσαι καὶ
ταῦτα, ὅπως μοι πα-
ρῇ ἀπολαύειν Ἀθηνῶν.
5 Καὶ ὑπὸ τούτου μᾶλ-
λον, ὦ Πολύγνωτε,
ἐπιδιδόασιν αἱ Φρον-
τίδες, εἰ πολλοῖς μὲν
ἄλλοις μηδὲ θεαταῖς
γενομένοις τῶν περὶ
Εὔβοιαν ἢ ἐν Σαλαμῖ-
νι ναυμαχιῶν ἔνεστι
βιοῦν ἐν Ἀθήναις, καὶ
ἐκβαίνειν, ὡς βούλον-
ται, καὶ καταλύειν, εἰ δό-
6 ξειεν. ἡμῖν δὲ τοῖς εἰ
καὶ βραχὺ συλλα-
βομένοις Φυλαχθῆναι
ταύτην Ἀθηναίοις τὴν
ἐξουσίαν, μόνοις οὔτε
ταύτης, οὔτ' Ἀθηνῶν
7 μέτεστιν. Ἀλλὰ κα-

tempore fiunt optabiliora: nec ulla consolatio est, quod pugnans ego cum barbaris, & periculis me offerens, multa quoque alia forti animo sustinuerim. Quin imo cogitatio hæc animum in contrariam trahit partem. Censeo enim hæc me tolerasse, ut frui mihi liceret Athenis. Ex quo mihi, Polygnote, augescunt curæ, quod multis quidem aliis, qui ne spectatores quidem fuere navalium certaminum ad Eubœam & Salaminam, fas erit vitam Athenis agere, & abscedere si velint, & divertere si libuerit, nobis vero tantum, qui, licet, minimum contulerimus, auctores tamen conservandæ Atheniensibus hujus facultatis fuimus, nec facultate hac,

λέμεθα ὃ τοῖς ἐχθίστοις
ἥδιστον καλεῖν, φυγά-
δες· αὐτοί τε ὅτι τοῦτ'
ἐσμὲν, αἰσθανόμεθα,
ἔρημοι μὲν ὑμῶν τῶν
φίλων, ἔρημοι δὲ οἴ-
κων καὶ ἑστίας, ἐφ' ἧς
τὰ κατὰ Μήδων ἐπινί-
κια ἐθύσαμεν, πάροι-
κοι ἀλλοτρίας γῆς τε
καὶ πόλεως. καὶ τάχα
καὶ ἀποθανούμεθα, φυ-
γάδες ἀκμὴν μένον-
8 τες. ἦ μάλα γὰρ ἄ-
ψυχοι ἐμαχόμεθα τοῖς
πολεμίοις, εἰ ταῦτά τις
ἐλπὶς ἡμῖν προὔφαι-
νεν. ἦ μὴ ἐδιώκομεν ἂν
ταῦτα φέρουσαν τὴν
νίκην, εἰ μετὰ Μήδους
παρὰ Λακεδαιμονίοις
ἂν περὶ τῆς Ἀθηναίων
πόλεως ἐκινδυνεύομεν.
9 Ἀργεῖοι γὰρ ἀποδέ-
χονται, καὶ Ἀργείοις
τἀγαθὰ εὔχεσθαι, καὶ
ἄλλῃ τινί πως καὶ πά-
σῃ πόλει, εἴπερ ἁπά-
σης ἡμῖν μέτεστιν ἔξω

hac, nec Athenis potiri datur. Sed eo vocamur nomine, quo inimiciſſimi libentiſſime utuntur, exules: & nos hoc eſſe ſenſu percipimus, orbati vobis mihi amicis, orbati domo & penatibus, ubi victimas ob partam victoriam immolavimus; in aliena regione & civitate peregrinantes, & fortaſſe mortem quoque oppetemus, nondum de exilio reducti. An vero ſi qua ſuſpicio futura hæc indicaſſet, tanta in hoſtes animoſitate pugnaſſemus; aut inferentem hæc victoriam ſectati eſſemus, ſi poſt Medos ſubeundum erat periculum amittendæ civitatis Athenienſium judicio Lacedæmoniorum? ſiquidem Argivi habent extorres; &

Ἀθηνῶν. ἀλλὰ σχέτλιά
γε καὶ ταῦτα ὑπὸ τῆς
φυγῆς ἠναγκάσμεθα
εἰπεῖν, ὥσπερ ὑπὸ
10 μανίας. Τί γὰρ Ἀθη-
ναῖοι κακὸν, ὦ Πολύ-
γνωτε, τί δ' οὐκ ἀγα-
θὸν εἰργάσαντο; ἢ
πῶς οὐ ψευσόμεθα, καὶ
οὗτοι οἱ λόγοι ἔργου ἐλ-
θόντος ἀποδράσονται;
11 οὐ γὰρ εἰ Μῆδοι πάλιν
τῆς Ἀττικῆς ἐπιχειρήσει-
εν, κίνδυνος, ὅτι φυγάς
εἰμι ἄδοξον εἶναι, οὐδὲ
τῶν μὴ τοιαῦτα πε-
πονθότων τὸν ἀγῶνα
ἡγήσομαι. ἀλλ' εἰ καὶ
μὴ ναύαρχος ἢ στρα-
τηγὸς ὦ Πολύγνωτε,
φυγάς γε μαχοῦμαι.
12 οὐδ' ἱππάσασθαι πα-
ρὰ τοῦτο χεῖρον ἄν μοι
γένοιτο, οὔτε νηῒ χρή-
σασθαι. πολὺ δ' ἂν
καὶ ἐπιδοίην νῦν ὑπ'
ἐμπειρίας ἄμεινον ἢ
τότε μαχητὴς γενέσθαι.
καὶ φυγάδας μὲν ἡ-

Argivis, & cuicunque civitati bona precari oportet, quando nobis ad omnes præter Athenas aditus patet. Coëgit me exilii tanquam furoris impetus verba hæc plena ægritudinis promere. Quo enim beneficio, quove incommodo non affecere nos Athenienses? aut qua ratione fieri poterit, ut non mentiamur? & verba hæc, cum sese obtulerit occasio, non dilabantur? neque enim si rursus Medi invadant in Atticam, dubium est, quod in exilio sim, quin esse inglorius nolim, nec propterea certamen ad eos pertinere existimabo, qui nihil mali passi sunt. Nam etsi non ero Dux, & classis imperio potens, exul tamen Polygnote pugnabo. Ex quo nequa-

μᾶς δύναιντο ἂν οἱ κά-
κιστοι Ἀθηναίων ποιεῖν,
κακοὺς δὲ οὐδέποτε.
13 ἔδει δὲ ἄρα ἡμᾶς καὶ
ἐν ταῖς καθ' ἡμῶν αὐ-
τῶν κολάσεσιν αἰσθέ-
σθαι, ἧς Ἀθηναίοις
ἐσώσαμεν ἐξουσί-
ας. καὶ ταῦτα μὲν
ἐνθυμεῖσθαί τε πολλά-
κις ἡμῖν ἐστι, καὶ λό-
γων πλήρους μυρίων
καὶ ἀντιμάχεσθαι δοκεῖ
14 ταῖς φροντίσιν. ἡ δὲ
παροῦσα ἐρημία δεινὴ
ἀντίκειται μεθέλκουσα,
καὶ ἑαυτῆς ποιοῦσα τὸν
νοῦν. καὶ δὴ καὶ ἀπά-
γει ἡμᾶς τῶν ἰσχυρο-
15 τέρων λογισμῶν. Καὶ
οὐδὲ Ἀργείων οἱ πλεῖ-
στοι παρόντες ἡμῖν ἂν
ἐροῦσιν, μὴ ἐρημίαν εἶ-
ναι ταῦτα, ἀλλ' ἅμα
τῷ πλήθει τῷ τούτων
καὶ ἡ τῶν φίλων τε καὶ
οἰκείων ἀπουσία φαί-
16 νεται. ἀλλ' εἰ μὲν ἔρ-
ρωται ἤδη σοι τὸ θυ-
γάτριον; ἣν προὔτεινε

quaquam ero deterior vel ad equitandum, vel ad navi utendum; imo jam experientia firmatus aptior ad pugnam ero, quam antea fuerim, & poterunt quidem nos projicere in exilium nequissimi Atheniensium, at pravos nunquam facient. Futurum porro erat, ut nos potestatem, quam per nos habent Athenienses, in nostris ipsi pœnis sentiremus. Hæc sæpe mihi versantur in animo, & mens mihi plena est innumeris cogitationibus, & mihi videor illis repugnare. Cæterum præsens solitudo vehementer obsistit, avocans, & mentem ad se pertrahens, quæ nos etiam abducit a graviori rationis judicio. Nec plurimi Argivorum, quos habeo præ-

τῆς καλοχῆς αἰτίαν, ἀφικνοῦ, πολλὰ τῶν λυπούντων ἡμᾶς ἀφαι-
17 ρησόμενος. εἰ δὲ εἴη τι κατέχον, ταῦτα μὲν λυθῆναι εὐχόμεθα, Μεγακλέα δὲ μᾶλλον ἔτι καὶ σὺ παρὼν αὐτῷ, καὶ ἐγὼ γράφων ἀναπείθομεν ἐκτελέσαι ποτὲ ἐλθόντα τὴν ἡμετέραν ἐλπίδα, καὶ παύσασθαι ὑπισχνούμενον.

præſentes, negabunt hanc eſſe ſolitudinem, nam ſimul cum frequentia illorum, ſeſe offert amicorum & neceſſariorum abſentia. At ſi jam tibi filiola valet, quam te detinentem cauſam obtendebas, veni, multis quæ nos mœrore affligunt liberaturus. Si quid vero eſt quod detineat, optamus e medio tolli. Adhæc Megaclem quoque tu præſens, & ego ſcribens inducamus, ut ſuo adventu ſpem noſtram aliquando expleat, deſinatque promiſſis tenere.

EPISTOLA XVIII.

Argumentum.

Pauſaniæ Lacedæmonii proditione detecta Spartani ſemel atque iterum per legatos ſolicitarunt Athenienſes, ut & ipſi civem ſuum Themiſtoclem quaſi proditionis ſocium, jam Oſtraciſmo fugatum, ſimili ſupplicio addicerent. Facile id impetrarunt Spartani contra hominem exulem, & multorum invidia petitum. De hoc Athe-

Athenienſium decreto Polygnotus admonuit Themiſtoclem, is per hanc Epiſtolam gratias agit Polygnoto.

Θεμιστοκλῆς Πολυγνώτῳ.

Φεύγομεν, ὥσπερ ἐγκελεύῃ κατὰ τάχος, ὦ Πολύγνωτε, καὶ ἐξελθόντες ἐξ Ἄργους ἐν θαλάσσῃ ἐσμέν. ὁ, τε πλοῦς ἐπὶ Κέρκυραν ἡμῖν τέτακται, καὶ νεαλῆ ἔχοντες τὰ πλοῖα 2κατεχόμεθα. Τὸν μὲν οὖν ἄγγελον τῆς σπουδῆς καὶ σὺ ἐπαινέσεις. ἀφεθεὶς γὰρ ᾗ τὴν ἐκκλησίαν ἔλυσαν Ἀθη-

Themiſtocles Polygnoto.

FUgæ nos damus feſtinanter, ſicut hortaris Polygnote, & egreſſi Argis in mari ſumus. Navigatio noſtra Corcyram verſus erit, & habentes navigia recens compacta detinemur. Nuntii certe celeritatem tu quoque collaudabis. Dimiſſus enim quo die Athenienſes concionem

2. σπουδῆς) notat *celeritatem & feſtinationem.* Lucæ 1.39 *ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς.* Herodianus. 1. 7.3. *ἀνύσας δὲ τὴν ὁδοιπορίαν μετὰ σπουδῆς νεανικῆς.* Idem 3. 4. 1. *ὁ δὲ Νῖγρος μετὰ σπουδῆς τὴν πορείαν ἐποιεῖτο.* Mauricius Strategico 5.4 *ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν στρατὸν μετὰ σπουδῆς*, ubi male legitur *σπονδῆς*, quod forte operarum mendum eſt. Marci 6. 25. *καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς βασιλέα.* Sic adverbium *σπουδῇ* apud Pauſaniam in Atticis eſt *ſubito*. Invenitur etiam hoc apud Latinos in voce *ſtudium.* Virgilius Æneid. 4. 641. *illa gradum ſtudio celebrat anili,*

ναῖοι οὐ πόῤῥω τῆς ἑσπέρας, ὥς φασιν, οὔσης, μετὰ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἡμέρας ἦν ἐν Ἄργει μηδὲ μεσημβρίας ἤδη ἐφισταμένης. 3 δέος δέ ἐστι, μὴ ἀνωφελῆ ἡμῶν τὴν σπουδὴν ἐπιμένων ὁ χειμὼν ποιήσῃ, ἢ καὶ βραδύτεροι τῶν ἀγγέλων οἱ φεύγοντες γενώμεθα. ἢν δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι τῆς φυγῆς αἴσθωνται, διώξει χρώμενοι. αὐτίκα αὐτοῖς ἀγαθὸς ἔσται ὁ Παυσανίας. ταῦτα καὶ ἡ-
4 μᾶς ἐργασάμενοι. Σοὶ μὲν οὖν ὦ Πολύγνωτε σωζόμεθα, καὶ οὐδὲν ἡμᾶς οὔτε χειμὼν, οὔτε Λακεδαιμόνιοι σοῦ γε χάριν εἰδέναι κολύου-

nem habuere ad veſperum ut ajunt, poſt illam noctem, poſtero ante meridiem fuit Argis. Sed vereor, ne feſtinationem noſtram diuturna hyems irritam faciat, & qui fugam paramus, tardiores ſimus tabellariis. Quod ſi & Lacedæmonii fugam ſenſerint, inſequentur, (tum vero illis Pauſanias vir probus erit) eaſdem pœnas expetituri. Tibi porro Polygnote ſalutem noſtram acceptam referimus: nihil enim nobis impedimento ſunt nec hyems, nec Lacedæmonii, quominus per te nihil ignoremus. Certe tuam diligen-

3. ἀγαθὸς ἔσται ὁ Παυσανίας) in comparatione ſcil. cum Themiſtocle, quod ita plerumque accidere ſolet, excitato in aliquem pleno odio. Eandem porro ob cauſam Apicius gulonum maximus, Criſpini reſpectu *frugi* dicitur a Juvenali Sat. 4. 43.

στιν· ἀλλά σε ἀγάμεθα, καὶ τοῦ ἀγγεῖλαι σπουδῇ τοσαύτῃ τὰ ἐκ Λακεδαιμονίων πραχθέντα. καὶ τὴν Ἀριστείδου σπουδὴν, ἣν μόνος περὶ ἡμῶν καίπερ ἐχθρὸς ὢν ἐπεδείξατο. καὶ τοῦ διαγορεῦσαι, μὴ φεύγοντας ἡμᾶς ὑπ' ἐχθροῦ καταληφθήσεσθαι, καὶ διεγνωσμένου ἤδη θανάτου. Θεὸς δ' ἂν εἴη τὸ ἐκ τοῦδε αἴτιος, εἴ σοι ἄρα τούτων καὶ τὰς ἀμοιβὰς, ὦ Πολύγνωτε, ἀποτίσομεν.

ligentiam valde commendo, nam & quæ a Lacedæmoniis acta sunt, tam propere admonuisti, & Aristidis favorem; quem licet inimicus, nobis unus præstitit: certioresque nos fecisti, fore ut ab inimico capiamur ni fugam arripiamus, jam damnati capite. Reliquum est, ut si unquam tibi pro hisce beneficiis gratiam retulerimus, Deo sit ascribendum.

EPISTOLA XIX.

Argumentum.

Continet hæc Epistola, quicquid Themistocli obvenit, postquam Argis abscessit usque ad peregrinationem Persicam. Multas hic minutias reperias, quarum vel nulla mentio fit in historiis, vel diverso aut etiam contrario modo fit. Sicut & ipse quæ de Admeto narrat epistola XI. (nobis *XVI.*)

XIV) aliter hic videtur exposuisse. Cum certe rem in ea pressius, in hac latius explicaverit, ut ex utraque narratione unam conficias integram. Quare qui confictas epistolas hasce vult fateatur necesse est, aut de suo aliquid addidisse simulatum scriptorem. tumque vix credi potest, quo pacto omnia conveniant; ex veris enim & fictis nunquam fit una cohærens & sibi constans historia. aut olim extare alium scriptorem, de quo ille sumserit; & latuerit auctor ille Thucydidem, Plutarchum, & Diodorum Siculum. sed hoc divinare est, & non perpendere quid phrasis valeat, & stylus ac sententiarum gravitas. Nam si Thucydides ipse admiratus est Themistoclis eloquentiam; & Thucydidem nemo unquam potuit imitari; quis putet extitisse quempiam, qui scribendo ausus fuerit Themistoclis personam induere?

Θεμιστοκλῆς Πολυγνώτῳ χαίρειν.

ΤΑῦτά ἐστιν, ὦ Πολύγνωτε, τὰ συμβάντα ἡμῖν μετὰ τὴν ἐξ Ἄργους φυγὴν, ἃ

Themistocles Polygnoto.

QVæ nobis obtigerunt, postquam ex Argis profugimus, & sicubi ad te Poly-

παρεκάλεις γραφῆναί
σοι, καὶ ἐγὼ γέγρα-
2φα. Τοῦ γὰρ ἀγγέ-
λου κατὰ σπουδὴν ἐλ-
θόντος, ὅνπερ ἔστειλας
ἡμῖν, τά δὲ ἄλλα καὶ
φεύγειν ἀναγγέλλον-
τος, ἄρας αὐτίκα ἀπ'
Ἄργους· συνήραντο δέ
μοι τῶν ξένων Νεικίας
καὶ Μελέαγρος· κατ-
ῆλθον ἐπὶ Κυλλήνην
τὸ Ἠλείων ἐπίνειον.
3ἐκεῖ δὲ ἐκινδυνεύσαμεν
ὑπὸ χειμῶνος ἀνα-
μεῖναι τοὺς διώκοντας
ἡμᾶς. πλεῖν γὰρ ἐπὶ
Κέρκυραν ὡρμημένοι,
χάριτος ἡμῖν εἰς Κερ-
κυραίους προϋπηργμέ-
νης, τρεῖς ὅλας κατ-
4ειχόμεθα ἡμέρας. Καὶ
οὐκ ἐδόκει, ὅτι φεύγο-
μεν, ἔτι καὶ Λακεδαι-
μονίοις ἄδηλον εἶναι.
Τετάρτη γοῦν ἡμέρα
πλοῦς σφόδρα ἀγαθὸς
ἡμῖν γίγνεται, κἀγὼ
τοὺς μὲν ξένους ἀπέλυ-

Polygnote jussisti, hæc sunt, quæ jam scribo. Cum nuntius quem ad me misisti, magna celeritate venisset, atque inter alia fugiendum esse retulisset; Argis sine mora relictis: comitati vero sunt abeuntem Nicias & Meleager hospites mei: Cyllenem maritimum Eleorum oppidum devenimus. Ibi parum abfuit, quin insequentes non expectaremus propter tempestatem. Etenim cum navigationem Corcyram instituissemus (Corcyræos enim nobis olim beneficiis devinxeramus) tres totos dies retenti fuimus, & putabamus fugam nostram Lacedæmonios jam non latere. Verum quarta die nobis valde commoda fuit navigatio, & comi-

σα ἐπαινέσας· ἔτι γὰρ
ἡμῖν καὶ πορρωτέρω ἠ-
ξίου συμφεύγειν· νηὶ
δὲ, ἣν παρέχοντό μοι,
ἀφεθεὶς, ἐπὶ Κέρκυραν
εὐπετῶς διεκομίσθην.
5Κερκυραῖοι δὲ οὐκ εὐ-
χάριστοι μᾶλλον, ἢ
ἀκίνδυνοι ἐβούλοντο εἶ-
ναι· καὶ ἀμοιβὴν ὧν
εὐηργετοῦντο ἀπαιτούμε-
νοι, εὐεργεσίαν ᾐτοῦν-
το μὴ ἐπὶ Κερκύρᾳ τὴν
6φυγὴν καταλύειν. ὥστε
ἡμῖν ὅ, τι καὶ δράσο-
μεν ἠπορεῖτο τῇ γνώ-
μῃ. ἤδη δὲ καὶ τὴν ναῦν
τοῖς ξένοις ἀπεπόμ-
φειν τῆς Αργείοις, οἰ-
κέται τέ μοι ἐλάσσο-
νες, ὧν ἀπέλυσα, ἐ-
λείποντο. ἐπεὶ δὲ Κερ-
κυραῖοι καὶ τραχύτε-
ρα ἤδη ἐφθέγγοντο, καὶ
προδώσειν ἐῴκεσαν
πολλῷ μᾶλλον, ἢ μα-
χεῖσθαι περὶ ἡμῶν, ἔ-
γνων ἐπὶ Σικελίαν τε
καὶ πρὸς Γέλωνα πλεῖν.

tantes quidem amicos, ubi gratias egiſſem, dimiſi: volebant enim nos ultra etiam fugientes ſequi. Navi vero quam mihi dederant, ſolus Corcyram feliciter ſum advectus. Porro Corcyræi non tam grati eſſe, quam a periculo abeſſe volebant, nobiſque referendam pro beneficiis gratiam exigentibus, viciſſim illi loco benificii petebant, ne exilii terminum Corcyram ſtatueremus. Itaque animi pendebam. Jam enim & navem remiſeram hoſpitibus Argivis & famuli pauciores mihi ſupererant, quam quos miſſos feceram. Sed cum Corcyræi aſperius jam loqui cœpiſſent, multoque magis udituri, quam pro nobis viderentur pugna-

7 Γέλων γὰρ δὴ τότε Συ-
ρακουσίων ἐμονάρχει,
καὶ ἤρητο οὐ παρέργως
ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔμελλεν
Ἀθηναίοις πεισθήσεσθαι.
8 νῆα δὴ σκέπτομαι ἀν-
δρῶν Λευκαδίων, καὶ
τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ἔ-
μελλον εἰς τὸ Αὐσό-
9 νιον ἐμβάλλειν. καί με
ἀπέτρεψεν κομισθεῖσα
ἀγγελία. ἐτεθνήκει γὰρ
ἤδη Γέλων, καὶ πολλὴ
περιειστήκει ταραχὴ
Ἱέρωνα τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ ἄρτι τὴν μοναρ-
10 χίαν καθιστάμενον. Καὶ
ἐγὼ, ὥσπερ εἶχον, τῇ
αὐτῇ νηῒ ἐπί τε Ἤπει-
ρον πλέω, καὶ ἀπο-
βὰς εἰς Μολοσσοὺς ἔρ-
χομαι, καὶ ἐπὶ τῇ ἑ-
στίᾳ τοῦ Ἀδμήτου ἐκαθε-
11 ζόμην. Ἀδμήτῳ δὲ
τότε ὑπήκουε τὸ Μο-
λοσσῶν ἔθνος, καὶ ἐ-
δόκει μάλιστα αὐτῷ δι

gnaturi, ſtatutum mihi fuit navigare in Siciliam ad Gelonem. Gelo enim eo tempore Syracuſis principatum obtinebat, nobiſque favebat ſerio, nec erat Athenienſes auditurus. Quare navim hominum Leucadiorum exploro, qui poſtridie ſe navigationi maris Auſonii commiſſuri erant, ſed allatus nuntius a propoſito me avocavit; Gelo enim jam deceſſerat, & frater ejus Hiero in regnum ſuccedens magnis turbis jactabatur. Ergo ita ut me habebam, eadem navi vehor in Epirum & egreſſus ad Moloſſos venio, atque ad focum Admeti ſedebam. Admeto vero tunc parebat Moloſſorum

 gens:

8. Γέλων γὰρ δὴ τότε Συρακουσίων) Vide quæ ad hæc verba in præfatione differuntur.

εὐσέβειαν ἡ βασιλεία
ηὐξῆσθαι, καὶ οὐκ ἐφαί-
νετο περιόψεσθαι ἡμᾶς
12 ἱκέτας γενομένους. Τῶν
δὲ Ἀθηναίων καὶ Λακε-
δαιμονίων οἱ πεμφθέν-
τες, ὅπως βίᾳ πάντο-
θέν με ἄγωσιν, τῇ ἐ-
πιούσῃ ἡμέρᾳ κατα-
πλεύσαντες εἰς Μολοσ-
13 σοὺς ἀφικνοῦνται. Καὶ
καταλαβόντες με αὐτό-
θι, ἐχάρησαν, καὶ ἄ-
ξειν προὔλεγον. κατα-
στάντες τε Ἀδμήτῳ τοι-
αῦτα ἔλεγον. Προδό-
την, ὦ Ἄδμητε, ἐλάν-
θανες οἴκῳ τε τῷ σῷ
καὶ ἑστίᾳ δεξάμενος.
14 οὗτος δὲ ἧσσον οὐδὲν καὶ
σὲ καὶ Μολοσσοὺς προ-
εδίδου· καὶ εἰ κατώρθωσεν,
ἡμεῖς, ὦ Ἄδμητε, ἱκέται
τῆς Μήδων ἐγενόμεθα
ἑστίας. οὗτος δ' ἂν ἴσως
καὶ ἀντὶ σοῦ ἐβασίλευεν
Θεσπρωτῶν. Νῦν δὲ
ἄδικοι ἄρα εἰς Παυ-
15 σανίαν ἐγενόμεθα. Τῶν

gens: videbaturque auctum illi regnum ob pietatem potissimum, & nos ille supplices non neglecturus. Postero die appulsi ad Molossos advenere Athenienses & Lacedæmonii, qui me ut vi undecunque abducerent, missi erant. ibi me deprehenso lætati sunt, & secum me abducturos ajebant. Admetum igitur adeunt, atque ita compellant. Proditorem, Admete, domo & foco excepisti, nec animadvertis, qui nihilo secius te & Molossos prodebat. Et si res illi successisset, nos Admete sederemus ad focum Medorum, hic vero te ejecto regnum fortasse Thesprotorum occuparet. Ita in Pausaniam iniquiores extitimus. Nam eorundem

γὰρ αὐτῶν ἕνεκεν βου-
λευμάτων ὁ μὲν τετι-
μώρηται ἤδη, ὁ δὲ σε-
σῶσθαι προσδοκᾷ, καὶ
σὲ τοῦ ἀδίκου βοηθὸν
ποιεῖται. Παυσανίᾳ
δὲ οὐδ᾽ ἡ Χαλκίοικος ἐ-
16 πήρκεσεν. Ἀλλὰ τοῦ-
τον μὲν ἀνίστασθαι κέ-
λευε καὶ παυσάσθω γε
διαβάλλων, καὶ τὴν σὺν
μιαίνων ἑστίαν. Φίλοι
δέ σοι ἔστωσαν Ἀθηναῖοι
καὶ Λακεδαιμόνιοι ἀνθ᾽
ἑνὸς προδότου καὶ φυ-
17 γάδος. Ταῦτα εἰπού-
σιν αὐτοῖς ἐγὼ ἔμελ-
λον ἀντιλέγειν, ὑφ᾽ ὧν
ᾠόμην αἰσχυνθέντας
αὐτοὺς ἀπελάσασθαι.
ἀλλὰ φθάνει Ἄδμητος
εἰπὼν, οὗτος μὲν ὁ
καιρὸς, ὦ Ἀθηναῖοι καὶ
Λακεδαιμόνιοι τὴν ἱκε-
τείαν μόνον τὴν Θεμι-
18 στοκλέους δικάσειεν. εἰ
δὲ καὶ τὴν προδοσίαν
ἐδίκαζον, μήτε Ἀθηναί-
ους ἂν, μήτε Λακεδαι-

dem consiliorum ergo pœnas jam tulit ille, hic vero evasurum se sperat, teque iniquitatis tutelarem facit. At Pausaniæ nec Chalciœcus opem tulit. Verum tu hunc jube hinc surgere, ut fallaciter agere desinat, tuumque polluere focum. Athenienses autem & Lacedæmonii loco proditoris & exulis unius tibi sint amici. Contra hæc cum essem ego dicturus, ut putarem illos pudore suffusos a me rejectum iri, antevertit Admetus, & hoc, inquit, tempus ô Athenienses & Lacedæmonii supplici Themistocli datum est. Si vero & proditoris judex essem nec Atheniensibus gratificando, nec Lacedæmoniis Themistoclem absolverem, & hoc

μονίους εὖ ποιῶν ἀπέ-
λυον αὖ Θεμιστοκλέα.
19 Καί μοι ταῦτα ἔδοξα
αὖ τήνδε ἐπ' Ἀρτεμι-
σίῳ ναυμαχίαν κελεύ-
ειν, καὶ τὴν ἐν Σαλα-
μῖνι, τήν τε Παυσανίου
προδοσίαν· ἥτις ὑμῖν,
κἂν ἐπὶ Θεμιστοκλέα
διαιρῆτε αὐτὴν ἀεὶ μό-
νου ἔσται Παυσανίου. καὶ
ταῦθ' ὑμεῖς ἐμέ τε ἀ-
γνοεῖν δοκεῖτε, ἐγώ τε
ὡς ταῦτ' ἀγνοῶν τὰ
τῆς ἱκετείας δικάζω.
20 ἄνδρα τῆς ἐμῆς ἁψά-
μενον ἑστίας, καὶ δεδιό-
τα μὲν ἀνθρώπους, τοῖς
δ' ἐν Ἠπείρῳ θεοῖς πι-
στεύοντα, ὡς οἷόν τε
φυλάσσω, καὶ ἱκέτην
ὄντα τηρήσω ἀβλαβῆ.
21 Καὶ οὐκ ἀνθρώπων τισὶν
ἀπέχθομαι, ἀλλὰ θε-
οὺς δεδιέναι οὐκ ἀρνοῦμαι,
θυσιῶν ἡγοῦμαι ἁπα-
σῶν χάριν ἀμείνω εἶ-
ναι θεῷ ἱκέτην φυ-
22 λασσόμενον. οὕτω μὲν

hoc mihi ſuggeret & naumachia ad Artemiſium & Salaminem, ac proditio Pauſaniæ, quæ vobis, licet communem eſſe velitis & Themiſtocli, ſemper erit ſolius Pauſaniæ: & hæc vos ignorare me exiſtimatis, & ego tanquam ignorans ea ſupplici diſceptator ſum. Virum, qui ad focum meum confugit, & timore quidem hominum perculſum, Diis vero Epiroticis fretum, pro viribus tutor, & propugno, ut mihi ſupplex incolumis ſit. Nec ullos hominum ego proſequor odio, ſed Deos me timere non nego, & ſervare ſupplicem cunctis victimis Deo gratius donum opinor. Ita illi capite demiſſo e Moloſſis abierunt: ego vero in Ma-

δὴ ἐκεῖνοι κατηφήσαν-
τες ἐκ Μολοσσῶν ἐ-
χώρουν. ἐγὼ δὲ εἰς Μα-
κεδονίαν ὑπὸ Ἀδμήτου
πεμφθεὶς, καὶ εἰς Πύδ-
ναν ἐλθὼν πρὸς Ἀλέ-
ξανδρον Μακεδόνων
ἄρχοντα, πέμπομαι
ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ
τὴν ἐκεῖ θάλασσαν.
καὶ ἐπιτυχὼν ὁλκάδος
εἰς Ἰωνίαν πλευσούσης ἐμ-
23βὰς ἐκομιζόμην, γῆν
τοῦ βασιλέως ὃς ἦν
μάλιστα ἠχθημένος ὧν
εἰργασάμεθα αὐτὸν
κακῶν, μάλιστα ἐμέλ-
λομεν, εἰ δίκαια πε-
πόνθαμεν, γνώσεσθαι.
24Πλέοντας δ᾽ οὐκ ἔτ᾽ ἡ-
μᾶς εὔπλοια ἦγεν,
ὑφ᾽ ἧς καὶ ἀναχθῆναι
ἐπείσθημεν. ἀλλ᾽ ἤδη
καὶ ἰσχυρῷ χειμῶνι ἐ-
χρώμεθα. καὶ οὐκ ἔθ᾽
ὁ χειμὼν ἐμὲ τοσοῦτον
ἔτι ἐλύπει· ἀλλ᾽ ἐπεὶ
Νάξον κατεφερόμεθα.
25Νάξον δὲ Ἀθηναῖοι τό-

Macedoniam ab Admeto missus, & Pydnam profectus ad Alexandrum Principem Macedonum, mittor ad vicinum mare ab Alexandro, & onerariam nactus navem, quæ in Ioniam navigatura erat, in eam conscendens vehebar, terra enim iter habentes, quæ est in ditione Regis, cui bene nota sunt mala, quibus eum affecimus, percepturi eramus, num justas penderemus pœnas. Sed nobis in alto non erat commoda navigatio, cujus etiam spe a terra solveramus, verum magna tempestate jactabamur. Cæterum me non tam affligebat tempestas, quam quod Naxon deferebamur. Naxos vero tunc ab Atheniensibus diripieba-

τε ἐπόρθουν, καὶ ἐπὶ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν κατεπλεύσαμεν. ἐγὼ οὖν ἐν πολλῇ ἀμηχανίᾳ ἐκείμην, καὶ ἤδη ἐνόμιζον ἱκετείας τε ἀνωφελεῖς ἱκετεῦσαι, καὶ ὀλεθρίου ἅψασθαι φυγῆς. ἀκμητὶ γὰρ ἔμελλον ἁλώσεσθαι Ἀθηναίοις, πρὸς τοὺς διόκοντας ὁ φεύγων ἐληλυ-
26 θώς· Ἀλλ' ἐπεὶ τοῖς μὲν ἐν τῇ νηῒ ἀγνὼς ἅπασιν εἶναι ἐδόκουν, τοῖς δ' ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐπιγνωσθῆναι ἐδεδίειν, οὐκ ἐξέλιπον τὴν ναῦν. οἱ σύμπλους δ' ὕποπτοι ἐγίγνοντο, καί τι κακὸν αὐτοῖς γίνεσθαι ἐδόκουν, καὶ οὐκ ἐπιτήδειος εἶναι ἐν τῷ πλεῖν. ὥστε καὶ ἐκβάλλειν ἐκ τῆς νεὼς ἐβού-

tur, & in eorum copias transuecti eramus. Itaque inops consilii quid agerem non habebam, & cogitabam ad inutiles supplicandi modos devenire, ac perniciosam petere fugam. Iam enim nullo labore capturi me erant Athenienses, & in manus quærentium incideram, qui fugiebam. Sed quia iis, qui erant in navi omnibus videbar esse ignotus, timebam vero ne me qui in castris erant agnoscerent, e navi non sum egressus. Suspicionem porro convectoribus injiciebam, & allaturus illis mali quippiam videbar, & nequaquam aptus navi-

ga-

26. οἱ σύμπλους) Ita Caryophilus: Ehingerus ὁ συμπλοῦς vitiose admodum. Explicandum vel ita, ut collectivo nomini singulari addatur verbum plurale, vel subintelligendum ὄντες, οἱ ὄντες σύμπλους.

27λοντο. Εν τούτῳ δέ μοι
κινδύνου ἔσωθεν ὄντι Διοπεί-
θης ἀνὴρ τῶν συμπλε-
όντων ἡμῖν, γένος Βαρ-
γυλιήτης, καὶ πρότε-
ρον ἐνορῶν τέ μοι πολ-
λάκις, καὶ θαυμάζοντι
ἐοικὼς, ἔτι μᾶλλον
τότε ἐσκέπτετο, καὶ τοῦ-
τῳ ἰσχυρῶς ὅνπερ ᾤετο
αὐτὸς ὢν ἐφάνην.
28Καί μοι μόνος ἔγγιστα
ἐλθὼν ὀλίγῃ τῇ φωνῇ
ἔλεγεν. ἀκλεῶς ἐνυ-
βρίζει σοι τὸ δαιμό-
νιον ὦ Θεμιστόκλεις, εἴ
σοι τὴν σωτηρίαν τέ-
θεικεν ἐν μόνῳ τῷ ἀ-
γνοηθῆναι Θεμιστοκλεῖ
ὄντι τὸ σώζεσθαι κεῖται.
29Αλλ᾽ ἔγωγε καὶ ἔγνω-
κά σε καὶ τοῦτο μάλιστα
ὡς ὀλέθριον δεδοικότι
σοι σωτηρίαν ἴσως ἐρ-
γάσομαι. ἐγὼ γάρ τοι
εἰμὶ ἐκεῖνος, ὃν σὺ ἐρ-

gationi, ut me etiam eji-
cere de navi vellent.
Cum in hoc periculo
eſſem, Diopithes, unus
ex iis, qui mecum navi-
gabant, patria Bargyli-
ata, qui prius in me ſub-
inde intuens videba-
tur admirari; tunc in-
tentius conſiderabat,
meque illum ipſum,
quem putabat eſſe co-
gnovit. Ergo cum ſolus
ad me proxime acceſ-
ſiſſet, ſubmiſſa voce ait:
Turpiter eſt in te con-
tumelioſa fortuna, The-
miſtocles, dum tuam
in hoc uno ſalutem col-
locavit, ſi ignoreris,
cum ſis Themiſtocles,
& evadere poſſis, ſi
lateas. Ego vero te no-
vi & quod maxime ut
exitioſum times, per
hoc ego tibi ſalutem

28. Θεμιστοκλεῖ ὄντι) Poſt hæc verba deeſſe aliquid videtur: interſere ergo cum Caryophilo ſequentia poſt ὄντι, κἂν τῷ λαθεῖν τὸ σώζεσθαι κεῖται.

ῥύσω, ὅτε εἰς Ἀρτεμί-
σιον ἔμπορον κατα-
πλεύσαντα ἀνδρὸς Ἑ-
στιέως ἐχθροῦ ἰδίου ἕνεκα
ἀποθανεῖν ὡς παρὰ
βασιλέως πλέοντα ἠ-
30 ξίουν. Σὺ δὲ, ὅπερ
ἦν, ἀπιστήσας αὐτοῖς,
ἔτι καὶ ἐκάκωσας τῆς
ἐπιχειρήσεως. καὶ οὔτε
εὖ ἐπεπόνθεις ὑφ᾽ ἡ-
μῶν πρότερον. οὔτε
πείσεσθαι προσεδόκας.
31 Ἡγεμὼν γὰρ ἦς βασι-
λεῖ ἀντίπαλος, καὶ ἄλ-
λοις εὐεργεσίαν πα-
ρεῖχου· καὶ ἐγὼ ἀπε-
γνώκειν ἐκείνης τῆς
χάριτος ἀμείψασθαι
Θεμιστοκλέα, καὶ οὐδὲ
ἐβουλόμην. οὐ γάρ σε ὧ-
δε πράξειν, ὥστε καὶ
ἡμῶν δεηθῆναι ἠλπί-
32 σαμεν. Ἀλλ᾽ ὦ φέ-
ριστε, ἔφην ἐγώ. οὐδ᾽ ἐ-
μοὶ τοῦτο νῦν ἀτύχημα
γέγονεν, εἰ καὶ ἐπὶ τὸ
παρὰ σοῦ λαχεῖν ἀ-
μοιβῆς ἀφῖγμαι. καὶ

dabo. Is enim ego tibi ſum, quem ſervaſti, quando mercator Arteiniſium delatus, propter hominem quendam Heſtienſem privatum inimicum quaſi Regis explorator ad mortem petebar. Tu vero, id quod res habebat, & fide illis non habuiſti, & præterea propter facinus, quod aggreſſi erant, puniviſti, nec ullo a me antea beneficio affectus, nec afficiendũ te ſperans. Dux enim eras Regi adverſarius, & beneficia in alios cõferebas, & nulla mihi ſpes erat fore, ut referrẽ Themiſtocli gratiam, imo nec volebam, nunquam enim te futurum ea fortuna arbitrabar, ut mea opera indigeres. Ad quem ego: Nec mecum, inquam, infeliciter nunc agitur, optime vir, quando

δυύαταί με ταῦτ' ὠ-
φελεῖν. Σὺ δὲ χαῖ-
ρέ τέ μοι, καί μοι εὐτύ-
χημα ἔςω, εἴ σοι δύ-
ναμις ὧδε ἔχει, ὥςε
σῶσαι Θεμιςοκλέα.
33 Αὐτίκα οὖν ἄγει τε
πρός με τὸν δεσπό-
την τῆς νεὼς ἑταῖρον
ὄντα αὐτοῦ καὶ κοινω-
σάμενος ἐδεῖτο φεύ-
γειν ἀπὸ τῆς Νάξου κα-
τὰ τάχος. ὁ δὲ ἠγα-
νάκτει, καὶ ὁρμῆς εἶχεν
ἐξελθὼν, ἔμελλε μηνύ-
ειν εἰς τὸ στρατόπεδον.
34 Καὶ ἐγὼ δεήσει μὲν οὐ-
δεμιᾷ ἐχρησάμην, ἀ-
πειλὴν δὲ αὐτοῦ τίθε-
μαι ἐρεῖν εἰς Ἀθηναίους,
ὅτι με οὐκ ἀγνοῶν ἀλ-
λὰ χρήμασι διαφθα-
ρεὶς σώζει ἐκ τῆς Ἑλ-
35 λάδος. Καὶ ὅτε ἄνθρω-
πος ἔδεισε καὶ μεταβα-
λόμενος δωρεὰν τοῦ ἔρ-
γου ᾐτεῖτο, ἐγὼ δὲ ὑ-
πεσχόμην, καὶ νύκτωρ
ἀναχθέντες ἐκομίσθη-

do & ad persolvendam a te mihi gratiam deveni, & hæc mihi prodesse possunt. Ego vero tibi salutem impartio; & prospera hæc mihi fortuna sit, si tantum vales ut salvum præstes Themistoclem. Illico igitur navis dominum ad me perducit, nam socius illi erat, & communicata re rogabat, ut quamprimum Naxo solveret. Ille vero indignabatur, & impetu quam potuit maximo egressus rem delaturus erat ad Athenienses. Hic ego nullis precibus usus, sed minis etiam additis, dicturum me Atheniensibus, non ignarum rei, verum pecunia corruptum ipsum eripere me de Græcorum manibus, timorem injeci. Quare mu-

36μὲν εἰς Ἔφεσον. Ἐκεῖ
δὲ Περσῶν τινας καταλαμβάνω φύλακας
Καρίας ὑπ᾽ Ἀρταβάζου
καθεζομένους, καὶ Ξέρξῃ μὲν ἤδη ἀδεῶς εἶχον, ὅστις εἴην λέγειν·
καὶ τό, τε ὄνομα ἔφραζον, καὶ ὡς μέγα ὀνήσων τὸν βασιλέως
37οἶκον ἐλήλυθα. Οἱ δὲ
τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ
λόγου πρὸς Ἀρτάβαζον
ἐκόμιζον, ἐμέ τε ἦγον
εἰς Φρύγας. ἦν γὰρ
Ἀρτάβαζος ἐν Φρυγίᾳ.
ὁ δὲ ἐπεὶ τά τε ἄλλα
ἐξ ἐμοῦ, καὶ ὡς διέγνωκα πρὸς βασιλέα βαδίζειν ἤκουσε, ἐπῄνει
τε καὶ ἔπεμψεν εὐθύς.
38Καί μοι ἵππους δύο καὶ
ἴσους οἰκέτας δωρεῖται,
καὶ τρεισκαίδεκα δὲ
ἄλλους Περσῶν συνέπεμψεν, οἷς ἦτε ὁδὸς
καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἔμελεν, αὐτοὶ καμήλοις
39ἐχρῶντο. Ὁδεύων δὲ

mutato consilio præmium operis petebat, & ego promisi, solventesque noctu navigavimus Ephesum. Ibi Persas quosdam reperi Cariæ custodes jussu Artabazi considentes. Et Xerxi quidem jam tuto poteram aperire, qui essem & profitebar nomen, & venisse ajebam magnas utilitates allaturus domui Regis. Illi & promissionis verba perferebant ad Artabazum meque ad Phrygas ducebant, Artabazus enim erat in Phrygia. Qui ex me cum & cætera audisset, & meum de adeundo Rege consilium probavit, ac nulla interposita mora misit. Equos etiam duos totidemque famulos mihi largitur, missis ad hæc aliis tredecim Persis, quibus de-

ὄρη μὲν ὀλίγα, κοίλην
διῆλθον οὐχ ὑψηλὴν, πε-
διάδα τε ἐθεασάμην καὶ
ὥδευσα καλὴν καὶ οὐ-
δαμῇ ἀνώμαλον. ᾠκεῖ-
το δὲ καὶ εἰργάζετο μά-
λιστ' αὐτῶν τὰ περιτ-
τά. ἡ δὲ ἔρημος θηρία
τε καὶ ζώων ἄλλων ἔ-
40 βοσκεν ἀγέλας. Καὶ
ποταμοὺς ἔπλευσα
πολλοὺς, καὶ ἔθνεσι παν-
τοίοις ἐμίγην. ἤδη δὲ
ἀπὸ τῶν συνόδων καὶ
τῆς Περσίδος φωνῆς
ἀντελαμβανόμην. καί
με οὐκ ἔτι ἡ ὁδὸς χαλε-
πῶς ἔτριβεν ὑπὸ τοῦ
41 ἔθους. Καὶ ἥτε ὁδὸς ἡ-
μῖν ἐτελεύτα, καὶ πα-
ρὰ βασιλεῖ ὅποιπερ
ὡρμήμεθα ἦμεν. ἐπεὶ
δὲ ἐκομίσθη πρὸς αὐ-
τὸν ἀγγελία, παρεῖναι
ἐπὶ θύρας αὐτοῦ Θε-
μιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖ-
ον, ἄγομαί τε ἐγγὺς
αὐτοῦ, καὶ ἀχθεὶς ἀν-
τικρὺς τοῦ θρόνου, ἐγὼ

demandata erat cura itineris & commeatus, ii vero camelis vehebantur, in itinere montes vidi paucos, valles transivi nequaquam profundas: planitiem conspexi & prætergressus sum pulchram, & nusquam inæqualem, inhabitata & culta erant in iis præstantissima quæque loca. Deserta solitudo feras aliorumque animalium greges alebat. Flumina tranavi multa, cum gentibus quam plurimis sum congressus, jamque ex congressionibus linguam quoque Persicam intelligebam, & iter me jam assuetum non vexabat. Denique confecimus iter, & quo tendebamus, ad Regem pervenimus. Ut vero nuntiatum illi est, ad fores

μὲν εἰσήκειν, ὁ δὲ κα-
θέζεται, καὶ περιθεα-
σάμενος ὧδε ἔλεγεν.
42 ὦ ξένε Ἀθηναῖε, λόγος
μὲν ἤδη περὶ σοῦ πο-
λὺς ἐν ἡμετέρῳ ἐφέρε-
το οἴκῳ σύτε ἅμα, καὶ
Μήδων ἡ ἐν Σαλαμῖνι
συμφορὰ παντὶ ἀνὰ
στόμα ἦτε. σὺ δὲ λέ-
γοις ἂν πρὸς ἡμᾶς,
πῶς θράσους ἔσχες ὄ-
ψει τε ἐμῇ ὀφθῆναι, καὶ
43 φωνῆς ἀκοῦσαι. καὶ σὺ
Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνος ἐ-
λήλυθας, ὃν Μῆδοι λέ-
γουσιν αἴτιον ἐμοὶ γενέ-
σθαι καὶ πατρὶ ἐμῷ μὴ
ἄρχειν Ἑλλήνων. ἀλλ'
ἄμεινον μὲν ἐμοὶ ἦν Ἕλ-
ληνας ἔχειν, ἢ σὲ τι-
μωρεῖσθαι· σὺ δὲ τοῦτό
γε ἀντ' ἐκείνου παρέ-
σχηται ἡμῖν. ὥστε ἐ-
παινέσαντες κολάσο-
44 μεν. Ταῦτα εἰπόντος
αὐτοῦ περιΐσταταί μοι
ὑπ' ἀνάγκης ἐπαινέ-
σαι τὴν ἀπάτην, ἣν

res ejus adesse Temistoclem Atheniensem, ducor ad ipsum, & ante solium ductus ego quidem stabam, at ille sedit. Atque ubi me circumspectavit: O hospes, inquit, Atheniensis, multus de te sermo nostræ domi erat: tuque una cum Medorum clade ad Salamina in ore omnium versabamini. Age porro, dic nobis, quomodo ausus es in conspectum venire meum & vocem audire? Tune ille Themistocles advenisti, quem Medi ajunt extitisse causam, cur ego & Pater meus in Græcia non dominemur? Satius certe mihi foret Græcos habere, quam te punire. Tu vero illius vice hoc nobis dedisti. Itaque laudabimus,

καιρός τις ποιεῖ ἀγαθήν. χρῶμαί τε αὐτῇ
45 καὶ ἔλεγον. Κόλασιν, ὦ βασιλεῦ, φεύγοντες, ἐπί σε βοηθὸν ἀφίγμεθα. κολάζειν γὰρ ἔμελλον ἡμᾶς οἱ Ἕλληνες ἀντὶ τῆς εἰς πατέρα τὸν σὸν εὐεργεσίας·
46 ὅτι ὑμῖν φίλα ἐνθυμούμενοι τόντε ἐπὶ Σαλαμῖνα πλοῦν κατὰ τάχος ποιεῖσθαι ἠγγείλαμεν, διεστῶτος μὲν τότε καὶ τεταραγμένου τοῦ Ἑλληνικοῦ, καὶ μέλλοντος ἐπὶ Πελο-
47 ποννήσου φεύγειν· καὶ καιρὸν χρηστὸν ἐπιχειρήσεως παρέχοντες, τό, τε ζεῦγμα λύειν ἐθέλοντας ἐκωλύσαμεν. καί σοι Μῆδοι μὲν διὰ τοῦτο μάλιστα ἀπενόστησαν ἐκ τῆς Εὐρώπης, ἐγὼ δὲ διὰ ταῦτα ἐπὶ τιμωρίαν
48 ἠγόμην. Ἔφθην δὲ φυγὰς γενόμενος, ὡς

mus, & pœnas de te sumemus. Hæc quidem ille, mihi vero necessitas subjecit adhibendam fraudem, quæ pro re nata bona sit. Illa igitur utens dicebam: Supplicium fugiens o Rex, sub tuam tutelam veni. Siquidem Græci pœnas a me repetebant pro beneficiis in patrem tuum collatis: quod amico in vos animo significassem, ut classis propere in Salaminem adnavigaret, Græcis tunc inter se dissidentibus ac turbatis, fugamque in Peloponnesum ornantibus; tempusque offerentibus, quo facile opprimi possent. Et cum pontem in Hellesponto excindere vellent, dissuasimus. Ex quo sane tibi Medi ab Europa regressi sunt, ego

ἄν σέ τι ὀνήσω, καὶ ἐ-
μαυτῷ δίκας εὕρωμαι.
καὶ ταῦτα ποιήσειν ἐ-
παγγέλλεται ἰσχὺς,
μεθ' ἧς ἐγὼ πλείω
κακὰ ἐργάσομαι τοὺς
Ἕλληνας, ἢ ἐδόκουν μετ'
ἐκείνων ἐργάσασθαι.
49 Ὁ δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ ἀ-
ποδώσεις ἡμῖν τὴν Ἑλ-
λάδα, ἣ διά σε ἀφῃ-
ρῆσθαι οἰόμεθα, χαῖρέ
τε, καὶ οὐδενὸς χρηστοῦ
ἀτυχήσεις. καί σου τοὺς
λόγους πείρᾳ τε καὶ ἔρ-
50 γῳ δώσομεν. Ἐκ τού-
του, ὦ Πολύγνωτε, ἀ-
νέτριβον ἐν τοῖς βασι-
λείοις τιμῆς τε τυγχά-
νων, καὶ αἰεὶ τὰ Ἑλλή-
51 νων ἐξεταζόμενος. Καί
μοι βασιλεὺς αὐτὸς,
ἐπεὶ καὶ τῇ Περσῶν αὐ-
τὸν ἤδη φωνῇ πολλὰ
ἠμειβόμην, χρυσοῦν τε
δωρεῖται ἀκινάκην, καὶ
Περσικὴν ἐσθῆτα, χρυ-
52 σοῦ ὑφαντήν. Ἐδωροῦντο
δὲ αὐτίκα καὶ οἱ περὶ αὐ-

ego vero propter hæc ad ſupplicium vocabar. Sed fuga me præripui, ut te aliqua re juvem, & me ulciſcar, & hæc ſe facturam promittit virtus, qua Græcos pluribus afficiam malis, quam feciſſe cum illis ſum viſus, & ille: Quandoquidem reddes nobis Græciam, quæ, ut opinamur, tua cauſa non eſt in noſtram ditionem redacta; bono ſis animo: & nihil boni tibi deerit, atque hæc tua verba efficiemus, ut in actum erumpant. Poſthæc Polygnote verſabar in regia, in honore habitus, deque ſtatu Græcorum aſſidue diſquirentibus reſpondens. Et ipſe me Rex, poſtquam cœpi Perſarum lingua plerumque illi reſponſa dare, aureo donavit acinace, & Per-

τὸν, ἐπεὶ τάχιστα ἤρξα-
το ἐκεῖνος. καί μοι ἤ-
δη Ἀρταβάζου οὐχ ἧσ-
σον ἐνόμιζε πιστεύειν,
καὶ ἐπὶ θάλατταν κα-
τέπεμπεν ἐπὶ τὴν ἐκεί-
53 νου στρατηγίαν. Καὶ οὐκ
ἐσθῆτας ἔτι ἡμῖν, οὐδὲ
χρυσὸν, ἀλλὰ πόλεις
τε ἤδη καὶ πολλὴν γῆν
ἐχαρίζετο. ἀφελὼν
γὰρ ἤδη τῆς ἑαυτοῦ βα-
σιλείας Μυοῦντα καὶ
Λάμψακόν τε καὶ τὴν ἐ-
πὶ Μαιάνδρῳ Μαγνη-
54 σίαν ἐμοὶ δίδωσιν. καὶ
Λάμψακον ἠλευθέρω-
σα καὶ πολλῷ φόρῳ
βαρυνομένην ἅπαντος
ἀφῆκα. Μυοῦντα τὴν
ἐν Μαγνησίᾳ καὶ αὐ-
τὴν Μαγνησίαν καρ-
55 ποῦμαι. ἀλλ' οὔτε τῆς
ἐξουσίας, οὔτε τῶν χρη-
μάτων μετά τινος τέρ-
ψεως αἰσθανόμεθα,
ἀλλὰ χρημάτων μὲν
ἅλις εἶναί μοι, καὶ ὅ-
σα ἐναργῆ τὴν φυγὴν

Persica veste auro contexta. Donarunt & mox exemplo Regis ejus optimates. Jamque non minus mihi quam Artabazo fidem habendam arbitrabatur. & ad maritimam oram mittebat in ejus præfecturam. Nec vestes jam nobis, aut aurum sed urbes & agri plurimum largiebatur. Subtractasque de suo regno Myunta, Lampsacum, & Magnesiam ad Mæandrum sitam mihi dedit. Et Lampsacum liberam feci, & grave quo premebatur, vectigal sustuli. Myunta Magnesiæ, & Magnesiam ipsam ad ferendos mihi proventus habeo, sed neque ob concessam potestatem, neque ob fortunæ amplitudinem ullam percipio voluptatem.

μόνον ἡμῖν ἔσωσεν.
56 τῆς γὰρ νῦν παρού-
σης ἀφθονίας οὐδ' οἱ
φίλοι ἅπαντες ἀπο-
λαύετε, ἐξουσίαν δὲ το-
σαύτην ἴσως δυνάμε-
θα Ἕλληνες ὄντες ἀγα-
πᾶν, ὥστε ἀπιστατεῖν
ἐγὼ καὶ ἀνάγκην τὰ
παρόντα μᾶλλον ἢ εὐ-
57 τυχίαν ἡγοῦμαι. Νῦν
δὲ δὴ καὶ μᾶλλον ὑπὸ
συμφορᾶς καταλαμ-
βανόμεθα. Μέμνηται
γὰρ καὶ ἐγείρει τὴν ἐ-
πὶ τοὺς Ἕλληνας στρα-
τείαν βασιλεὺς καὶ ταῦ-
τα ὑπὸ δευτέρας ἤδη
κεκόμισται ἀγγελίας.
καὶ ἡμᾶς ἄρα τοῦ στρα-
τοῦ προβάλλεται ἡγε-
μόνας, καὶ Μήδους ὑπο-
58 τάξει Θεμιστοκλεῖ. καὶ
στρατεύσομαι ἐπ' Ἀθη-
ναίων ναυαρχήσαντι
ναυς ἐγὼ, καὶ τῷ Ἀθη-
μαχοῦμαι πολλὰ ἄλ-
λα ἔσται, τοῦτο δὲ οὐδέ-
ποτε.

Esse enim mihi satis rerum copiæ video, quibus dum carebamus, exilii molestias sentiebamus; at non omnes qui amici mihi estis, oblectat hæc affluentia, tanta vero in potestate constituti, cum Græci simus, fortasse contenti erimus. Verum ego hæc angustias & necessitatem duco, non prosperitatem. Nunc vero etiam majori calamitate premimur. Nam Rex memoria tenet, & ad suscipiendam in Græcos expeditionem excitat, & alter jam de hoc nuntius venit, & exercitui nos præficit duces, & Medos Themistocli subjiciet: & ibo ego bellum Athenis illaturus, & pugnabo cum Navarcho Atheniensium. Multa erunt alia, hoc nunquam erit.

EPISTOLA XX.

Argumentum.

REfert Themiſtocles, ut fuga elapſus ab Admeto Moloſſorum Rege, ad quem ſupplex confugerat, exceptus, & ſoſpes dimiſſus fuerit. quod non permiſſum ſibi fuerit apud eum manere metu Athenienſium & Spartanorum. Hoc idem fuſius tractat Epiſtola XIX. Thucyd. l. 1. Plutarchus in Themiſt. Diodorus l. XI.

Θεμιστοκλῆς Τημενίδᾳ χαίρειν.

ΤΑ' ἐν Ἀδμήτῳ οὕτως ἡμῖν ἐπράττετο, ὅπως σὺ ἂν ἔδοξας. ὅτε μὲν οὖν ἥκομεν εἰς αὐτὸν, οὐκ ἔνδημος ἦν, ἀλλ' ἀπεδήμει εἰς Χάονας. Ἐπιτυχόντες δὲ Κρατησιπόλιδι καὶ Στρατολάῳ τοῖς σοῖς, ἀπεδίδομεν ἐκείνῃ γράμματα. καὶ ὁ μὲν ἧκεν οὐ πολλῶν, ἀλλ' ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἴσως ἡμερῶν. ἡμεῖς δὲ ἐφέστιοι

Themiſtocles Temenidæ.

APud Admetum ita nobiſcum actum eſt, ut tua fuiſſet opinio. Non erat ille domi, quando ipſum adiimus, ſed peregre ad Chaonas iuerat, in tuos ergo, Crateſipolida & Stratolaum, cum incidiſſemus, literas illi reddidimus. Admetus vero non intra plures quam octo, aut novem dies rediit; nos autem ad

ἐκαθεζόμεθα, οὕτω
γὰρ ἐκέλευεν ἡ Κρα-
3 τησίπολις. Ἀρίβδας
δὲ ὁ μικρὸς ὑποχείριος
ἦν ἐμοὶ, καὶ ξίφος ἐν
θατέρᾳ. Ἰδὼν οὖν ἐ-
μὲ καὶ τὸ παιδίον ὁ
Ἄδμητος, ἐμὲ μὲν ἐγνώ-
ρισεν, καὶ εὖ οἶδ' ὅτι
ἐμίσησεν, τὸ δὲ παι-
δίον ᾤκτειρεν, τὸ δὲ
4 ἐγχειρίδιον ἔδεισεν. ἀ-
ναστήσας τέ με, οἴκοι
μένοντα ἀπηρνεῖτο οἷός
τε εἶναι περισώζεσθαι
δύνασθαι, Ἀθηναίους ὀρ-
ρωδῶν καὶ μᾶλλον ἔτι
Λακεδαιμονίους. πέμ-
ψειν δὲ ὅπῃ σώσομαι
ὑπέσχετο, καὶ πέπομ-
5 φεν. Ἀλεξάνδρου γὰρ τοῦ
Μακεδόνος ἐπέβην ὁλ-
κάδι, εἰς Πύδναν τε νῦν
ὥρμητο ἡ ναῦς, ἐκεῖθεν
δὲ ἐπίδοξος ἦν εἰς τὴν
6 Ἀσίαν καταίρειν. ταῦ-
τα σοὶ τὰ περὶ τῆς

focum ſedebamus, ita enim jubebat Crateſipolis; Aribdam porro parvulum in manu tenebam, & altera gladium. Cum ergo me & puerulum vidiſſet Admetus, me quidem agnovit, & ſat ſcio averſatus eſt; filiolum miſeratus, pugionem extimuit. Inde me ſurgere juſſo, negabat ſe poſſe mihi domi manenti ſalutē ferre, quod Athenienſes timeret, ac multo magis Lacedæmonios. Sed eo miſſurum promiſit, ubi ſalvus eſſem, & miſit. Navem enim conſcendi Alexandri Macedonis. Ea nunc Pydnam verſus curſum tenet: inde navigaturam opinor in Aſiam. Hæc ad

3. Ἀρίβδας) Vide Reineſium ad Boſium epiſt. 76. p. 286. 287.

παρ' Ἄδμητον ἦν ἀφίξεως, καὶ ἵνα γράφῃς Ἀργόθεν, οὐκ αὐτῷ δὲ Ἀδμήτῳ· ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐδὲ πάνυ τι ἐῴκει βουλομένῳ με σῶν ἀπεῖναι· ἀλλὰ τῇ Κρατησιπόλιδι παρά τε τῆς ἀδελφῆς καὶ παρὰ σοῦ μόνου. οὐδὲ γάρ σου μεῖον ἢ ἐκείνης ἐδόκει μοι προμηθὴς εἶναι.

ad te de meo ad Admetum adventu; atque ut Argis tu scribas non ipsi Admeto: neque enim velle admodum videbatur ille me salvum abire: sed Cratesipolidi, scribet autem soror tua, & tu ipse. Non enim minus tui, quam illius videbatur studiosa.

EPISTOLA XXI.

Argumentum.

Scripta videtur postrema hæc epistola e Perside, cum jam fortunis esset auctus a Xerxe Themistocles. petit enim ad se mitti, quæ illi pretiosiora remanserant.

Θεμιστοκλῆς Τημενίδῃ χαίρειν.

Τῶν κρατήρων μοι τῶν ἀργυρῶν τοὺς μεγίστους τέσσαρας, καὶ τῶν θυμιατήρων τῶν χρυσῶν, ἐφ' οἷς ἐπιγέγραπται τὰ Ἀσσύρια

Themistocles Temenidæ.

Crateres meos argenteos quatuor maximos, & acerras aureas, quibus inscriptæ sunt antiquæ Assyriorum literæ; non

τὰ παλαιὰ γράμματα, οὐχ ἃ Δαρεῖος, ὁ πατὴρ Ξέρξου Πέρσαις ἔναγχος ἔγραψεν· θώρακάς τε σιδηροῦς ἐκείνων, ὧν ἔδειξάς μοι τῶν παρὰ Ἀδμήτου, τοὺς ἡμίσεις ἀπόπεμψον, μὴ βραδέως μόνον, μηδὲ εἰκαίως, μηδὲ ἐκ Κορίνθου ἐκθέμενος, ἀλλὰ τάχιστα ἀποστείλας, καὶ κάλλιστα πιστώσας, καὶ πάντοθεν μᾶλλον ἢ Κεγχρέαθεν ἀναγομένῳ τοὺς κομίζοντας ἐπιβήσας σκάφει. Ἔρρωσο.

Τέλος.

eæ, quas Darius pater Xerxis recens intulit Perſis: & ferreorum thoracum, quos ab Admeto acceptos mihi oſtenderas, partem dimidiam ad me mitte; dum ſero id non facias, aut nulla adhibita diligentia, aut Corintho devehenda cures. Sed quam celerrime mittas, & optime repoſita concredas; atque in navigium quovis e loco potius, quam Cenchreis ſolvens, ea laturos imponas. Vale.

FINIS.

INDEX

INDEX I.

AUCTORUM citatorum & inlustratorum.

Numerus Romanus paragraphum præfationis, barbarus paginam libri designat.

INDEX II. RERUM.

Prior numerus epistolam, alter paragraphum notat.

INDEX III. VERBORUM.

A.

ἀνή-

ἀσπά-

penne-

INDEX III.

Μαλ-

* * *

is, φλυαρέω, g...

φωράω, *deprehendo*. ἐφωράσαν, *deprehensi sunt* Ephori, cum capere vellent Pausaniam h. e. non illum latere potuit. 2. 19. (8. 2.

...τονεῖν, *eligere magistratū*

... τιῶ, *familiariter*

...ti. χεν